

RECULL DE PREMSA

CAP DE SETMANA

12/01/2015

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

 acceso

ÍNDICE

PRENSA

2

INTERNET

62

PRENSA

SELECCIÓN DE LAS NOTICIAS DE SU INTERÉS

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

Fecha	Titular/Medio	Pág.	Docs.
11/01/15	ATRAPATS ENTRE EL FANATISME JIHADISTA I LA ISLAMOFÒBIA / ARA	7	4

PERIODISME I MITJANS DE COMUNICACIÓ

Fecha	Titular/Medio	Pág.	Docs.
10/01/15	José Manuel Velasco, PERIODISTA QUE PERTANY A L'EXECUTIVA MUNDIAL DELS DIRECTORS DE COMUNICACIÓ: « EL 'PETIT NICOLÁS' ÉS LA PENITÈNCIA D'AQUESTA SOCIETAT SUPERFICIAL » / REGIO 7 (REVISTA)	12	1
10/01/15	'MECAGÜENDIOS' por ARCADI ESPADA / EL MUNDO (ED. CATALUNYA)	13	1
10/01/15	YO NO SOY CHARLIE HEBDO, POR DAVID BROOKS / EL PAIS (ED. NACIONAL)	14	1
10/01/15	NO, NO TOTS SOM 'CHARLIE HEBDO' (I AQUEST ÉS EL PROBLEMA) / ARA (PLANETA)	15	1
10/01/15	EL DIARIO «LIBÉRATION» CEDE SU REDACCIÓN A «CHARLIE HEBDO» / ABC (EDICION NACIONAL)	16	1
10/01/15	MASSA TARD, PER MANUEL CASTELLS / LA VANGUARDIA (ED. CATALA)	17	1
10/01/15	AQUEST RIURE INSUPORTABLE, PER ALBERT GARRIDO / EL PERIODICO CAT(ED. CAT)	18	1
10/01/15	NO SÉ SI SOY 'CHARLIE HEBDO', POR VÍCTOR LAPUENTE / EL PAIS (ED. NACIONAL)	19	1
10/01/15	TODOS SOMOS CHARLIE por CHRISTINE OCKRENT / EL PAIS (ED. NACIONAL)	20	1
10/01/15	DE CUANDO NO ÉRAMOS TODOS CHARLIE por XAVIER PERICAY / ABC (EDICION CATALUÑA)	21	1
10/01/15	EL COST D'AJORNAR LA REANTENITZACIÓ SERÀ D'11,5 MILIONS D'EUROS / ARA	22	1
10/01/15	UN BLOGUER SAUDITA REP 50 FUETADES EN PÚBLIC COM A CÀSTIG / EL PERIODICO CAT(ED. CAT)	23	1
10/01/15	EUROPA AVALA LA ELECCIÓN DEL PRESIDENTE DE RTVE / LA RAZON	24	1
11/01/15	LOS TIEMPOS EN LOS QUE JUAN GRIS Y PABLO GARGALLO HACÍAN PRENSA SATÍRICA / LA RAZON	25	1
11/01/15	CAP ANY ÉS IGUAL, PER PEP COLLELLDEMONT / EL PUNT AVUI	26	1

PERIODISME I MITJANS DE COMUNICACIÓ

Fecha	Titular/Medio	Pág.	Docs.
11/01/15	FOTOGRAFÍAS QUE HIEREN, TITULARES QUE IRRITAN, POR LOLA GALÁN / EL PAIS (ED. NACIONAL)	27	2
11/01/15	EXPLICAR UN ATEMPTAT ALS NENS / ARA	29	1
11/01/15	LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ per Jordi Xargayó / DIARI DE GIRONA	30	1
11/01/15	LLAGOSTERA ACULL UNA EXPOSICIÓ FOTOGRÀFICA DE CENTELLES SOBRE LA GUERRA CIVIL / DIARI DE GIRONA	31	1
11/01/15	CONVOCADA LA 32ª EDICIÓN DE LOS PREMIOS ORTEGA Y GASSET / EL PAIS (ED. NACIONAL)	32	1
11/01/15	JOSÉ MIGUEL GARCÍA-GASCO HA SIDO NOMBRADO SUBDIRECTOR GENERAL DE ATRESMEDIA PUBLICIDAD, REPORTANDO DIRECTAMENTE A EDUARDO OLANO, DIRECTOR GENERAL DE LA DIVISIÓN, Y TENIENDO RESPONSABILIDADES DIRECTAS Y / EL PAIS (NEGOCIOS)	33	1
12/01/15	PARÍS GRITA POR LA LIBERTAD Y CONTRA EL TERRORISMO YIHADISTA / LA RAZON	34	2
12/01/15	TZVETAN TODOROV, FILÓSOFO E HISTORIADOR: «LAS CONSECUENCIAS PARA LA CIVILIZACIÓN SON IMPREVISIBLES» / LA RAZON	36	1
12/01/15	'EL PAPUS', ELS APRENENTS DE 'CHARLIE HEBDO' / EL PERIODICO CAT(ED. CAT)	37	1
12/01/15	XAVIER PLA, FILÒLEG I PROFESSOR DE LA UDG, EDITA 'LA VIDA LENTA' DE JOSEP PLA (ED. DESTINO) ¿PLA DUIA UNA VIDA DESEQUILIBRADA I LES NOTES L'AJUDAVEN A ORDENAR-SE" / EL 9 NOU (OSONA I RIPOLLES)	38	1
12/01/15	JO NO SÓC CHARLIE per Xavier Mas de Xaxàs / LA VANGUARDIA (ED. CATALA)	39	1
12/01/15	SÓN FRANCESOS per Antoni vives / ARA	40	1
12/01/15	ATAQUE CONTRA UN DIARIO ALEMÁN QUE PUBLICÓ LAS VIÑETAS / LA RAZON	41	1
12/01/15	LA Cerdanya francesa i la catalana s uneixen en un clam per la llibertat d'expressió / REGIO 7	42	1
12/01/15	LOS MEDIOS ALEMANES TEMEN MÁS ATAQUES / EL MUNDO (EDICION NACIONAL)	43	1
12/01/15	NO VA SER UN ERROR, POR MIGUEL ÀNGEL LISO / EL PERIODICO CAT(ED. CAT)	44	1
12/01/15	COMMOCIÓ A TORELLÓ PER LA MORT DEL FOTÒGRAF EUDALD SOLÀ EN UN ACCIDENT DE MUNTANYA / EL 9 NOU (OSONA I RIPOLLES)	45	1

PERIODISME I MITJANS DE COMUNICACIÓ

Fecha	Titular/Medio	Pág.	Docs.
12/01/15	JO NO SÓC 'CHARLIE', PER MONTSERRAT NEBRERA / EL PUNT AVUI	46	1
12/01/15	ELS GOVERNANTS NO LLEGEIXEN «CHARLIE HEBDO». Matías Vallés PERIODISTA / DIARI DE GIRONA	47	1
12/01/15	EL TERMINI PER REANTENITZAR ACABA AVUI A DIVERSOS PUNTS DE L'EMPORDÀ / ARA	48	1
12/01/15	UNA REDACCIÓ INCENDIADA A HAMBURG I AMENACES A UN DIARI BELGA / ARA	49	1
12/01/15	NO ÉS LA LLUM, SÓN FAIXOS per Ramón Lobo / EL PERIODICO CAT(ED. CAT)	50	1
12/01/15	DE RUSHDIE A 'CHARLIE HEBDO', Núria Ribó / EL MUNDO (ED. CATALUNYA)	51	1
12/01/15	MOR L'ESCRITOR I PERIODISTA ROBERT STONE ALS 77 ANYS / DIARI DE GIRONA	52	1
12/01/15	CANAL 24 HORAS, PREMIO POR SU APOYO AL EMPRENDIMIENTO / EL ECONOMISTA (ED. LUNES)	53	1
12/01/15	SOM CHARLIE FINS QUE ENS OFENEN per Llúcia ramis / EL PERIODICO CAT(ED. CAT)	54	1
12/01/15	SER O N SER 'CHARLIE' per Antoni Maria Piqué / ARA	55	1
12/01/15	DE LA GUERRA DEL GOLF A 'CHARLIE HEBDO'. L'apunt de Marc Salgas / EL PUNT AVUI	56	1
12/01/15	CLAMOR POR LA LIBERTAD, POR MARIANO RAJOY / EL MUNDO (EDICION NACIONAL)	57	1
12/01/15	ATENTADO CONTRA UN DIARIO ALEMÁN QUE CARICATURIZÓ A MAHOMA / EL PAIS (ED. NACIONAL)	58	1
12/01/15	Y EL MUNDO ENTERO FUE CHARLIE, POR PEDRO SÁNCHEZ / EL MUNDO (EDICION NACIONAL)	59	1
12/01/15	LA PUBLICIDAD MÓVIL CRECERÁ UN 60% / EL ECONOMISTA (ED. LUNES)	60	1
12/01/15	ANUNCIARSE EN LA SUPER BOWL CUESTA 4,5 MILLONES / EL ECONOMISTA (ED. LUNES)	61	1

COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

SELECCIÓN DE LAS NOTICIAS DE SU INTERÉS

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

França Reflexions sobre l'atac contra 'Charlie Hebdo'

Atrapats entre el fanatisme jihadista i la islamofòbia

Els atemptats terroristes de París han revifat la por a la violència terrorista dels grups islamistes radicals, però també el temor que augmenti la xenofòbia contra els musulmans que atia l'extrema dreta. Parlem amb quinze experts que analitzen les conseqüències dels atacs i les estratègies contra l'odi

CRISTINA MAS / MIREIA QUINGLES / SÒNIA SÁNCHEZ / JOAN SERRA / MARC TORO

01

JUDY DEMPSEY
ANALISTA POLÍTICA EUROPEA

"Cal reforçar la seguretat, però a quin preu?"

"Els partits populistes i antiimmigració que han emergit a tot Europa no dubtaran a fer servir l'atac a *Charlie Hebdo* per reclamar més seguretat al preu de reduir llibertats civils". És l'alerta que fa la cap d'estratègia europea al Carnegie Endowment for International Peace, considerat *think tank* de l'any 2014 a Europa. Aquesta excoorresponsal de l'*International Herald Tribune* i del *Financial Times* es dedica des de fa temps a l'anàlisi política i avui veu Europa "extremadament vulnerable" per l'amenaça de dos fronts: Ucraïna i el jihadisme. "Sí, cal més seguretat, però a quin preu? No comprometem els valors europeus, els drets civils, que és exactament el que volen els terroristes", diu per telèfon a l'ARA, i recorda "el perjudici" democràtic -per als EUA i per a Europa- que ha suposat la revelació de les tortures de la CIA, perpetrades com a resposta a l'11-S amb el suport de països europeus. Als governs d'Europa, Dempsey els demana "un ingent esforç d'integració" dels joves immigrants susceptibles de radicalitzar-se: "No podem deixar que les presons siguin el camp de batalla de la radicalització". Però també reclama "més cooperació dels serveis d'intel·ligència europeus". "En els últims catorze mesos, aquesta cooperació ha permès detectar fins a vint conspiracions lligades a Síria contra objectius occidentals", tal com va explicar el cap de l'MI5, segons diu Dempsey. Uns esforços, però, que van fallar en el cas parisenc.

02

MANEL FONTDEVILA
NINOTAIRE

"Van contra l'humor per ignorància"

El caricaturista Manel Fontdevila, conegut per les seves vinyetes al setmanari *El Jueves*, intenta donar una

resposta a les motivacions darrere els atacs a la sàtira. "Van contra l'humor per ignorància pura, perquè s'escapa del discurs i forma part d'un codi que no coneixen -afirma-. A la gent no li agrada que la ridiculitzin, perquè és qüestionar-la. Molestem, i més quan ho fem des d'un idioma que no es pot contestar". El que cal que la gent entengui, segons el ninotaire, és que l'humor "comença i acaba en ell mateix, no canvia les coses ni té importància en el discurs polític".

Fontdevila va anunciar l'estiu passat que deixava la revista *El Jueves*, després que li impedissin publicar una portada que feia referència a l'abdicació del rei. "Per la monarquia he perdut la feina i m'han posat una multa -explica-, però això té a veure amb la legislació vigent, que no és una qüestió infranquejable. En canvi, l'atac al *Charlie Hebdo* és irracional". Pel que fa al potencial d'aquest tipus d'atacs de generar autocensura, el ninotaire afirma: "Depèn de les ganes que tinguem de treballar-nos la manera de dir les coses. De la monarquia se'n poden dir més coses de les que es diuen, el problema és que finalment ningú no vol parlar-ne".

03

DOLORS BRAMON
ISLAMÒLOGA

"Islam i terrorisme són antagònics"

"Des de la perspectiva de l'islam, l'atac a *Charlie Hebdo* no té cap mena de justificació, és un acte execrable", afirma taxativament Dolores Bramon, una de les expertes en islam de més prestigi de Catalunya. Aquest no és el primer atemptat comès a Europa en nom de la fe musulmana, però en aquest cas la islamòloga hi detecta dos aspectes "que se'n poden dir positius" malgrat la tragèdia d'uns fets que "mereixen una condemna total", segons remarca.

"En les reaccions a l'atemptat a les xarxes socials, he detectat que tothom està distingint molt bé entre l'islam i el terrorisme, que són totalment antagònics", assegura Bramon, que destaca també el tractament correcte en aquest sentit que considera que n'ha fet la premsa. L'altre element satisfactori per a

Bramon és la repulsa immediata i unànime que ha rebut de totes les institucions islàmiques i que els mitjans s'han afanyat a destacar. "De la gran desgràcia en podem treure la lliçó que potser les coses milloraran", conclou Dolors Bramon, que considera marginals els atacs a mesquites i oratoris que s'han registrat, sense danys personals, a França.

Els terroristes van entrar a la redacció del setmanari francès cridant "Al-lahu-akbar" i assegurant que volien "venjar el profeta" per les caricatures que *Charlie Hebdo* n'havia publicat. "Però no hi ha res a l'Alcorà que prohibeixi que es representi la figura de Mahoma", destaca Bramon. "Sentir-se ofès per una broma ja és qüestió personal" i no religiosa, afegeix. Tot i que "la cultura àrab en concret no té tradició figurativa", apunta, en altres branques hi ha gran quantitat de representacions del profeta Mahoma, com a la tradició persa i a la mogol del segle XVI.

04 FRANCESC TORRALBA FILÒSOF I TEÒLEG

"En nom de Déu s'han justificat atrocitats"

Una de les conseqüències més temudes de l'atemptat a *Charlie Hebdo* és que alimenti la islamofòbia, un perill que també subratlla el filòsof i teòleg Francesc Torralba. "Des de l'11 de setembre del 2001, la islamofòbia no ha parat de créixer en els països occidentals i en cada acte terrorista perpetrat per l'islamisme radical augmenta de proporcions". Reclama que es distingeixi l'islam de l'islamisme radical per "no posar-ho tot al mateix sac".

Per això, Torralba reclama un "pronunciament clar i ferm de les autoritats religioses d'aquesta confessió contra qualsevol forma de violència perpetrada en nom de la religió". El filòsof i teòleg recorda que "el nom de Déu s'ha utilitzat en el passat i en el present per justificar tota mena d'atrocitats i de crueltats, tota mena de genocidis i de neteges ètniques". "De vegades, en nom de la pau, s'ha matat; en nom de la convivència, s'ha exclòs", afegeix. Torralba argumenta que és "bàsica la distinció entre religió i fanatisme" per no cometre interpretacions equivocades.

Torralba també verbalitza la por de la lectura política que es faci de l'atemptat de París. "En un moment de crisi de les identitats nacionals i de feblesa dels vincles, d'incertesa, de fragmentació i de pèrdua d'horitzons utòpics, és fàcil que aquest atemptat alimentis sectors de la ultradreta més intransigent i que tingui conseqüències negatives en les polítiques d'immigració", raona el filòsof i teòleg. El paper que jugui el Front Nacional a França i les seves expectatives electorals –com a capitalitzadors d'una resposta social de rancor– són elements que inquieten molts ciutadans.

"Aquest malestar de la massa pot tenir la seva manifestació política, especialment en un context caracteritzat per una política més centrada en les emocions que no pas en el pensament", sentència Torralba.

05 NEUS BONET DEGANA DEL COL·LEGI DE PERIODISTES

"No ens hem d'arronsar davant l'atac"

"Hem de respondre amb més periodisme, més ben fet, amb més deontologia que mai". Aquesta és la recepta de la degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya per lluitar contra aquest tipus d'atacs, que tenen el clar objectiu de sembrar la por i fer callar els que exerceixen la professió periodística. Un atemptat d'aquestes característiques "no és una bona notícia" per a la professió, lamenta l'editora del *Catalunya migdia* de Catalunya Ràdio, perquè "instal·la molta por i molta autocensura".

"És evident que els periodistes ens hem convertit en objectius terroris-

Canvis
"Tothom està distingint molt bé entre l'islam i el terrorisme", diu Bramon

Reacció
"Tots els integristes s'equivoquen i no se'n sortiran", diu Nair

tes" i que, com va quedar clar en l'atemptat a *Charlie Hebdo*, els jihadistes "coneixen les rutines productives internes" dels periodistes. No hi ha dubte, segons afirma, que a partir d'ara "tothom s'hi mirarà més" a l'hora de publicar determinats continguts, però que "cal lluitar" per defensar la llibertat d'expressió, perquè "sense llibertat d'expressió no hi ha democràcia". "Cal màxim rigor i màxim periodisme. No ens hem d'arronsar", assegura la periodista. Bonet alerta que "no s'ha de culpabilitzar cap col·lectiu" i afirma que els autors de l'atemptat "són fanàtics": "No van a defensar cap déu ni cap religió".

06 LINA BEN MHENNI BLOGUERA TUNISIANA

"El terrorisme no té res a veure amb l'islam"

Lina Ben Mhenni ha patit la censura del règim de Ben Ali, que va fer callar els seus comptes de Twitter

i Facebook. El seu blog, *A tunisian girl*, ha sigut guardonat amb el premi internacional Deutsche Welle. "Estic molt afectada per l'atac a *Charlie Hebdo* i el condemno sense cap mena de dubte. Però no estic d'acord que es relacioni amb l'islam: aquesta gent no hi té res a veure. El terrorisme no és un problema d'una religió ni d'una cultura: pot passar a tot arreu i el que cal és una acció mundial per combatre'l", explica per telèfon des de Tunis. Aquesta jove professora de lingüística destaca que el règim de Ben Ali, derrocat en la revolta popular del gener del 2011 que va encendre la Primavera Àrab, "tenia el suport dels governs de França i d'Europa mentre imposava la censura i reprimia les protestes" a Tunísia.

Ben Mhenni nega així la dicotomia entre societats. Ella era una dels pocs bloguers que feien servir el seu nom real sota la dictadura. Avui està en guàrdia després de la victòria a les presidencials del desembre de Béji Caïd Essebsi, exministre de l'Interior de la dictadura: "No sóc optimista, però no el vull jutjar abans d'hora".

07 SAMI NAÏR POLÍTOLÒG FRANCÈS

"Els jihadistes i la ultradreta volen crear odi"

D'origen algerià, el catedràtic francès Sami Naïr és politòleg, sociòleg, filòsof i un dels pensadors que més ha reflexionat sobre la immigració a Europa. En l'atemptat contra *Charlie Hebdo* va perdre un bon amic, el periodista Cabu, "un home generós i que sempre havia ajudat els immigrants".

Naïr reflexiona sobre la naturalesa de l'atac: "El seu significat no es pot mesurar només com una agressió a la llibertat de premsa; és molt més profund i complex. És un acte de guerra, una resposta a la intervenció de França a les guerres de Síria, l'Iraq, Mali i Líbia".

Per al pensador i politòleg, l'objectiu dels jihadistes és fracturar la societat: "El que volien els autors de l'atac no és defensar l'islam ni les comunitats musulmanes a Europa, sinó justament el contrari: enfrontar-les amb la resta de la societat. És una estratègia de divisió, és el mateix que vol l'extrema dreta, que fomenta l'odi".

Sami Naïr, però, confia en la maduresa de la societat francesa, sobretot després de veure quines han sigut les primeres reaccions als atemptats: "Tots els integristes s'equivoquen i no se'n sortiran. Ara som en una situació de gran emoció, comparable al que van sentir molts francesos el 2002, quan Jean-Marie Le Pen va arribar a la segona volta de les presidencials. Passat l'estat de xoc, hi haurà alguns episodis d'islamofòbia en sectors minoritaris, però crec que el que ha passat enfortirà la integració dels musulmans en els valors de la societat republicana francesa".

França Reflexions sobre l'atac contra 'Charlie Hebdo'

08 RAFAEL VILASANJUAN PERIODISTA "El periodista és un blanc per naturalesa"

La decapitació del càmera James Foley, la del reporter Steven Sotloff, la massacre al setmanari *Charlie Hebdo*... L'ofensiva del jihadisme contra blancs d'una mateixa professió pot fer pensar que el periodista està més amenaçat que mai. Però el periodista i director del Laboratori d'Idees de l'Institut Global de Barcelona, Rafael Vilasanjuan, recorda que "pel fet de lluitar contra el poder, el periodista és un blanc per naturalesa". "Sempre ha sigut una professió de risc", afegeix, i posa com a exemple la situació en què està el periodisme en règims autoritaris de països com Turquia, l'Iran, Corea del Nord i Somàlia. Tot i això, Vilasanjuan admet que "amb la feblesa dels poders tradicionals i l'emergència de poder il·legal -com és el cas de l'Estat Islàmic- els periodistes occidentals es poden veure més amenaçats que abans. Enfront d'aquesta situació, cal limitar la llibertat d'expressió? El també exdirector general de Metges Sense Fronteres creu que "la llibertat d'expressió ha de tenir mecanismes per regular-la si se'n fa un abús", però deixa clar que "en cap cas s'ha de disminuir". Ni la llibertat d'expressió ni la crítica o sàtira respecte a les religions. "Una societat plena amb capacitat de crítica acabarà maquinant el que sigui si esdevé una falta de respecte", argumenta, per afegir que els límits només estan en l'honestetat, la veritat i en les accions que posin en risc la vida d'altres persones.

09 PILAR RAHOLA PERIODISTA "El problema és una ideologia totalitària"

L'atac contra *Charlie Hebdo* marca un abans i un després perquè "ha demostrat fins a quin punt Europa és vulnerable", explica Pilar Rahola. La periodista destaca l'evolució del terrorisme cap als "rebels sense líder", els llops solitaris, capaçs de moure's en territori europeu amb una escassa infraestructura, cosa que complica la feina a les forces de seguretat. Rahola afirma: "Som davant d'un repte totalitari molt seriós, que no para de guanyar terreny perquè fa créixer la por i fa la convivència més complicada. I som molt lluny de poder-lo vèncer". La periodista cita com a exemple el fet que "l'Estat Islàmic governa 8 milions de persones, per molt que estigui en guerra, i té molts diners, molta logística i molta capacitat". En canvi, assegura que "les democràcies estan espantades i no troben la ma-

nera de reaccionar i afrontar una amenaça imprevisible". En preguntar-li per l'impacte que pot tenir l'atac en la política francesa, en un moment en què l'ultradretà Front Nacional encapçala les enquestes, la periodista i columnista alerta de la resposta social "davant l'amenaça totalitària: "La por s'instal·la en la gent. En conseqüència augmenta la demanda de seguretat (que passa per la restricció de les llibertats), es trenca la convivència i es perd la tolerància, i creixen els populismes, ja siguin d'extrema dreta o d'extrema esquerra, de manera que el centre polític s'aprima".

Rahola defensa que la resposta a l'amenaça jihadista des d'Europa no va per bon camí. "La pregunta és si estem fent el que convé, i jo crec que no. Estem enfocant el totalitarisme jihadista com un problema de terrorisme, quan del que es tracta és d'una ideologia totalitària. Cal tenir en compte que tots els homes que han atemptat a Europa havien sigut adoctrinats per imams que viuen aquí. Com el que va fer que un jove raper i venedor de pizzes acabés atemptant a París", afirma Rahola. Considera que "tan terrorista és el

Kalàixnikov
"El descontrol
de les armes
agreuja la
violència
jihadista",
diu Armadans

Imams
"Tan assassí
és qui mata
com qui envia
a matar",
defensa
Pilar Rahola

que mata com el que li diu que vagi a matar" i defensa que "Europa ha de garantir la convivència i la llibertat religiosa però atacar amb tota la força de la llei els imams totalitaris".

10 XAVIER CASALS HISTORIADOR "L'atac referma el discurs del Front Nacional"

Les paraules de la líder de l'ultradretà Front Nacional (FN), Marine Le Pen, després de l'atemptat jihadista a França van ser més moderades que en anteriors ocasions. Va condemnar el terrorisme i va tirar de discurs de la por, però va voler diferenciar molt clarament els extremistes dels "compatriotes musulmans integrats a la nació". "És una estratègia que utilitza des que va començar a assumir el control del partit", explica l'historiador i expert en moviments d'extrema dreta Xavier Casals, que continua: "S'ha d'entendre que mentre que l'FN de Le Pen

pare era un partit d'oposició, el de la seva filla és de govern. I això es deu a aquest canvi d'estratègia". Amb tot, Casals creu que l'atac a *Charlie Hebdo* "fa més còmoda la posició política del Front Nacional". "És una fita més per refermar el seu discurs", afegeix.

L'historiador reconeix que el discurs islamòfob de l'extrema dreta europea es pot veure reforçat per fets com la massacre de París, però matisa que l'ascens d'aquestes opcions polítiques no obeeix només a la islamofòbia. A més, demana prudència i rebutja "projeccions mecàniques": "Caldrà veure quines són les reaccions de tots els actors implicats, començant per la comunitat musulmana de França".

Per allunyar tan com sigui possible les associacions xenòfobes, Casals recomana fer pedagogia, tant des de les institucions com des dels mitjans de comunicació, abandonar "tòpics simplistes" i no renunciar a discutir temes "polèmics" com el del vel islàmic i el menjar halal. "Si hi renunciem per prudència, l'espai públic corre el risc de quedar monopolitzat per l'extrema dreta i l'islamisme radical", diu l'historiador.

11 JORDI ARMADANS DIRECTOR DE FUNDIPAU

"Si responem amb violència guanyen ells"

El politòleg i director de la Fundació per la Pau (Fundipau) està convençut que, al contrari del que molts opinen, l'atac dels germans Kouachi va ser "més emocional que no pas planificat". Si bé queda clar que havien rebut entrenament en combat i que van preparar bé l'atac, coincidint amb la reunió setmanal de redacció del setmanari, el fet d'haver-se fixat com a objectiu una icona tan sensible per al món musulmà com *Charlie Hebdo* i el "grau de brutalitat sense miraments" és prova de l'enganyament fanàtic, diu Armadans. Davant d'actuacions d'aquest tipus és difícil actuar, segons afirma una de les veus més destacades del pacifisme a Catalunya. "Cal deixar clar que la seguretat absoluta és impossible. Quan es tracta de crides a la jihad que una persona fa seves sense encomanar-se a ningú, és difícil poder-ho predir i vigilar", apunta. Ara bé, "la proliferació i el descontrol sobre les armes", com els Kalàixnikov que van fer servir els assassins a la revista, "és un problema que s'afegeix a la violència d'aquests grups armats" radicals, i "sí que són responsabilitat dels governs, per la falta de mecanismes de control".

Armadans alerta també en contra de la "temptació de respondre amb mà dura" davant l'amenaça terrorista. "Per defensar la democràcia i els drets humans, la millor manera és aprofundir en les llibertats; qualsevol sortida violenta que incrementi el militarisme serà una victòria dels grups terroristes", adverteix davant les veus que reclamen més control policial.

França Reflexions sobre l'atac contra 'Charlie Hebdo'

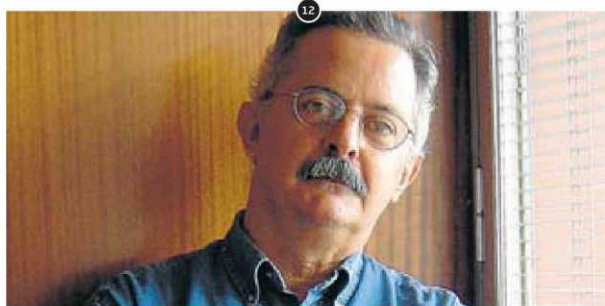
12

PERE VILANOVA

CATEDRÀTIC DE CIÈNCIA POLÍTICA UB

"La clau és el rol multiplicador de les xarxes"

Pel politòleg i expert en conflictes internacionals Pere Vilanova, l'amenaça jihadista en territori europeu ja estava clara de fa temps, amb actuacions com la del Museu Jueu de Brussel·les de l'any passat i altres atacs, però el nou atemptat "ha colpit pel seu simbolisme" en apuntar a una publicació tan emblemàtica i al cor de París. Davant l'estat de pànic que es pot desfermar a França, Vilanova advoca pel "poder tranquil·litzador de l'estadística". "A França hi ha prop de 5 milions de musulmans, dels quals 1.130 són a la llista de potencials jihadistes [dels serveis secrets] i, d'aquests, dos han comès aquest atemptat, però l'impacte mediàtic global és molt gran", apunta. L'analista recorda que la figura del combatent estranger, com els jihadistes nascuts a Europa que van a lluitar a Síria, hi ha sigut sempre. L'element nou avui, diu, és "el paper multiplicador de les xarxes socials", que faciliten el reclutament d'aquests joves. "És una bona i una mala notícia: la dolenta és l'efecte multiplicador i la bona és que són milicians molt exhibicionistes que deixen moltes pistes" per a les forces policials.

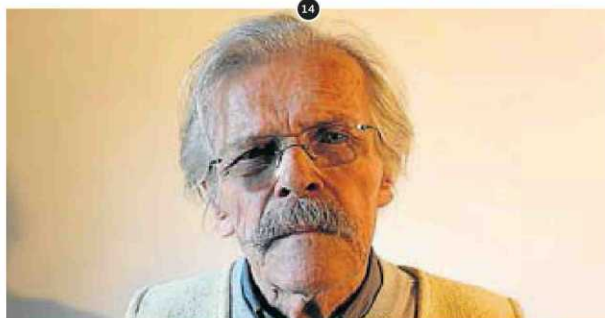

12

13

14

13

**SAÏD EL KADAOUÏ
MOUSSAOUI**

PSICÒLEG I ESCRIPTOR

"La por potencia les reaccions més primàries"

L'impacte del terrorisme jihadista al cor d'Europa ha disparat la por al creixement d'un sentiment islamòfob al continent. "Aquest atemptat execrable reafirmarà les opinions, igualment execrables, dels islamòfobs, i pot fer, a més, que molta gent que no és racista ni islamòfoba comenci a simpatitzar amb ells. La por potencia les reaccions més primàries, com l'odi visceral i el rebuig a tot el que ens és desconegut", raona el psicòleg i escriptor Saïd El Kadaoui Moussaoui, que adverteix del perill que la ultradreta pugui alimentar sentiments viscerales per treure'n rendits polítics. "Es poden desencadenar reaccions lloables, com la determinació a continuar lluitant des de l'estat de dret per la llibertat d'expressió i per la convivència, però també de més impulsives, ideològicament més interessades i gens respectuoses amb una part de la població. A França s'estan produint els dos tipus de reaccions: mesurada per part del govern i d'una bona part de la societat, i molt més bel·ligerant per part dels partits xenòfobs i de la gent que no està per comprendre la complexitat de la seva societat", argumenta El Kadaoui, que entén que de

l'atemptat de París només poden sortir beneficiats "els fanàtics i la gent que està per dividir i fragmentar la societat".

Ara que pren encara més rellevància la necessitat de fer la distinció entre religió i fanatisme religiós, El Kadaoui destaca que "la llibertat de culte és condició necessària per ser ciutadà i no súbdit". "Molts dels governants dels països musulmans que aquests dies diran que l'islam és una religió de pau no deixen que els seus ciutadans puguin triar lliurement en quin déu creure o no creure. Això és fanatisme també, fanatisme d'estat, si se'm permet", reflexiona el psicòleg i escriptor. "El jihadisme és l'extrem, el màxim exponent d'aquesta visió dogmàtica de la religió", afegeix.

El Kadaoui considera que "els països musulmans tenen el deure de començar a fer aquesta feina: deixar que la gent sigui el que vulgui ser i expressi lliurement el seu credo i les seves idees". Respecte als camins per assegurar la convivència, defensa la necessitat de construir un discurs inclusiu: "L'exclusió i el racisme afavoreixen més el tancament en la pròpia comunitat i l'odi a la resta de la població".

Religió

"La llibertat de culte és per ser ciutadà i no súbdit", diu El Kadaoui

Guerra

"Europa posa distància de les accions de França a Síria o l'Àfrica", diu Rubio

14

LLUÍS SALA-MOLINS

EXCATEDRÀTIC DE FILOSOFIA
POLÍTICA DE LA SORBONA

"El concepte de 'diversité' ha fet mal"

"A França el racisme no és una opinió, és un delictes. I, malgrat això, la discriminació és forta en la vida quotidiana. Això no justifica res, però dóna una clau de comprensió". Sala-Molins fa 25 anys que treballa en la reclamació de compensacions econòmiques per als descendents dels esclaus de les colònies, amb els quals manté un contacte diari. "Em diuen: «No et pots imaginar, Lluís, amb quina freqüència els francesos de bona fe t'identifiquen pel teu color de pell quan vas a buscar pis, a buscar feina...»"

Però, a banda de la realitat concreta, el caldo de cultiu del racisme també bull cada dia, discretament, en el pla simbòlic. "Els àrabs i els negres tenen molt clar -assegura Sala-Molins- que, quan es parla de diversitat, es parla d'ells". I és que, segons

l'excatedràtic, els disturbis del 2005 van suposar un tomb en el llenguatge que s'utilitza en el debat públic francès. "De sobte van sorgir fills de la immigració educats que utilitzaven el concepte d'*indigénat* per denunciar que França els tracta avui igual que va tractar els seus avantpassats". Llavors, apunta Sala-Molins, l'estat va contraatacar amb l'eufemisme de la *diversitat*, un concepte, però, que ha acabat fent més mal que bé. "Als mitjans, en el parlar comú, una persona no blanca que arriba a un cert estatus és una persona *sortie de la diversité*". I si es diu que algú *surt* o que *prové* de la diversitat, estem dient que no hi ha homogeneïtat: que França ha integrat aquella persona *malgrat* la seva diversitat. "Els italians, per exemple, no són *diversos*", explica Sala-Molins. "És una expressió novica en la mesura en què és de bon to, en què queda bé. En realitat contribueix a fomentar el menyspreu als negres i als àrabs, els únics considerats *diversos* dins de la pretesa *diversité*".

15

EULÀLIA RUBIO

INVESTIGADORA DE L'INSTITUT
JACQUES DELORS DE PARÍS

"Cal una política de defensa europea"

Aquesta investigadora especialitzada en polítiques europees ha viscut a París aquesta setmana d'infart. Assegura que l'onada expansiva de l'assalt contra *Charlie Hebdo* encara ha d'arribar. "Hi haurà un impacte important en la política francesa. Per ara s'ha volgut prioritzar el discurs de la unitat i fins i tot Le Pen ha distingit els terroristes de les comunitats musulmanes establertes a França. Però sabem que el que ha passat pot alimentar el sentiment d'islamofòbia i generar tensions en alguns barris", apunta.

La politòloga alerta d'un reforç de les polítiques de seguretat: "Fa temps que hi havia amenaces i experts que alertaven que una cosa així podia passar. El govern es veurà obligat a replantejar la política de seguretat". Rubio apunta també a un canvi en la relació entre França, que actua com una potència militar mundial, i la resta de socis europeus: "Penso que també es produiran canvis a nivell europeu. Fins ara Europa, més enllà dels discursos, ha posat distància de l'intervencionisme francès a l'Àfrica o al Pròxim Orient. En molts casos França ha actuat en solitari en conflictes internacionals, sovint sense un suport ferm dels seus "socis europeus". Rubio considera que "a França hi ha un consens força ampli sobre el fet que cal implicar-se en situacions com la de Mali i la lluita contra l'Estat Islàmic, i no crec que aquest consens estigui amenaçat, però hi haurà una forta demanda perquè els altres països d'Europa s'hi impliquin més. El que ha passat demostra la necessitat d'una política de defensa a nivell europeu".

PERIODISME I MITJANS DE COMUNICACIÓ

SELECCIÓN DE LAS NOTICIAS DE SU INTERÉS

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

José Manuel Velasco (Avilés, 1965) ha estat el primer periodista espanyol d'incorporar-se a Global Alliance, la comissió executiva de l'associació internacional dels directors de comunicació (Dircom), l'altre costat de la informació periodística, des d'on es vetlla per la imatge de les empreses i institucions, moltes vegades en conflicte amb l'exercici independent del periodisme que a dreta llei correspon als mitjans de comunicació, que tenen el deure moral de satisfer el dret dels ciutadans a estar correctament informats. Per **Natalia Vaquero**

José Manuel Velasco

PERIODISTA QUE PERTANY A L'EXECUTIVA MUNDIAL DELS DIRECTORS DE COMUNICACIÓ

«EL 'PETIT NICOLÁS' ÉS LA PENITÈNCIA D'AQUESTA SOCIETAT SUPERFICIAL»

Després de formar-se en un diari del mateix grup al qual pertany Regio7 -Editorial Prensa Ibérica-, José Manuel Velasco va abandonar les redaccions per treballar en la comunicació de grans empreses com Renfe, Fenosa i FCC, on treballa ara braç a braç amb Esther Koplowitz. Mai se n'ha penedit, encara que assegura que troba a faltar l'adrenalina del dia a dia informatiu i es queixa del poc encaix que tenen davant les crítiques dels patrons adinerats, sobretot els novinguts. Des de l'altre bàndol, aquest periodista considera que el 'petit Nicolás' és «la penitència» que ha de pagar una societat que ha perdut els valors per enfangar-se en la superficialitat.

José Manuel Velasco Guardado, director general de comunicació

■ Digui'm, senyor Velasco, en què consisteix la funció d'un 'dircom' en una empresa o institució.

■ El *dircom* és el gestor del diàleg amb grups d'interès de la companyia per a la qual treballa. Transmet, per tant, el caràcter, la reputació i els valors d'aquesta organització per construir una història que ven les seves bondats. A més, en aquests moments de revolució tecnològica ha de saber escoltar per descodificar les tendències socials.

■ Així que són una mena de psicòlegs per a les empreses, no?

■ Sí. Psicòlegs socials que afinem en l'anàlisi de les dades que ens arriben de fora. Els *dircom* som els cuiners del big data. El que fem és vendre els valors de les empreses per a les quals treballem.

■ I com es ven vostè mateix?

■ Bé. Primer busco vendre bé l'organització per a la qual treballa i si això ho faig bé estic segur que enforteix la meua imatge personal, que és el segon producte que vull vendre. Hem deixat de ser, com els nostres pares, assalariats que es passen tota la vida laboral en la mateixa empresa. Ara podem anar triant les organitzacions i els treballs que millor encaixen en cada moment de les nostres vides.

■ Deu ser vostè, perquè l'atur continua sent una xacra.

■ És cert, i per aquesta raó cal no descuidar la formació i el desenvolupament professional ordenat. Hem de ser prou intel·ligents per saber perfeccionar les nostres habilitats. Els nostres fills ja no hauran de pensar en el futur en un contracte de treball sinó en com vendre les seves habilitats.

■ Quines són les claus per vendre's un mateix amb èxit?

■ S'ha de tenir un gran coneixement del que es ven: de les fortaleses i de les debilitats. A més, cal ser autèntic.

■ Què vol dir amb ser autèntic?

■ Ser tu mateix i ser coherent. Per triomfar cal fer el que dius que faràs i en aquests moments estem sobrats d'exemples del contrari.

■ El 'petit Nicolás' ha estat un mestre a vendre's a si mateix?

■ El més trist del *petit Nicolás* és que entronca amb la tradició més picaresca de *Rinconete* y *Cortadillo* i danya la serietat del país.

■ Com va poder arribar tan lluny un noi de 20 anys?

■ En aquesta societat brilla la superficialitat i queda poc espai per a l'aprofundiment. La gent veu imatges i evita processos d'anàlisi imprescindibles. El *petit Nicolás* és la penitència d'aquesta societat superficial. Aquest noi ha ridiculitzat gent molt important amb les seves fotos i correus.

■ Quin paper hauria d'adoptar la premsa per pal·liar la superficialitat que vostè critica?

■ La premsa té una capacitat d'anàlisi existent en altres mitjans de comunicació de masses que estan més destinats a l'entreteniment i l'espectacle. Això sí! Cal tornar el periodisme als periodistes i tenir clar que les debilitats de la premsa en aquests moments no són únicament atribuïbles a la crisi econòmica.

■ A qui més són atribuïbles?

■ Els *dircom* en tenim part de culpa per voler fer periodisme quan la nostra tasca no és aquesta. No hem d'ocupar espai als diaris. A més, els periodistes haurien de deixar d'assistir, per exemple, a rodes de premsa en què no es permetin preguntes i això només ho poden fer si senten el suport dels editors.

■ Cal ser periodista per ser 'dircom'?

■ No, però és bo.

■ Però, no és com si a un metge el contracten per fer de botxí?

■ La funció de la comunicació ha evolucionat molt i els *dircom* fan moltes més coses que relacionar-se amb els mitjans de comunicació. Hem de formar-nos en *branding*,

tècniques de gestió de la marca, tècniques empresarials, i en mètodes molt propers a la sociologia.

■ Com seria el 'dircom' ideal?

■ Periodista, sociòleg i economista. Avui dia cal saber de números encara que hagi fet una carrera de lletres.

■ No voreja la desinformació el paper que fan vostès?

■ No hauria de fer-ho. Jugar a desinformar avui és molt perillós perquè tens totes les paperetes perquè t'engampin. Quan t'engampen dient una mentida perds la credibilitat com a empresa i com a *dircom*.

■ Què cal fer quan es fica la pota?

■ Reconèixer-ho i no amagar-ho. Avui dir la veritat està molt premiat perquè hem estat envoltats de moltes mentides. Demanar perdó i dir la veritat és una bona estratègia de comunicació.

■ Com va fer el rei Joan Carles després del seu viatge a Botswana?

■ Exacte. La decisió del rei va ser molt oportuna i intuïto que recomanada per un professional com Javier Ayuso.

■ Hi ha més periodistes dedicats a la funció de 'dircom' que a la d'informar correctament els lectors?

■ És que el sector de la comunicació crea ocupació, mentre que el del periodisme no. El futur del periodisme passa per apostar pels periodistes, els creadors del valor intel·lectual, que és avui dia el principal, de les publicacions.

■ Què passa amb el conflicte d'interessos quan un periodista descobreix una notícia incòmoda per a una empresa que dona publicitat al diari?

■ No hauria de passar res si ens assegurem

de tenir editors valents.

■ No són valents els editors?

■ No he dit això. En un diari cal aplicar primer el criteri deontològic i després l'econòmic, i no sempre és així.

■ Entenc que el 'dircom' no atén el dret fonamental dels ciutadans a la informació sinó als plans de les institucions o les empreses de donar la millor imatge possible d'elles mateixes.

■ Nosaltres atenem el dret a la informació dels nostres grups d'interès: dels accionistes, dels treballadors i dels nostres clients, sense oblidar la societat en conjunt.

■ Com es veu aquest dret fonamental dels lectors des de l'altre costat del periodisme dels mitjans?

■ Cal respectar la tasca dels mitjans de comunicació com a garants del dret a la informació i del dret també a l'opinió. Els grans empresaris i els polítics estan poc preparats per encaixar la crítica i els *dircom* els hem d'ensenyar a encaixar aquestes opinions que no els agraden. Les crítiques són sempre sobrevalorades pel qui les rep.

■ Es van buidar les redaccions amb l'ansia de les institucions públiques per tenir exercits de periodistes en els seus departaments?

■ Hi va haver un moment en què tots els polítics volien tenir el seu cap de premsa, al qual confonien amb el seu *dircom* personal i feien un ús partidari de la funció de la comunicació que va redundar al final en el seu descrèdit. Els polítics solien fixar per als seus gabinets els periodistes que els feien la pilota.

■ Que poc intel·ligents, no?

■ Això demostra de nou que la crítica s'encaixa malament.

■ Quan un periodista va d'un mitjà de comunicació a una empresa o institució per portar el seu gabinet de premsa i torna al mitjà un temps després, com ha canviat la seva percepció del periodisme?

■ Força, ja no torna a ser el mateix, però li asseguro que un no es fa cap de comunicació de la nit al dia.

■ Què ha guanyat i què ha perdut en abandonar les redaccions?

■ Vaig deixar la meua gran vocació i vaig guanyar una visió més interdisciplinària del món, més coneixement. Trobo a faltar l'adrenalina de la redacció i el contacte gairebé diari amb el lector.

■ Digui'm, senyor Velasco, com és treballar amb Esther Koplowitz?

■ És una dona que dóna molta importància a la comunicació.

■ I a la imatge?

■ També. Darrerament ha viscut unes circumstàncies empresarials molt difícils però ara pot estar tranquil·la perquè ha trobat una solució per a FCC amb Carlos Slim.

■ Què va passar amb George Soros?

■ Que la negociació va fracassar.

EL CORREO
CATALÁN

ARCADI
ESPADA

'Mecagiüendios'

Querido J:

Cada vez me parece más extraño mi oficio. Cada mañana que llego al taller me encuentro una necrología dispuesta. Las hay literarias, del tipo elegíaco, y las hay laborales, del tipo despido. Yo creo, francamente, que esto bastaría para dibujar un fin de época, escribir una novelita romántica y se acabó. Pero no basta, al parecer. Porque combinándose con las necrologías metafóricas se suceden otras, escritas en lenguaje recto, pesadamente inequívocas. Un día adoptan la forma de una decapitación y otra la de un balazo en la cabeza, para aludir a las más recientes. No acabo de comprender la insistencia y ese balar al muerto. Como decía el aforista: «Este oficio moribundo del periodismo. ¡Y que haya que rematarlo a tiros!». O bien: «Comprendo que les disparen, que les decapiten, ¿pero también es necesario despedirlos?» A mí me parece imprescindible y urgente un amplio acuerdo social sobre los periodistas. Si son una inútil antigualla premoderna, a qué dispararles. Y si, por el contrario, son algo socialmente valiosos, a qué matarles de hambre. Incluso a mí, que soy un hombre resignado, la redundancia me parece un exceso.

Mañana domingo, en la que va a ser la manifestación más grande después de la Liberación, París va a ponerse de pie sobre las grandes palabras. Singularmente, sobre la palabra *libertad*. He oído que la matanza de París trasciende el asunto de la libertad de prensa, que es un ataque al corazón de nuestro sistema político, moral, que se trata de la libertad sin adjetivos. Comprendo la buena voluntad de este razonamiento, pero es erróneo. La libertad que cuenta es la concreta. No sé cómo decírtelo: es la distancia entre *Charlie Hebdo* y *Je suis Charlie*. Sólo disparan contra el primero. Es también la diferencia entre el periodismo y el turismo:

a ver quién dispara contra una red social. La libertad de prensa, es decir, el periodismo, no es una pieza de la democracia. Es la democracia. No hay democracia sin periodismo, no hay periodismo sin democracia: el viejo y vigente circuito cerrado de la libertad. Todo lo que ha pasado en estos agónicos días de Francia sólo tiene que ver con la libertad de prensa. ¡Sólo!

De ahí que sea una ocasión excelente para meditar sobre sus riesgos. No son riesgos nuevos. Básicamente son los que provocan los asesinos y los cobardes. Todas las muertes no fortuitas de periodistas tienen el origen que ya señaló Hearst: «Noticia es algo que alguien no quiere que se publique. Todo lo demás es publicidad». La cuestión es simple, simplicísima, y sólo se ve cuando, bien rebañada, se está dispuesto a admitir su simplicidad: los terroristas no quieren ver publicada la cara de Mahoma, como el gángster no quiere ver publicadas sus cuentas. Presionan, amenazan y matan. Así ha sido siempre. El fanático correcto que no vea que la cara de Mahoma es una gran noticia de nuestro tiempo, el que pretenda hacer pasar esa caricatura como una forma excéntrica de la opinión, no ha entendido nada del periodismo ni de nuestro tiempo.

Luego están los cobardes. Me extenderé sobre ellos. Siempre nos interesan más los cobardes. Estos días ha proliferado el tipo, especialmente en la prensa anglosajona. No sólo han evitado publicar las caricaturas de Mahoma, sino que han exhibido, y con la habitual arrogancia del que se cree en el lado soleado de la calle, su punto de vista: no quieren ofender a los musulmanes. *El Times*, el *Financial Times*, la *CNN*, *Reuters*, *Associated Press*... Ha habido incluso episodios puramente cómicos como el del reumático *Telegraph*, que pixeló el dibujo de Mahoma en una foto de archivo en la que el direc-

RAÚL ARIAS

tor de *Charlie Hebdo*, Stéphane Charbonnier, mostraba una de las portadas de la revista. Hay que hacer notar que esa negativa es la negativa de un eco. No es que el *Times* decida por su cuenta y riesgo publicar una caricatura de Mahoma. Es que el *Times* ignora un elemento clave del suceso; como si renunciara a publicar unas declaraciones entrecuilladas por miedo a la ofensa. La cobardía deontológica está trufada de implicaciones éticas cuando hay 12 muertos sobre la mesa de la redacción: pero son tan repulsivamente obvias que no merece la pena referirse. Mucho mejor es apuntar el deslizamiento de esas empresas periodísticas hacia los triunfantes modelos comercia-

está el terrorismo, la muerte y el tiempo. ¿Pero pidieron permiso a la esposa? ¿A los padres? ¿A los hijos? ¿Se aseguraron de que no iba a ofenderles? Es una desgracia terrible, pero los hechos no piden autorización.

Y si no la piden los hechos, mucha menos legitimidad tendrán las ficciones para pedirla. Al fin y al cabo hay una gran diferencia entre el policía Merabet y el prodigioso Alá: sólo uno existió. Es fácil comprender que cuando el periodismo pide respeto para las ficciones está escribiendo, sin ayuda de nadie, su propia y definitiva necrología.

Sigue con salud
A.

les del digitalismo. Al fin y al cabo, el *Times* y compañía hacen lo mismo que el kiosko de Apple cuando censura una portada de la revista *Muy Interesante* donde aparece un chico desnudo. Lo mismo que Facebook cuando prohíbe fotos de personas desnudas. Lo mismo que Twitter cuando cancela las cuentas de los que compartieron imágenes de la brutalidad del Estado Islámico. Lo mismo que Google cuando penaliza unos pezones en una web de moda. A un lado el periodismo y al otro todo eso: la publicidad.

La ofensa como cláusula informativa no es sólo algo intelectualmente estúpido sino también moralmente perverso. Al igual que tantos otros periódicos el *Times* publicó la foto Pulitzer del policía Ahmed Merabet a punto de morir de un balazo, *non, c'est bon, chef*. Ahí

Yo no soy Charlie Hebdo

DAVID BROOKS

A los periodistas de *Charlie Hebdo* se les aclama ahora justamente como mártires de la libertad de expresión, pero seamos francos: si hubiesen intentado publicar su periódico satírico en cualquier campus universitario estadounidense durante las dos últimas décadas, no habría durado ni treinta segundos. Los grupos de estudiantes y docentes los habrían acusado de incitación al odio. La Administración les habría retirado toda financiación y habría ordenado su cierre.

La reacción pública al atentado en París ha puesto de manifiesto que hay mucha gente que se apresura a idolatrar a quienes arremeten contra las opiniones de los terroristas islámicos en Francia, pero que es mucho menos

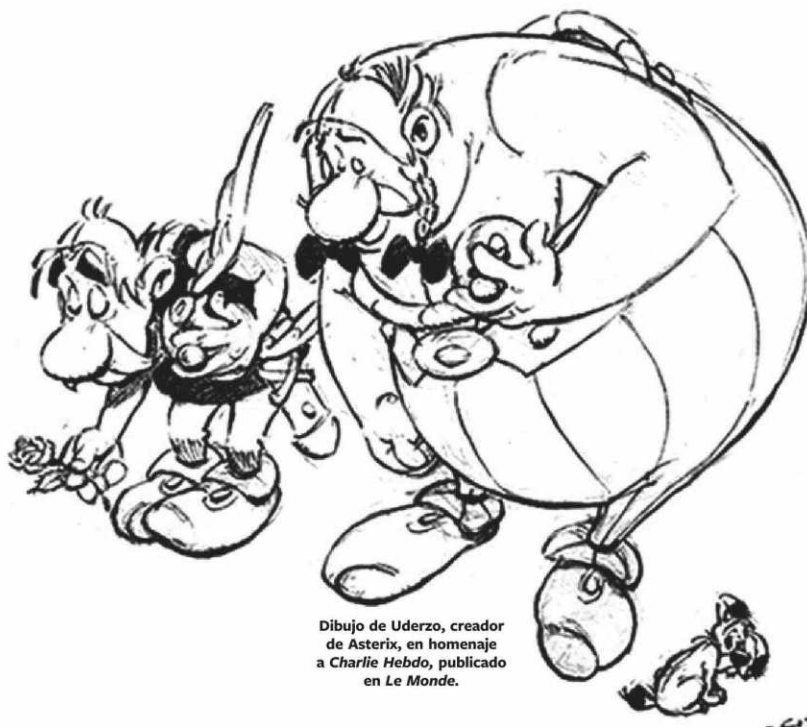
deliberadamente ofensivo en la que está especializada ese periódico.

Puede que hayamos empezado así. Cuando uno tiene 13 años, parece atrevido y provocador *épater la bourgeoisie* [escandalizar a la burguesía], meterle el dedo en el ojo a la autoridad, ridiculizar las creencias religiosas de otros. Pero, al cabo de un tiempo, nos parece pueril. La mayoría de nosotros pasamos a adoptar puntos de vista más complejos sobre la realidad y más comprensivos con los demás. (La ridiculización se vuelve menos divertida a medida que uno empieza a ser más consciente de su propia y frecuente ridiculez). La mayoría tratamos de mostrar un mínimo de respeto hacia las personas con credos y fes diferentes. Intentamos entablar conversaciones escuchando en vez de insultando.

beríamos hacerlo también. En resumen, al pensar en quienes provocan y ofenden, deseamos mantener unas normas de civismo y respeto y, al mismo tiempo, dejar espacio a esos tipos creativos y desafiantes que no tienen las inhibiciones de los buenos modales y el buen gusto.

Cuando se intenta combinar este delicado equilibrio con las leyes, las normas sobre el discurso y los ponentes vetados, se acaba teniendo una censura pura y dura y unas conversaciones acalladas. Casi siempre es un error tratar de silenciar el discurso, fijar normas sobre él y cancelar las invitaciones de los ponentes.

Por suerte, los modales sociales son más maleables y flexibles que las normas. La mayoría de las sociedades han logrado mante-

Dibujo de Uderzo, creador de Asterix, en homenaje a *Charlie Hebdo*, publicado en *Le Monde*.

tolerante con quienes arremeten contra sus propias opiniones en su país.

Fijense si no en todas las personas que han reaccionado de manera exagerada a las microagresiones en los campus. La Universidad de Illinois despidió a un catedrático que explicaba la postura de la Iglesia católica respecto a la homosexualidad. La Universidad de Kansas expulsó a un catedrático por arremeter en Twitter contra la Asociación Nacional del Rifle. La Universidad de Vanderbilt retiró el reconocimiento a un grupo cristiano que insistía en que estuviese dirigida por cristianos.

Puede que los estadounidenses alaben a *Charlie Hebdo* por ser lo bastante valiente como para publicar viñetas que ridiculizaban al profeta Mahoma, pero cuando Ayaan Hirsi Ali es invitada al campus, suele haber peticiones de que se prohíban sus intervenciones.

Así que esta podría ser una ocasión para aprender algo. Ahora que nos sentimos tan apenados por la masacre de esos escritores y directores de periódico en París, es un buen momento para adoptar una postura menos hipócrita hacia nuestras propias figuras controvertidas, provocadoras y satíricas.

Supongo que lo primero que hay que decir es que, independientemente de lo que uno haya publicado en su página de Facebook ayer, es inexacto que la mayoría de nosotros afirmemos "*Je suis Charlie Hebdo*" o "*Yo soy Charlie Hebdo*". La mayoría de nosotros no practicamos de verdad esa clase de humor

Pero, al mismo tiempo, la mayoría de nosotros sabemos que los provocadores y otras figuras estrafalarias cumplen una función pública útil. Los humoristas y los caricaturistas exponen nuestras debilidades y vanidad cuando nos sentimos orgullosos. Minan el autobombo de los triunfadores. Reducen la desigualdad social al bajar a los poderosos de su pedestal. Cuando son eficaces, nos ayudan a enfrentarnos a nuestras flaquezas en grupo, ya que la risa es una de las experiencias cohesivas por antonomasia.

Es un buen momento para adoptar una postura menos hipócrita hacia nuestras propias figuras provocadoras

Es más, los expertos en provocación y ridiculización ponen de relieve la estupidez de los fundamentalistas. Los fundamentalistas son gente que se lo toma todo al pie de la letra. Son incapaces de adoptar puntos de vista diversos. Son incapaces de ver que, aunque su religión pueda ser digna de la más profunda veneración, también es cierto que la mayoría de las religiones son un tanto extrañas. Los humoristas señalan a quienes son incapaces de reírse de sí mismos y nos enseñan a los demás que probablemente de-

ber ciertas reglas de civismo y respeto a la vez que han dejado la vía abierta a quienes son divertidos, descorteses y ofensivos.

En la mayoría de las sociedades, los adultos y los niños comen en mesas separadas. La gente que lee *Le Monde* o las publicaciones institucionales se sienta a la mesa de los adultos. Los bufones, los excéntricos y las personas como Ann Coulter y Bill Maher están en la mesa de los niños. No se los considera del todo respetables, pero se los escucha porque, con su estilo de misil descontrolado, a veces dicen cosas necesarias que nadie más dice.

Las sociedades sanas, en otras palabras, no silencian el discurso, pero conceden un estatus diferente a los distintos tipos de personas. A los eruditos sabios y considerados se los escucha con gran respeto. A los humoristas se los escucha con un semirrespeto desconcertado. A los racistas y a los antisemitas se los escucha a través de un filtro de oprobio y falta de respeto. La gente que desea ser escuchada con atención tiene que ganárselo mediante su conducta.

La masacre de *Charlie Hebdo* debería ser una oportunidad para poner fin a las normas sobre el discurso. Y debería recordarnos que, desde el punto de vista legal, tenemos que ser tolerantes con las voces ofensivas, aunque seamos selectivos desde el punto de vista social.

Traducción de News Clips.
 © The New York Times.

NO, NO TOTS SOM 'CHARLIE HEBDO' (I AQUEST ÉS EL PROBLEMA)

ANÀLISI

Text -> Cas Mudde
Fotografia -> Aurelien Meunier / Getty

EL TRÀGIC ATEMPTAT TERRORISTA al setmanari *Charlie Hebdo* és alarmant en molts nivells. La investigació està oberta, però tot apunta a jihadistes, musulmans nascuts a França que probablement han tornat de la guerra de Síria. La resposta general ha sigut la que hem vist massa sovint en altres ocasions. Els polítics utilitzen els atacs per vantar-se de la societat democràtica i lliure que presideixen i refermen que són actes d'individus malalts que invoquen la religió com a excusa per imposar les seves idees extremistes. Els ciutadans expressen la seva solidaritat amb declaracions com "Tots som *Charlie*". Per desgràcia, no ho som. O, més precisament, amb molt poques excepcions, no som *Charlie*, i això és un gran problema per a les democràcies liberals de tot el món.

En primer lloc, molts dels defensors més acèrrims de *Charlie Hebdo* són fans nous i selectius. És sorprenent quant islamòfobs i ultradretans declaren el seu amor per una revista que fins fa poc qualificaven de "drap comunista" (després de la sàtira mordaç de *Charlie Hebdo* als seus propis herois, de Jesucrist a Marine Le Pen). Aquests són els heroics defensors de la llibertat d'expressió, com Geert Wilders, que volen prohibir l'Alcorà perquè diuen que incita la violència.

Moltes persones no són *Charlie* perquè *Charlie Hebdo* criticaria totes les religions i tots els polítics, independentment del seu origen ètnic, sexe, ideologia, etcètera. En conseqüència, els líders de totes les religions i els partits polítics els han criticat. La revista només ha sigut violentament atacada per extremistes musulmans, però això no vol dir aquests siguin els únics que ataquen els seus crítics -fa poc dos membres francesos de la Lliga de Defensa Jueva van ser condemnats per haver col·locat una bomba sota el cotxe d'un periodista antisionista-. És un fet incòmode però innegable que la majoria d'actes de violència política a l'Europa contemporània provenen d'extremistes musulmans, tot i que el 99,9% dels musulmans no són violents.

En segon lloc, moltes persones no són *Charlie* perquè pensen que els debats democràtics han de ser civilitzats i no han

d'incomodar a ningú. El problema és que la "civilitat" és un concepte que significa coses molt diferents per a diferents persones. I és impossible mesurar si la gent està disgustada, i encara menys comparar objectivament fins on arriba el seu malestar. La gent pot enutjar-se per tot, així que, ¿per què la sensibilitat religiosa hauria de tenir una protecció especial?

Al llarg de la història, la "civilitat" s'ha definit d'acord amb els interessos de la classe dominant. L'argument de la "civilitat" s'utilitza gairebé sempre de manera selectiva i oportunist. Hi ha grups que estan protegits del discurs "incivil" i d'altres que no ho estan. Això protegeix aquests grups de la crítica i, a llarg termini, perjudica no només els crítics sinó també els no criticables, que no tenen incentius per reflexionar i millorar.

En tercer lloc, moltes persones no són *Charlie* perquè tenen por. Molta gent no critica mai res ni ningú obertament, o almenys no critica la gent que té poder. Però fins i tot entre els professionals de la crítica, com ara els còmics i els intel·lectuals, l'autocensura s'imposa com a norma. Es tracten temes relacionats amb els jueus i Israel amb més sensibilitat que en el cas d'altres grups i estats, per por de represàlies professionals, i augmenta l'autocensura a l'hora de parlar de l'islam.

L'alt nivell d'ira i frustració de la població musulmana a Europa pot tenir una explicació. Hi ha una percepció de falta de poder, hi ha qui pensa que els musulmans són discriminats perquè no tenen veu en el sistema polític. El sentiment dels musulmans és que han de dependre de la simpatia de les elits no musulmanes, i aquestes són bastant selectives (fins i tot per part de l'esquerra), o bé recórrer a mesures extraparlamentàries, com és l'amenaça de violència.

Permetin-me repetir que aquestes excuses no són acceptables per a accions o discursos violents, però si "nosaltres" esperem d'"ells" que respectin la llibertat d'expressió, aquesta ha de ser total o bé ha de protegir tots els grups de la mateixa manera, i això crec que és impossible. Si "nosaltres" volem que "ells" respectin les regles del joc democràtic (no "les nostres"!), "nosaltres" també hem d'acceptar-los com a ciutadans. Massa sovint, l'islam i els musulmans són tractats com a estrangers. Però la majoria dels musulmans en la majoria dels països europeus són ciutadans, nascuts i criats a Europa. En altres paraules, "ells" són "nosaltres"! Així que, per molt que "ells" hagin de respectar les normes de la societat on viuen, nosaltres hem d'acceptar que aquest també és el "seu" país.

¿Com podem, doncs, avançar de manera constructiva, enfortint les nostres democràcies liberals en lloc de debilitar-les amb brusques reaccions autoritàries?

En lloc de restringir la llibertat d'expressió limitant-la a la "civilitat" o ampliant la legislació contra la discriminació, hem de viure d'acord amb les nostres consignes i abraçar la llibertat d'expressió per a tots, inclosos els antisemites i els islamòfobs. De la mateixa manera, hem de poder criticar i satiritzar-ho tot, dels ateus als cristians, dels jueus als musulmans i dels Verds a l'extrema dreta. Això requereix que no només denunciem els extremistes, sinó també que defensem els que s'hi enfronten obertament, fins i tot abans que siguin amenaçats o assassinats.♦

Cas Mudde és professor a la School of Public and International Affairs, Universitat de Geòrgia (Estats Units). @casudde / Article publicat a OpenDemocracy.net

NO NOMÉS HEM DE DENUNCIAR ELS EXTREMISTES, SINÓ QUE TAMBÉ HEM DE DEFENSAR ELS QUE S'HI ENFRONTEN OBERTAMENT, FINS I TOT ABANS QUE SIGUIN AMENACATS O ASSASSINATS

AFP

AFP

Visita gubernamental

A la izquierda, en una imagen de ayer, la Redacción de «Libération», adonde acudieron Manuel Valls, primer ministro francés, y Fleur Pellerin, ministra de Cultura (arriba)

SOLIDARIDAD PROFESIONAL

El diario «Libération» cede su Redacción a «Charlie Hebdo»

ABC PARÍS

La ola de solidaridad contra la barbarie islamista está recorriendo todos los ámbitos de la vida francesa y mundial. Y, por supuesto, son los propios periodistas, muy especialmente los franceses, los que están dando el mayor cobijo y apoyo a sus compañeros, víctimas del terrible atentado del pasado miércoles en la sede del semanario «Charlie Hebdo», en el que murieron doce personas.

De esta manera, los trabajadores

del semanario satírico, que quedaron sin lugar de trabajo después del tiroteo, han encontrado el apoyo del rotativo parisino «Libération», que les ha ofrecido su propia Redacción para que puedan continuar haciendo su trabajo. Así queda incólume el mantenimiento de la libertad de expresión que los asesinos han querido cercenar. Sin conseguirlo de ninguna de las maneras.

Los periodistas de «Charlie Hebdo» llegaron alrededor de las 11.00 horas

de ayer a la sede del diario colega escoltados por un fuerte despliegue policial, según informó «Libération» en su página web.

«Equipo de Charlie, volvamos»

A la voz de «Equipo de Charlie, volvamos», el abogado y colaborador de la revista Richard Malka y los trabajadores, dibujantes y redactores de la popular publicación fueron entrando en la Redacción de «Libération». El propio Malka anunció ayer que «Charlie Hebdo» saldrá de nuevo a la calle el próximo miércoles con un número especial que tendrá una tirada de un millón de ejemplares: «Hay que resistir al miedo, al silencio, al odio, luchar con la razón, con las palabras, con la risa, con la sonrisa. Hay que sonreír, si quie-

ren ayudarnos, hay que reírse y hacer que todo esto tenga un sentido».

Hasta la sede del diario francés acudió ayer el primer ministro francés, Manuel Valls, acompañado por la ministra de Cultura, Fleur Pellerin. Con su presencia, ambos quisieron mostrar su apoyo y solidaridad hacia el equipo de «Charlie Hebdo» golpeado brutalmente por los terroristas.

Por su parte, el diario francés «Le Monde», al igual que otros medios de comunicación, también ha prestado su ayuda al equipo del semanario, aportando ordenadores y numeroso material informático para que «Charlie Hebdo» pueda volver a los quioscos a defender la libertad de expresión con su preclaro sentido del humor y su esforzada ironía.

OBSERVATORI GLOBAL

Manuel Castells

Massa tard

El bàrbar assassinat dels periodistes de *Charlie Hebdo* és un atemptat contra la llibertat d'expressió. I per tant, contra la llibertat de cada un. Tots som Charlie. Encara que alguns pensem que publicar dibuixos de Mahoma amb el cul a l'aire és una provocació de mal gust que exacerba la ràbia dels ofesos. Però no hi pot haver excepcions a l'exercici lliure del periodisme, fonament d'una societat democràtica. Tot i això, l'atac gihadista de París té un significat més profund: és una escalada en una guerra que va començar fa dues dècades i que ha canviat el món. L'estratègia dissenyada per Bin Laden està donant resultats en gran part per la falta d'intel·ligència dels països occidentals, que cauen en totes les trampes.

El principi és molt senzill: fugar en les nafres de la injustícia social, la humiliació cultural i els enfrontaments religiosos fins a desencadenar la violència entre els bàndols resultants d'aquesta divisió. Aquest va ser l'objectiu de l'atac a Nova York: provocar els Estats Units a portar la guerra a l'Afganistan, una guerra de la qual no sortiran victoriosos. El geni de Bush va afegir un regalet extraordinari a la nova gihad: ocupar l'Iraq i destruir el règim baasista que era enemic de l'islamisme. Una vegada l'Iraq en guerra, la tàctica d'Al-Qaida, inexistent abans de la invasió, va ser organitzar matances de xiïtes en nom dels sunnites i de sunnites atribuint-les als xiïtes. I com que els Estats Units van confiar el govern a la majoria xiïta que va utilitzar l'exèrcit contra els sunnites, es van crear condicions per a l'aparició de diversos grups gihadistes en l'origen de l'Estat Islàmic. Una cosa semblant va passar a Síria, quan el moviment democràtic contra Al-Assad es va enfrontar a una ferotge repressió portada per la minoria alauita dominant contra la majoria sunnita. L'espiral de violència entre milícies pro-occidentals, el Front Al-Nur (proper a Al-Qaida), l'Estat Islàmic i les tropes del dictador va forçar milers a definir-se a la recerca de protecció.

Paral·lelament, l'estratègia a Europa va consistir a aprofitar la discriminació de les minories musulmanes i el no-respecte a la seva cultura per fomentar la rebel·lió entre els joves

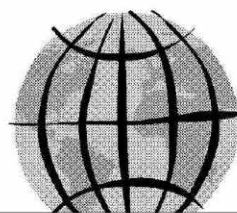
farts d'humiliacions i exclusions tot i ser ciutadans. L'hostilitat creixent entre joves musulmans i la majoria dels ciutadans es va alimentar recíprocament. I allà va incidir eficaçment la propaganda gihadista, tant des d'algunes mesquites com mitjançant internet. I això va portar a estigmatitzar les mesquites (a Suïssa es van prohibir els minarets).

Les restriccions al seu culte religiós van agreujar el ressentiment musulmà de tal manera que va contribuir a la radicalització de cercles vinculats amb les mesquites. Va ser el cas, per exemple, de Chérif Kouachi, que va començar les seves aventures a la mesquita Addawa, en un dels llocs de concentració musulmana a París. Internet, que no va tenir cap paper en la preparació d'atemptats fa una dècada, ara sí que ha esdevingut el lloc de trobada de gihadistes d'arreu del món, no en termes organitzatius sinó com a suport de relacions socials, d'informació, de debat, de projectes. No són circuits secrets sinó webs oberts als quals tothom pot accedir i on s'expressen tota mena de queixes, protestes, idees i propostes d'acció. Així com expressions musicals, sobretot rap, amb continguts directament violents que encenen l'entusiasme dels joves guerrers.

L'altra dimensió clau de l'estratègia gihadista ha estat l'expansió mundial dels grups terroristes en forma de xarxa amb gairebé total autonomia de cada node en aquesta xarxa, perquè es generen espontàniament. Per això és tan important internet a l'hora de mantenir-se informats i sentir-se part d'un moviment global. L'estructura en xarxa fa molt difícil la repressió. Perquè encara que es destrueixin nodes importants, per exemple Bin Laden i la major part de la primera generació de líders d'Al-Qaida, sorgeixen altres líders (com Al-Bagdadi) i altres nodes que

acumulen recursos, experiència i capacitat de reclutament. Ara bé, la forma de xarxa requereix nodes territorials on es pugui rebre, entrenar i adoctrinar els reclutes. Aquest va ser el naixement d'Al-Qaida (que vol dir La Base) a l'Afganistan contra la Unió Soviètica, amb el suport de la CIA nord-americana. I després a l'Afganistan amb els talibans, avalats pel Pakistan. I a l'Iraq en aliança amb els resistents sunnites. L'Estat Islàmic és la culminació d'aquesta territorialització del gihadisme. Controlar un territori al qual puguin acudir els candidats al martiri de tot el món. I en darrer terme, d'aquesta experiència de les brigades internacionals gihadistes sorgeixen els combatents que retornen als seus països per sembrar el terror a partir de la seva pròpia iniciativa.

Així s'ha establert un canal permanent de comunicació entre sectors de la joventut musulmana (o convers) marginada a l'Occident i la terra alliberada a l'Orient Mitjà. Cosa que condueix a una guerra interminable als territoris que van caient sota control gihadista per la incompetència i la corrupció de governs com el de l'Iraq. I a un estat d'alerta permanent a Europa i als Estats Units. A poc a poc, les

A poc a poc
 les nostres
 societats s'estan
 israelitzant, és
 a dir, vivint en la
 por quotidiana
 i en l'imperatiu
 de la seguretat

nostres societats s'estan israelitzant, és a dir, vivint en la por quotidiana i en l'imperatiu de la seguretat per damunt de tot. I una part dels ciutadans europeus comença a adoptar la islamofòbia (una forma extrema de racisme) com a bandera identitària, com demostra l'auge de Pegida a Alemanya.

Per això l'atac a *Charlie Hebdo* representa un pas decisiu i ominós en el procés d'hostilitat recíproca que es retroalimenta amb cada acte de violència. És clar que la solució és la tolerància cultural i religiosa, la integració social dels joves, la cooperació internacional. Però és massa tard. Hem entrat en la barbàrie.

L'atac a 'Charlie Hebdo'

Aquest riure insuportable

Els islamistes combaten la imatge crítica que retornen els miralls deformants de l'humor

ALBERT
Garrido

Hi ha una línia de pensament que neix en el lliure examen, segueix en la llibertat d'expressió i es ramifica després en múltiples realitats, una de les quals és l'humor. Aquesta és una herència de les Llums, d'aquella revolució que va fer de l'home la vara de mesurar de totes les coses, per sobre fins i tot dels mites i creences més arrelats. Aquesta és una herència incompatible amb els totalitarismes, siguin fruit de versions desgavellades de velles religions o de deliris polítics de tota mena. En la novel·la *El nom de la rosa*, d'**Umberto Eco**, el venerable Jorge, un monjo fonamentalista cristià d'idees recargolades, administra la mort entre els seus companys de pregàries per mantenir en secret l'existència d'un exemplar del segon llibre de la *Poètica*, d'**Aristòtil**, on se sosté que amb el riure es pot glorificar Déu. La distància entre el que podria haver deixat escrit el filòsof grec –el llibre en realitat es va perdre en la nit dels temps– i la brega setmanal dels dibuixants de *Charlie Hebdo* és probablement immensa, però les conviccions sectàries del monjo i les dels que van prémer el gallet a París són de naturalesa similar, si no igual.

SI EL SENTIT de l'humor és un senyal d'intel·ligència, el riure provocat per la crítica –una vinyeta, un article, un joc de paraules agut, un raonament irònic– és un gest de

llibertat. Aquí no hi ha terme mitjà: o és possible la crítica o no ho és. En l'islamisme no ho és; en l'islamisme solament té cabuda la submissió de tot a «una reglamentació inspirada en la religió i que adquireix en conseqüència un caràcter religiós», afirma **Mohamed Charfi**. I segueix: «Per a alguns, és la religió mateixa i, per aquesta raó, no es pot tocar. És necessari que les coses es mantinguin sense canvis». El temps queda congelat i la societat és condemnada a viure en una mena d'abstracció perpètua, excloent i retrògrada que impedeix importar qualsevol idea nova que alteri l'ordre establert mitjançant el text revelat, la imitació del profeta i la xaria.

En la pel·lícula *La recerca del foc*, de **Jean-Jacques Annaud**, autor així mateix de la versió cinematogràfica d'*El nom de la rosa*, hi ha una escena plena d'intenció:riu la dona pertanyent al grup humà més evolucionat; els homes procedents d'una cultura més rudimentària no entenen res. En un altre moment, tots aconsegueixen riure i es desencadena un mecanisme de cohesió del grup. Amb els fonamentalismes totalitarismes, siguin islamistes o d'una altra naturalesa, passa el mateix: l'absència del riure és una mostra inequívoca de retrocés o de «retard històric», com diu **Charfi**. Al seu si només és possible el riure clandestí, l'acudit afilat explicat en veu bai-

LEONARD BEARD

En la tradició del periodisme satíric francès, posar límits és incompatible amb la tradició mateixa

xa, perquè l'humor oficial, l'autoritzat per la suprema autoritat dels ideòlegs, exclou acostar l'objectiu de la càmera a la realitat.

En la tradició del periodisme satíric francès, posar límits és incompatible amb la tradició mateixa. *Charlie Hebdo* forma part d'aquest enfocament, d'aquesta manera d'interpretar l'actualitat, i per això es va convertir en un adversari a ulls dels islamistes, aquesta va ser la raó que va fer del setmanari un símbol i un enemic a abatere. ¡Ah, els símbols! Els símbols resulten perillosíssims perquè compendien en molt poc espai un estat moral, un objectiu, una voluntat, una forma de viure. «Sen-

se humor estem morts», va escriure en una vinyeta **Patrick Chappatte**, de l'*International New York Times*. És a dir, on hi ha humor hi ha vida, i aquesta és la contribució de *Charlie Hebdo* al nostre present i la seva condició de símbol més enllà de constituir un exemple radical de llibertat d'expressió.

IMAGINEM-NOS què seria de la nostra cultura si a cada escomesa del poder, dels il·luminats de la bomba, dels dictadors i dels escorxadors els humoristes s'haguessin plegat a les seves exigències, haguessin callat, s'haguessin acomodats. Des de temps immemorial, l'humor i el riure fan una funció capital: fer-nos seure davant d'un mirall i retornar-nos la imatge deformada, però eloqüent, de nosaltres mateixos sense edulcorants. Per als islamistes, és impossible afrontar la realitat retornada pels miralls deformants, com ho és per al dictador de Corea del Nord acceptar que una pel·lícula faci caricatura de la seva persona. «Els integristes persegueixen els escriptors –val també per als dibuixants de *Charlie Hebdo*– perquè saben que un creador de ficció introdueix el dubte i a vegades el riure en la fortalesa de la certesa. El dubte pot passar. El riure resulta insuportable. ¿Quin futur pot esperar una societat que ha oblidat el riure?», va escriure fa 20 anys l'autor marroquí **Tahar ben Jelloun**. Aquesta és la pregunta que es fan molts musulmans, a Europa i fora, des de dimecres al matí, afligits per la realitat obscena d'assassinats perpetrats en nom de l'islam. ■

Periodista.

No sé si soy 'Charlie Hebdo'

Como ante todo ataque terrorista, la opinión pública occidental se ha dividido en dos bloques irreconciliables. Por un lado, los "Yo soy Charlie Hebdo", que defienden una libertad de expresión sin límites, el derecho a ofender a todo tipo de religión o grupo humano. Es una visión liberal sensata, por mucho que se hayan adherido a ella oportunistas de última hora que hubieran cerrado los *Charlies Hebdo* de muchos otros países, incluyendo el nuestro. Por el otro lado, tenemos a los "Yo no soy Charlie Hebdo", para quienes la coexistencia pacífica en el mundo moderno requiere impedir las expresiones "ofensivas" mediante leyes antidiscriminación y antidifamación más estrictas. Si pensamos un poco, vemos que también tiene sentido lo que dicen. Basta con echar un vistazo a algunas de las viñetas del antisemita semanario alemán de entreguerras *Der Stürmer* para sentir auténtico miedo ante la propagación de ciertos odios colectivos. ¿Podemos reconciliar estas dos sensateces opuestas?

Creo que sí. En un mundo ideal, con recursos ilimitados para hacer, actualizar y aplicar con imparcialidad las leyes, podríamos establecer unos límites perfectos a la libertad de expresión. Unos límites que permitieran la sátira, la mofa, pero que filtraran los desagravios que pudieran directamente incitar a la violencia. Pero trazar la delgadísima línea que separa lo tolerable de lo intolerable es una tarea hercúlea. Bueno, hasta que alguien invente un medidor de ofensas, disponible en aplicación de móvil, que salte cuando una persona (el Rey, fulanito de tal) o una comunidad (religiosa, étnica) se sientan tan seriamente ofendidos que pudieran llevar a cabo una acción desestabilizadora. Mientras, en el mundo real y a día de hoy, si la disyuntiva es entre limitar la libertad de expresión con leyes o no limitarla, la segunda opción es más razonable, además de más económica.

Sin embargo, tenemos una tercera alternativa: institucionalizar límites, pero no legales, sino profe-

VÍCTOR LAPUENTE

Los límites a la libertad de expresión pueden sostenerse en los códigos éticos de los periodistas

sionales. Límites no fundamentados en normas jurídicas, sino en los códigos éticos de los profesionales; en este caso, de los periodistas. Límites que son más flexibles que las leyes —rígidas por definición— y que, por tanto, se pueden adaptar a las problemáticas sociales de cada momento. Límites que no están especificados de forma detallada *ex ante*, sino que se valoran en función del caso concreto sobre la base de la extensa experiencia y reputación del profesional que lo dirima.

Hasta ahora, cuando alguien se siente ofendido en países como Francia o España, suele recurrir a los tribunales. Allí, un juez, con toda la buena intención del mundo, pero sin ser un experto en libertad de expresión, aplica la ley. Una ley que, a su vez, ha sido redactada por legisladores que, con toda la buena voluntad del mundo, pero sin ser expertos en libertad de expresión, han reaccionado a un contexto muy específico. Por ejemplo, a una oleada antisemita o de violencia machista o xe-

nófoba; o, todo lo contrario, a una ausencia total de violencia. El resultado de esta judicialización de la ofensa es, primero, decisiones arbitrarias o descontextualizadas, en las que o se tolera prácticamente todo (como ha sucedido en Francia con *Charlie Hebdo*) o no se toleran las bromas más inocentes (como ha pasado en España). Segundo, los castigos son absurdos, pues se basan en multas económicas, creando incentivos perversos: los periodistas ricos pueden incluso llegar a chulear públicamente de pagar una multa mientras algunas publicaciones pequeñas se pueden llegar a arruinar. O, si no imponen multas, los jueces obligan a rectificaciones que pueden ajustarse a derecho, pero que son ridículas, como el penoso "ce-ce-o-o" de TVE.

Los castigos efectivos deben venir en la forma de reputación y vergüenza pública, que es lo más efectivo para corregir malas praxis profesionales. Por ello, deberíamos institucionalizar un mecanismo estable que desjudiciali-

ce la gestión de las ofensas. Sí, muchos periódicos tienen defensores del lector muy sesudos y tenebrosos organizaciones, como la Comisión de Quejas y Deontología de la Federación de Asociaciones de Periodistas de España (FAPE), que apuestan seriamente por la autorregulación del periodismo. Pero no es suficiente, dado que demasiados periodistas en España viven con un ojo puesto en si van a tener que sentarse delante de un juez por decir tal o cual cosa.

Esta situación debe cambiar: los periodistas deben autorregularse más y mejor. Para ello, deben invitar cariñosamente al Estado a que deje de inmiscuirse en los asuntos que ellos conocen mejor, proponiendo un mecanismo ambicioso para arbitrar entre ofendidos y ofensores que reemplaze de forma convincente a la denuncia judicial. Que la reemplace en primera instancia, claro. En última instancia, siempre debe quedar la opción de recurrir a la justicia ordinaria en un Estado de derecho. Pero la experiencia en países con mecanismos muy estandarizados es que, si el mecanismo es eficiente, y combina profesionales del periodismo junto con profesionales del derecho, los denunciantes pueden quedar satisfechos sin tener que recurrir a la justicia ordinaria. Menos casos para nuestros sobresaturados jueces y más sentido común en la gestión de la profesión periodística.

Desgraciadamente, no hay ningún país con una gestión modelica: la autorregulación de la prensa presenta lagunas tanto en los países anglosajones como en los nórdicos. Pero las dos alternativas sobre la mesa —la desregulación total o la regulación estatal— son todavía peores. En una situación de riesgo, los *Charlies Hebdo* del mundo no deberían sentirse ni completamente solos ni bajo la tutela del Estado, sino arropados, pero también vigilados, por sus colegas.

Víctor Lapuente Giné es profesor en el Instituto para la Calidad de Gobierno de la Universidad de Gotemburgo.

Todos somos Charlie

CHRISTINE OCKRENT

Francia, conmocionada, descubre que se encuentra unida. Azotada por el horror bárbaro, glacial, de la ejecución a sangre fría de 10 colaboradores de *Charlie Hebdo* y dos policías el pasado miércoles en París, esta nación a la que le gusta contemplarse sin descanso en su propio espejo ha reaccionado con una contundencia y una determinación de las que se creía incapaz.

Los caricaturistas fallecidos encarnaban desde hace décadas la irreverencia, la libertad de criticar a golpe de lápiz el orden establecido, a los políticos y a los ricos que fuman puros, al Papa y a la reina de Inglaterra, a los imbéciles, a los fanáticos de toda

La emoción colectiva es tan intensa que va a silenciar las disonancias políticas

condición y, en consecuencia, desde hace algún tiempo, a los islamistas barbudos que periódicamente los amenazaban. "¡Qué duro es ser amado por gilipollas!", se lamentaba Mahoma, tapándose la cara con las manos, en uno de los dibujos más célebres de Cabu. Data de febrero de 2006, cuando el semanario decidió retomar las caricaturas de un diario danés amenazado por una fetua. En aquel entonces, se alzaron algunas voces en Francia cuestionando el derecho a la libertad de expresión, invocando los límites del decoro que se debía observar ante la fe, fuese la que fuese. Hoy nadie piensa en eso. Todos somos Charlie. Reunidos en París y por todo el resto del país, los franceses han recuperado su brío. Aplauden al mismo tiempo a los periodistas y a los policías asesinados, a los humoristas y a sus

guardianes, la protesta y el orden, indispensables tanto la una como el otro en una democracia.

La clase política les ha seguido. El presidente de la República ha recibido a los principales dirigentes, empezando por Nicolas Sarkozy, su predecesor, e incluso a Marine Le Pen. Duelo nacional y unión sagrada; el cemento ha aguantado 24 horas. Las primeras grietas han aparecido en el Partido Socialista. ¿Es necesario incluir al Frente Nacional en la comitiva "republicana" que recorrerá París el domingo por la tarde y que se parecerá sin duda a un monstruo multitudinario? La presidenta del partido de extrema derecha ha denunciado inmediatamente esa especie de mascarada. Pero la emoción colectiva es tan intensa que va a silenciar por una vez las disonancias políticas. El domingo, tal como exige la unión nacional, la manifestación estará abierta a todos, por encima de etiquetas y obediencias.

En cuanto a los analistas, los mismos que cada día daban rienda suelta a su pesimismo, disertando hasta el infinito sobre el declive del país y el fin del universalismo francés, resucitan de repente a Voltaire y proclaman que la República vencerá.

¿Cuál es, entonces, el enemigo? En una cultura en la que las palabras tienen tanto peso que fácilmente sirven como solución, va a ser necesario nombrarlo sin darle el privilegio exclusivo al Frente Nacional: se trata sin duda del islamismo radical, ese cáncer yihadista que recluta a jóvenes en paro en las periferias francesas, hijos franceses de una inmigración mal asimilada, musulmanes descarriados de una religión que Francia, laica y orgullosa de serlo, tiene dificultades para integrar de acuerdo con sus propias normas.

"¡Soy musulmán y soy Charlie!": es el más bello eslogan que pudimos ver en París en el momento en que todos aplaudíamos a nuestros amigos muertos.

Traducción de News Clips.

Homenaje a *Charlie Hebdo*, ayer en el Ayuntamiento de París. / E. F. (AFP)

PORQUE HOY ES SÁBADO

XAVIER PERICAY

DE CUANDO NO ÉRAMOS TODOS CHARLIE

Cuando ETA asesinó al periodista José Luis López de la Calle, el comportamiento de la prensa catalana fue más comedido

Como pueden figurarse, celebro que la prensa catalana se haya comportado de forma más o menos análoga a la del resto de España en lo que a la matanza de París se refiere. En otras palabras, celebro que haya sido, al menos en los papeles editados el 8 de enero de 2015, prensa española, o prensa a secas. Hasta comprendo que, lejos de su natural contención cuando lo que se cuece no es la patria catalana, esa prensa se haya dejado arrastrar por el empático y manido «todos somos» —en este caso, «Charlie»—: al fin y al cabo, no sólo se trataba de doce ciudadanos vilmente asesinados, sino que el atentado contra el semanario satírico constituía un

ataque a un derecho fundamental, la libertad de expresión, esencia del propio oficio. Y, puestos a celebrar, no negaré que también me ha complacido el ver que, dentro de esa prensa catalana, la que mayor entrega y compromiso ha evidenciado ha sido justamente la más independentista —si es que todavía pueden establecerse distinciones de esta índole—.

Ahora bien, lo que ya no sé es si atribuir semejante reacción al efecto de la teoría del kilómetro sentimental o a otros factores. París está cerca, sin duda. Para un nacionalista catalán, incluso mucho más cerca que para un español cualquiera. Pero si digo que no sé si atribuirlo al kilómetro de marras es porque hace tres lustros, cuando ETA asesinó al periodista José Luis López de la Calle, el comportamiento de esa prensa catalana, y en particular de la radicalmente catalanista, fue más comedido. Como si Andoain no estuviera en España. O como si Cata-

FIRMA FOTO

luña tampoco formara parte de ella. Por supuesto, se condenó el atentado. Firmemente. Pero no hubo ninguna cordialidad desmedida para con la víctima, ninguna percepción de que estaba en juego algo parecido a lo que este miércoles fue tiroteado en París, esto es, la libertad de expresión, el pro-

prio oficio. Tal vez porque una cosa es el integrismo islámico, violento o no, y otra el nacionalismo vasco, violento o no.

Baste recordar con qué ahínco esa prensa se opuso, tres años más tarde, a la ilegalización de Batasuna. Como si la cosa fuera con ellos, vaya.

elradar

El cost d'ajornar la reantenització serà d'11,5 milions d'euros

A.C.R.
BARCELONA

La decisió del consell de ministres d'endarrerir fins al 31 de març la liberalització del dividend digital -prevista inicialment per a l'1 de gener passat- tindrà un cost de gairebé 11,5 milions d'euros per a les arques de l'Estat. Ho indica la memòria d'impacte econòmic que acompanya el decret llei del 26 de desembre en què el govern espanyol va incloure aquesta ampliació de tres mesos del termini per dur a terme la reantenització, una mesura que ha de permetre que tothom tingui temps d'adaptar l'antena abans que els canals de TDT canviïn de freqüència.

El dividend digital -la banda de freqüències compresa entre els 790 i els 862 MHz- hauria d'estar reservat, des de l'1 de gener, per a tres operadors de telefonia mòbil -Movistar, Vodafone i Orange- que, com a compensació, haurien d'estar pagant des de llavors una taxa per l'ús de l'espectre radioelèctric. Segons la memòria del govern espanyol, a la qual ha tingut accés Europa Press, aquesta taxa puja a 127.500 euros diaris. Els 90 dies de retard, doncs, comportaran que l'Estat deixi d'ingressar 11.475.000 euros.

El termini per a la reantenització s'acaba el 31 de març. PERE TORDERA

De totes maneres, l'Estat ha previst compensar els operadors per l'endarreriment allargant la vigència de les concessions en 1,27 dies per cada dia de retard, és a dir, 115 dies en total, durant els quals les empreses també hauran de pagar la taxa. Això suposa, doncs, que els ingressos que ara es deixin de rebre quedaran compensats en el futur. ■

El director de TVE admet errors a la gala de Reis

El director de Televisió Espanyola, José Ramón Díez, ha reconegut que la polèmica gala que La 1 va emetre la nit de Reis no va ser del tot encertada. El programa, produït per José Luis Moreno, va estar farcit d'actuacions de nens i de grups musicals infantils, i va ser criticat tant pel to d'algun d'aquests números com pel fet que s'allargués pràcticament fins a les 2.30 de la matinada, quan, segons un comunicat de la cadena, els nens n'havien de ser "els principals protagonistes".

"No era una gala per a nens", assegura ara Díez en declaracions al portal Bluper. Segons ell, es tracta d'un especial "per a tots els pú-

blics que sí que interessava als nens". De totes maneres, ha admès que "potser algunes actuacions no van ser les més idònies" i s'ha compromès a "tenir especial cura" per evitar que continguts clarament orientats al públic infantil s'emetin durant la matinada. "No m'agrada comparar-me amb els altres, però som la cadena que més treballa per acabar abans el seu *prime time*", va argumentar Díez en aquesta conversa.

En tot cas, el director de TVE recorda que "Moreno fa un tipus de programa que té el seu públic": la gala va tenir 1,8 milions de seguidors i un 15,8% de *share* a Espanya. ■

INTOLERÀNCIA

Un bloguer saudita rep 50 fuetades en públic com a càstig

EL PERIÓDICO
RIAD

Un bloguer saudita va ser castigat ahir públicament després de ser declarat culpable de delictes cibernètics i d'insultar l'islam. Raïf Badawi, de 30 anys i condemnat a 1.000 fuetades i 10 anys a la presó, va rebre ja ahir els primers 50 cops davant una mesquita a la ciutat de Jidda, després de la pregària dels divendres. Les fuetades s'aplicaran setmanalment, segons van denunciar uns activistes.

Badawi, cofundador d'un lloc web ara prohibit anomenat Aràbia Xarxa Liberal (llorejat el 2014 per Reporters Sense Fronteres), va ser detingut el 2012. Grups de drets humans van condemnar la sentència i els Estats Units van demanar l'indult del

Raïf Badawi, de 30 anys, va ser condemnat a multa i 1.000 fuetades

condemnat. Dijous, la portaveu del Departament d'Estat, Jen Psaki, va instar les autoritats a «cancel·lar aquest càstig brutal» i revisar el seu cas. A més de les fuetades, Badawi va ser condemnat a pagar una multa d'un milió de rials (uns 250.000 dòlars). El 2013 va ser absolt d'apostasia, que podria haver-lo portat a una sentència de mort.

EN SILENCI #La primera sessió de flagel·lacions va tenir lloc davant una mesquita de Jidda. Segons uns testimonis, Badawi va arribar a la mesquita en un cotxe de policia, amb les mans i els peus encadenats. Davant una multitud, se li van llegir els càrrecs. Després el van obligar a mantenir-se d'esquena als espectadors, que van assistir en silenci a l'escena, mentre rebien consignes de no fer fotografies.

«Les fuetades contra Raïf Badawi són un acte cruel prohibit pel dret internacional», va afirmar Saïd Boumedouha, d'Amnistia Internacional. «A l'ignorar les crides internacionals, les autoritats de l'Aràbia Saudita han demostrat un menyspreu abominable pels principis més bàsics dels drets humans», va afegir.

Al'Aràbia Saudita regeix el wahhabisme (la versió estricta més rigorista de l'islam) i no tolera la dissidència política ni cap crítica a l'islam. ▬

EN RESPUESTA A IU

Europa avala la elección del presidente de RTVE

La Comisión Europea, a través del comisario de Economía y Sociedad Digital, Günter Oettinger, matiza en una respuesta a Paloma López-Bermejo, eurodiputada de IU, que la legislación «reconoce la competencia de los Estados miembros para definir y organizar la función del servicio público de los organismos de radiodifusión». Así, aprueba el modelo del Gobierno español que permitió elegir a José Antonio Sánchez como presidente de la corporación. Además, validó que «organicen su financiación».

Los tiempos en los que Juan Gris y Pablo Gargallo hacían *prensa satírica*

Los artistas colaboraron en la revista catalana «Papitu», desde la que hostigaban a la doble moral burguesa

De todo corazón

JESÚS MARIÑAS

Lo salvaje ocurrido en París nos devuelve al también un terrible atentado barcelonés contra «El Papus» en 1977. Era lo más sangrante del humor catalán, buen continuador de lo que antes de la guerra representaron «Cu-Cut», «L'Esquella de la Torratxa» y un «Papitu» que vivió de zurrar a los políticos bajo una envoltura repleta de erotismo que luego se fue ablandando durante la dictadura de Primo de Rivera, quien personalmente tampoco era un santo. Descubrí que la eminencia de Juan Gris, tal y como consta en el reciente libro «Papitu. Sátira, erotismo y provocación» (Efadós), colaboró bastante tiempo en la revista barcelonesa. Igual que hizo Pablo Gargallo, quien aún no goza de una merecida gloria pese a ser un escultor internacionalmente reconocido. Ambos publicaban habitualmente monográficos en los que solían hostigar a la sociedad condal, que entonces –y ahora, pero ya no extraña– hacía gala de una doble moral que les permitía compaginar la vida matrimonial

con los favores de una querida, que suponía santo y seña social. Tal es así, que perdura la historia de aquellos en El Liceo –cita obligada de quien quería ser algo– comentando en pareja que «aquella del palco es la querida de...». «Sí, pero mira, al lado está la nuestra y está mucho mejor», razonaba la esposa engañada entrando en el juego. Lo sicalíptico –entonces denominaban así a las alegrías carnavales bien entendidas– fue motivo de chanza y dulce acritud para Juan Gris, que, junto a Picasso, consolidó el movimiento cubista. Fue uno de sus mayores exponentes y así acaba de confirmarlo una exposición florentina que impactó en el último trimestre.

El atentado de «El Papus» –hoy apenas recordado– tuvo las trazas bárbaras del «Charlie Hebdo»: también hubo que lamentar bajas. Su redacción era más céntrica que la de la revista parisense: la tenían en la calle de Tallers, paralela a Pelayo, detrás del viejo edificio de «La Vanguardia» y justo enfrente de la redacción de «Carbo», que capitaneó

María Fernández Gañán. Otro cabecera emblemática que consagró a la periodista Maruja Torres, a la que conocí compartiendo tarea en el diario «La prensa». Fue nuestro escenario debutador, luego continuaríamos fundando con Mariano Nadal («Toti») el arrasado «Pronto», «La Codorniz» estaba en esa onda satírica de lo que luego continuó «El Papus» y que actualmente se ha glorificado en el «Charlie Hebdo» de Stéphane Charbonnier. Si los franceses llegaron a publicar portadas de mujeres desnudas como protesta a la censura gubernamental en el país de la «liberté», en los años 30 el «Papitu» no se quedó atrás: las suyas solían estar protagonizadas por señoras opulentas, ligeras y sin ropa. También «La Codorniz» arrollaba con los dibujantes Enrique Herreros padre –que inventó para Sara Montiel ese nombre artístico, luego internacionalizado–, Mihura, Tono, Mingote –que arreaba sin descomponerse–, Chumy Chuméz y Paco Martín Morales, que hoy pervive en otras firmas al igual que Ricardo y Nacho Olea, Gallego y Rey o la panda de «Mongolia». Todos apuntan a lo mismo porque nada se presta más a broma ironizadora que retratar el misticismo y la vida política, y España no fue excepción, especialmente en una época monárquica donde

AQUELLOS A LOS QUE LA MÃO NO LES TEMBLÓ

La sátira gráfica cambió la idea de que los dibujos son inocentes, cándidos e infantiles. Sedujo a grandes artistas, como Juan Gris, que publicó algunas de sus viñetas en el «Jen», una edición especial de la revista «Papitu» (arriba, uno de sus trabajos para la citada publicación). También «La Codorniz» se atrevió en 1965 a publicar la primera caricatura de un político en activo: Manuel Fraga (abajo).

tocar a la Familia Real suponía casi excomunión. Afortunadamente, ese reparo se superó y ya nadie corta los comentarios sobre Don Felipe, Doña Letizia o Don Juan Carlos, «el Rey de toda la vida». Impacta conocer que grandes nombres del arte mundial, tal como Juan Gris y Gargallo, fueron precedentes gloriosos de los colegas caídos en batalla, eliminados por la cerrazón yihadista. Reír o morir, ésa es la cuestión.

EL DIBUJO PROTESTA
A la izda., la portada de «iCu-Cut» (13-02-1902) en la que se hablaba de la catalanofobia del político Romero Robledo. Arriba, «Papitu» (23-11-1910) sobre la popularizada como «ley del candado»

PICARDÍA VISUAL
A la izda., «El Papus» de 1979. Arriba, una Chumy Chuméz para «La Codorniz»

EL DEFENSOR DEL LECTOR

Pep Collelledemont

Periodista

Cap any és igual

Fa pocs dies hem estrenat l'any nou, el 2015. Serà diferent de l'anterior, segur, no sabem si millor o pitjor. Han començat a passar coses, el cas de l'atac terrorista de França. Un crit d'atenció, una crida a plantejaments seriosos. Per això, deixeu-me en aquest començament d'any fer una crida a tots els responsables del diari, ja sigui en paper, digital o televisió, a no parar de defensar mai els valors de la pluralitat. Jo crec que en aquesta paraula es troba la base de la convivència humana. Fixeu-vos que tot el que passa és sempre per creure'ns que tenim la veritat absoluta, per tant, si cal s'ha de matar per defensar aquesta veritat. És trist que en ple segle XXI la humanitat encara no hagi estat capaç de llegir la història i adonar-se que tot, finalment, ha d'acabar amb diàleg. Totes les guerres s'han acabat quan s'han assegut en una taula els dos bàndols i han signat la pau. Calia, llavors, fer la guerra? Per als que fabriquen armes, sí. L'atemptat de França ens ha tocat de prop als que ens dediquem al ram de la informació. Altres vegades ha tocat a altres col·lectius. Una societat que no té o perd el sentit de l'humor no pot anar endavant. Són molts els lectors que creuen que l'humor no ha de tenir límits. De tot es pot fer humor, de tot. Deixeu-vos de respectes, que amb aquest nom l'únic que es defensa és la censura. S'haurien de fer classes per aprendre a riure. Fins i tot seria bo que ens riuéssim de nosaltres mateixos.

EL PUNT DURANT UNA ÈPOCA va dedicar moltes planes a l'humor, sobretot a l'estiu. I la veritat és que van sorgir molt bons humoristes. Si algun dia la situació econòmica millora, cosa que veig molt difícil, suggereixo que es posi en marxa un suplement setmanal de caire humorístic. Seríem molts els que

JORDI SOLER

ho agrairíem. Que en prenguin nota els alts comandaments per si algun dia se'n presenta la possibilitat. Estic content de saber que els que han quedat amb vida de la revista humorística francesa *Charlie Hebdo* hagin decidit continuar endavant fins i tot com a homenatge als que han caigut vilment assassinats quan estaven al peu del canó. Sortiran amb un milió d'exemplars, que aviat és dit. Tornem a l'any nou. Espero que els redactors del diari s'hagin posat les piles per estar al peu de la notícia. D'informacions no en faltaran i confiem que tots plegats l'any nou ens porti seny per no equivocar-nos a l'hora de prendre decisions. Haurem de votar moltes vegades i dels nostres conscients i analitzats vots en dependrà el futur de moltes coses. Però tam-

bé vull pensar en altres coses, diguem-ne, més humanes. Respecto aquelles persones que creuen que hem de prescindir de coses minúscules, que estan molt allunyades dels grans pensaments. Ho sento; a mi, i crec que a molts lectors, també ens agrada aquella vida desenfadada que ens fa respirar una mica. M'agrada que el Barça guanyi per cinc a zero i m'agrada que cada vegada més es tingui cura de la natura per poder-la nosaltres fruit. I ho torno a repetir, m'agradaria que aquest fos l'any de la pluralitat en tot el sentit de la paraula. Respectem tothom, deixem que cadascú pensi com vulgui i actuï com vulgui, però mai oblidant el que tenim al davant o al costat. Seria meravellós. I per què no pot ser si depèn només de nosaltres?

EL DIGITAL. Montserrat Dalmases, de Terrassa, m'envia un correu en el qual diu textualment: "M'agrada, per guardar, notícies aparegudes al diari. Les guardo a Facebook per no guardar tant de paper. El que no m'agrada és que amb la notícia que guardo hi vagin inclosos els comentaris que fan els lectors. N'hi ha alguns que són tan ofensius que fan mal als ulls. No sé si algú més els ha fet aquest suggeriment, però ja seria hora de poder captar la notícia sense la brutícia que hi ha al darre-re." Montserrat, n'he parlat amb els tècnics de la casa i em diuen que és possible enregistrar les notícies sense que necessàriament s'hagi també d'enregistrar allò que no li interessa. Concretament em diu Josep Madrenas que

De tot es pot fer humor, de tot. Deixeu-vos de respectes, que amb aquest nom l'únic que es defensa és la censura. S'haurien de fer classes per aprendre a riure

si utilitzes l'enllaç que hi ha a la icona que té forma d'impressora llavors surt la notícia sense capçalera ni comentaris. Bé, com que jo en aquest món m'hi perdo fàcilment caldrà que en parli amb algú que hi entengui o en tot cas podeu trucar al diari demanant per Josep Madrenas i molt amablement us resoldrà el problema un cop tingui les dades exactes de com ho feu. Per cert, Montserrat, em va agradar molt el comentari final que deia "aquesta petició no és una innocentada", ja que em vau enviar el correu el dia dels Innocents. Recordeu que més amunt parlàvem del sentit de l'humor? Doncs la Montserrat n'ha estat un exemple. Que perduri i s'encomani. Acabo desitjant a tothom un bon any 2015. Si tots hi posem el coll serà millor. Ho espero.

Fotografías que hieren, titulares que irritan

DEFENSORA DEL LECTOR. Algunos lectores cuestionan nuestro criterio a la hora de publicar imágenes de catástrofes o atentados terroristas. Quejas por títulos que generalizan indebidamente

LOLA
GALÁN

En periodismo no hay nada tan contundente como una buena fotografía. Y esto es especialmente evidente en el caso de catástrofes naturales, accidentes o atentados terroristas. Los últimos días de 2014 y los primeros de 2015 se han visto ensombrecidos por sucesos terribles que EL PAÍS ha cubierto valiéndose de imágenes de gran crudeza en algún caso. ¿Hemos sobrepasado los límites que nos impone el respeto a las vícti-

mas? Sí, en opinión de algunos lectores que me han escrito para quejarse de ello.

El atentado del que fue objeto el semanario satírico francés *Charlie Hebdo*, el miércoles 7 de enero, ha dejado imágenes escalofriantes. EL PAÍS publicó ese mismo día en su página web una fotografía estremecedora que fue portada de la edición impresa del día siguiente. Un lector, Carles Gascó, me escribió esa misma noche para preguntar por qué este periódico, "al igual que han hecho otros muchos en España, ha escogido publicar en su edición digital las imágenes del abatimiento y remate en el suelo de un policía indefenso. Estas imágenes y vídeo no parecen haber sido divulgadas en la prensa digital france-

sa. ¿Creen realmente necesario ese recurso al horror para reflejar la noticia?".

La elección de las fotografías de portada corresponde al director. En su nombre, el director adjunto, David Alandete, explica: "EL PAÍS publica sólo imágenes que, como prescribe el *Libro de Estilo*, tienen 'valor notarial'. Del atentado terrorista en París, el peor vivido en Francia en medio siglo, publicamos en portada una foto que refleja la barbarie cometida en toda su intensidad: una toma de vídeo que muestra a dos encapuchados apuntando a una víctima en el suelo, antes del asesinato. Es, sin duda, un valioso testimonio de los acontecimientos relevantes de los que el cámara fue testigo, que es lo que recomienda el

Libro de Estilo. Muestra un instante decisivo de un comportamiento propio de guerras, no de las calles de una capital europea. La instantánea, además, da una valiosa información para el lector, por la indumentaria y forma de portar las armas de los asesinos, y por la indefensión en la que mataron a su duodécima víctima".

La sección de Fotografía manejó ese día unas 800 fotos del suceso. No deja de ser elocuente que la imagen elegida para ilustrar la portada de EL PAÍS fuera una de las más utilizadas por los diarios de todo el mundo, con excepción de los franceses, que se abstuvieron de mostrar en sus portadas la escena del gen-

PASA A LA **PÁGINA SIGUIENTE**

Fotografías que hieren, titulares que irritan

VIENE DE LA **PÁGINA ANTERIOR**

darme encañonado por los terroristas.

No es la única fotografía cuya publicación nos reprochan los lectores. Francisco Javier Barbado me escribió dos mensajes para protestar por dos diferentes imágenes de portada. La del 2 de enero, que aludía a la trágica estampida producida la noche de fin de año en Shanghái, que se saldó con decenas de jóvenes muertos, y la que dominaba la portada del diario el 31 de diciembre pasado, en la que podía verse un momento del rescate de un pasajero del vuelo QZ8501 de AirAsia que se precipitó al mar el 28 de diciembre pasado. La imagen del cadáver semidesnudo era impactante. El lector lamenta que mostremos en portada estas imágenes porque constituyen en su opinión una falta de respeto a personas fallecidas trágicamente.

David Alandete señala que ambas fotografías, "la del rescate en el Índico y la escena de la estampida de año nuevo en Shanghái, muestran las consecuencias de dos accidentes con numerosas víctimas, una con un cadáver apenas identificable y otra con heridos desmayados en el suelo. Se ajustan al *Libro de Estilo*, que dice al respecto que imágenes de este tipo 'sólo se publicarán cuando añadan información'".

Creo, no obstante, que en el caso del

pasajero del avión siniestrado, la elección es más que discutible. La imagen no añade nada a la noticia, salvo el horror de ver un cuerpo sin vida, expuesto al mundo de la manera más terrible.

No sólo las fotografías tienen la capacidad de impactar, también los titulares de portada están concebidos para atraer de inmediato la atención de los lectores. El que ilustraba la edición impresa de EL PAÍS del 5 de enero, con gran despliegue tipográfico, ha causado algunas protestas. El titular abordaba una noticia exclusiva que tenía amplio desarrollo en las páginas interiores del diario. *La fiscalía ve indicios de delito en las finanzas de todos los partidos*, anunciaba el título. La fiscalía en cuestión es la del Tribunal de Cuentas, pero el artículo publicado en la sección de España no incluía en realidad a todos los partidos, de hecho, en esas páginas, el título hablaba de *casi todos los partidos*.

Un lector, Antonio Segura, me ha remitido una carta en la que protesta porque, pese a la contundencia del titular, en el texto se citan varios partidos, pero no todos. No se mencionan "UPyD, Ciudadanos o Podemos, por ejemplo. A IU y PAR se les cita como expedientados por el Tribunal de Cuentas, pero no acusados de delito y desde luego no por la fiscalía. Salvo que quieran consolidar la muy extendida opinión (sin embargo falsa) de que 'todos son iguales' no se entiende esta negligencia".

Otros dos lectores, militantes de UPyD, han expresado una queja similar. Carlos Fernández Cron señala: "En UPyD nos esforzamos por mantener limpias y cristali-

nas nuestras cuentas, tanto las privadas como partido como las públicas que gestionamos. No me parece justo que se nos quiera meter a todos en el mismo saco. No represento a UPyD ni hablo en su nombre. Lo hago en el mío propio porque me ha dolido esa velada acusación".

Ignacio Alonso Martínez llega a preguntarse incluso si EL PAÍS está en contra de ese partido que es el suyo, basándose en que ese mismo día se publicó también un editorial que, a su juicio, abundaba en la misma generalización. "Esto me lleva a varias reflexiones. La primera es subrayar la pésima forma de dar una noticia de este calado y la irresponsabilidad de un periódico

La imagen del rescate de un cadáver semidesnudo no añade nada a la noticia

co que parece más interesado en meter el dedo en la llaga de la desconfianza 'por curados de espanto que estemos' (en palabras de su editorialista). ¿En qué quedamos? O todos, o casi todos, o los más importantes, o los partidos grandes... ¿Quieren dar la sensación de que otros partidos menos 'grandes' o menos 'importantes' pudieran también estar pringados? ¿A qué viene esta generalización?".

David Alandete responde nuevamente. "En la portada del 5 de enero se resumió la idea del informe del fiscal del Tribunal de Cuentas, señor Olayo González Soler, con

el titular *La fiscalía ve indicios de delito en las finanzas de todos los partidos*. Se detectaban indicios de irregularidad en las cuentas del 2012 en la inmensa mayoría de los partidos con representación parlamentaria, incluidos 'unos 1,7 millones de euros que CDC contabiliza como ingresos por servicios sin su correcta acreditación; 9,5 millones condonados a Unió; 1,3 millones no declarados al fisco por el PP; préstamos supuestamente falsos del PSOE a sus fundaciones por valor de, al menos, 4,4 millones de euros; o 4,9 millones derivados de una extraña y lucrativa permuta sobre una extensa finca por parte del PNV'. Son prácticamente la totalidad de los partidos. De otros, más pequeños, como IU o el PAR, decía la información que se detectó 'una supuesta vulneración de la ley de financiación', pero que 'la tardanza en fiscalizarlos era tan dilatada que los asuntos ya estaban prescritos en el momento de examinarlos'. A Podemos no se le podía examinar entonces porque no existía en el año de las cuentas auditadas, 2012, como partido".

Es cierto que el titular no afecta a Podemos por razones obvias, pero es cierto también que 'todos' implica totalidad sin exclusiones y no es razonable pretender que se interprete como 'la inmensa mayoría'. Por tanto, el titular de primera no responde fielmente a la información y no cumple las exigencias del *Libro de Estilo*.

Los lectores pueden dirigirse a la Defensora del Lector al correo electrónico defensor@elpais.es o telefonar al número 913 378 200.

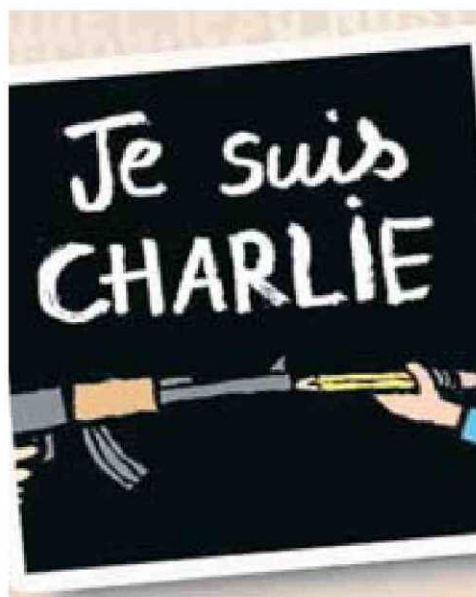
críticatv

MÓNICA PLANAS - PERIODISTA

Explicar un atemptat als nens

Cada vegada que hi ha una tragèdia de gran envergadura és inevitable pensar com ho explicaran a l'*Info K*, l'informatiu per als nens que miren el Super3. Quan el nivell de crueltat de la notícia és tan elevat, passa en un context social tan similar al dels nens catalans i l'explicació del fet inclou aspectes delicats com la religió és interessant veure com se n'han sortit. Està dirigit a criatures de diferents edats i se'ls ha d'informar amb rigor però sense ferir sensibilitats exposant-los a una realitat per a la qual potser no estan prou preparats.

Jordi Gil començava advertint de la gravetat dels fets amb una dada que permetia a tots els nens captar de seguida la transcendència de la notícia: els alertava que les escoles havien hagut de tancar abans d'hora i que s'havien suspès totes les activitats extraescolars. A l'*Info K* les notícies no comencen mai per l'encapçalament tradicional de les cinc W periodístiques, sinó que busquen uns preliminars a base de detalls més suaus per no impactar bruscament. Dijous explicaven que a París la gent estava trista i que havien fet un minut de silenci sota la pluja per condemnar l'atemptat contra la publicació *Charlie Hebdo*. Un cop definit el to afligit, entrenaven en matèria. El pla dels terroristes dis-

'Info K'

Informa sobre fets per als quals els menors potser no estan preparats, però ho fa amb rigor i sensibilitat

parant al carrer durava pocs segons i no mostrava la víctima. L'únic ferit que es va ensenyar de manera fugaç ja se l'emportaven en ambulància. Després explicaven que el més impactant és que tot plegat ho havia motivat una caricatura. La notícia detallava que per als islamistes posar cara a Mahoma està prohibit i que "fer-ho és tan greu que els fa empi-par es van quedar una mica curts i van caure en un excés d'infantilisme en el relat. A continuació van exposar l'altre punt de vista, el dels periodistes de *Charlie Hebdo*: "Defensen el seu dret a dir el que vulguin. D'això se'n diu llibertat d'expressió. Molta gent creu que la llibertat d'expressió és un dels drets més importants i que tothom hauria de poder opinar de tot". Llàstima que, després, la notícia, explicant el lema "*Je suis Charlie*", queia en l'error. Afirmava que Charlie, a part del nom de la revista, era també el nom del seu director abatut a trets. I no. Stéphane Charbonnier, Charb, no tenia el Charlie per enlloc. Quina ràbia aquesta darrera patinada. Amb tot, l'*Info K* garanteix sempre una explicació honesta dels fets i et fa pensar que a segons quins adults els aniria millor mirar aquest informatiu per entendre bé el context d'una realitat que només els sona d'oïda.

LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ

Jordi Xargayó

Per què el control dels mitjans de comunicació públics és una prioritat de tots els governs? Per què al capdavant dels mateixos hi col·loquen gent de provada lleialtat? Per què Catalunya està plena de televisions i emissores de ràdio locals de titularitat pública? Per què cada govern concedeix les llicències de ràdio i televisió a grups empresarials propers ideològicament? Per què Espanya (i Catalunya) és el país democràtic amb més mitjans de comunicació audiovisuals públics? Per defen-

sar la llibertat d'expressió? No. Per tot el contrari. Per controlar-la i manipular-la. Aquesta és la realitat. La llibertat d'expressió és un concepte molt propagat, però poc exercitat en el dia a dia. Segur que la majoria de manifestacions de condemna a l'atemptat contra *Charlie Hebdo* han sortit del cor com a resposta a la barbàrie terrorista, però moltes de les declaracions i discursos porten el segell de la hipocresia. Fa set anys, un jutge va segrestar la revista *El Jueves* per una portada dedicada als aleshores Prínceps Felip i Letizia. Aquesta setmana, l'Audiència Nacional ha imputat un periodista blanenc per fer humor negre amb la corrupció del PP al programa de televisió *La*

Tuerka. Tots els grans poders (polític o econòmic) combaten la llibertat d'expressió. Es pot fer de moltes maneres, algunes sibil·lines: pressionar a canvi de mantenir la publicitat institucional, repartir subvencions discrecionals, negar la informació, etcètera. La mort pot ser física o civil. La llibertat d'expressió no és un xec en blanc per a ús exclusiu dels periodistes. És la columna vertebral d'un estat democràtic. Però, com deia dijous l'exconseller de Cultura Joan Manuel Tresserras a Catalunya Ràdio, també és un instrument per a la política. I ell ho sap bé: en la seva etapa de conseller va premiar generosament els mitjans de comunicació afins i fidels.

Llagostera acull una exposició fotogràfica de Centelles sobre la Guerra Civil

LLAGOSTERA | DdC

■ Llagostera acull fins al 25 de gener una àmplia exposició fotogràfica d'Agustí Centelles que permet entendre els efectes de la Guerra Civil. La mostra, que es pot visitar al local social de La Caixa cada cap de setmana i dies festius, se centra en els grans temes tractats per Centelles com són el retrat, els efectes de la guerra, les eleccions de l'any 1936, la vida social de l'època o, de manera molt especial, els fatídics bombardeigs que va patir la ciutat de Lleida.

De Centelles, a banda del valor històric i documental de les seves imatges, cal destacar-ne especialment l'habilitat per escollir sempre els millors enquadraments, els punts de vista i la profunditat moral i humana. Fotografies obtingudes amb la seva inseparable càmera Leica que, a més, van capturar el temps sense renunciar a un marcat instint de modernitat. Obres poètiques de força èpica i intensitat dramàtica que, lluny de caure en l'anecdotesme, mostren una realitat despullada de gran potencial discursiu.

El llegat d'Agustí Centelles (València, 1909-Barcelona, 1985) és un dels més importants per conèixer, a través de la imatge, el període de la República, la Guerra Civil i l'exili. Inhabilitat com a fotoperiodista pel franquisme, va dedicar la major part de la seva vida professional a la fotografia industrial i publicitària.

Convocada la 32ª edición de los premios Ortega y Gasset

EL PAÍS, Madrid

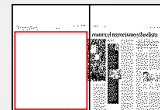
Los premios Ortega y Gasset de Periodismo que convoca EL PAÍS llegan este año a su trigésimosegunda edición. Los galardones son los más importantes que se conceden en periodismo en español, y abarcan cuatro categorías: periodismo impreso, digital, gráfico y el de trayectoria profesional.

Las candidaturas deben presentarse antes del 13 de marzo y el fallo se hará público antes del 30 de abril. Toda la información puede consultarse en www.premiosortega-ygasset.com.

El año pasado el premio de la categoría de periodismo impreso recayó en Pablo Ferrí Tórtola, Alejandra Sánchez Inzunza y José Luis Pardo. El de periodismo digital fue para el trabajo *En la calle. Una historia de desahucios*, publicado en EL PAÍS. El de periodismo gráfico fue para Pedro Armestre por una imagen tomada durante la fiesta de San Fermín del año 2013 en Pamplona. El de trayectoria profesional recayó en Alan Rusbridger director de *The Guardian*.

● **JOSÉ MIGUEL GARCÍA-GASCO** ha sido nombrado subdirector general de Atresmedia Publicidad, reportando directamente a Eduardo Olano, director general de la división, y teniendo responsabilidades directas y globales sobre todas las áreas. Es licenciado en Ciencias Empresariales por la Universidad Autónoma de Madrid.

París grita por la libertad y

■ Una marea humana de 3,5 millones exalta la cohesión nacional y global contra el terror

■ Un solemne cortejo de más de cincuenta líderes internacionales arropan a Hollande

Asunción Serena
Corresponsal

PARÍS- El día de ayer se puede resumir en dos imágenes: la de la multitud que llenaba la plaza de la República y todos sus alrededores —más de un millón y medio de personas—, y la de François Hollande, acompañado por medio centenar de jefes de Estado y Gobierno que, con su presencia, quisieron respaldar a la nación francesa en esta marcha contra el terrorismo. Junto a los responsables del mundo entero iban, sobre todo, las familias de las víctimas, que encabezaban la marcha, los representantes de todos los partidos políticos, responsables religiosos, y asociaciones. «París es hoy la capital del mundo», aseguró el presidente de la República. Lo cierto es que se vivieron esce-

nas que iban más allá de un homenaje a las víctimas de los hermanos Kouachi y de Amedy Coulibaly, los tres terroristas que han mantenido en jaque a Francia esta semana. Tras guardar un minuto de silencio, todos los dirigentes iniciaron el recorrido que les llevó hasta el Ayuntamiento del distrito once de París, donde dejaron el cortejo después de 20 minutos de marcha que seguramente pasarán a la historia.

Se pudieron ver imágenes con fuerte contenido diplomático, que nadie podría haber imaginado hace dos días: en la misma cadena que formaron durante unos minutos los jefes de Estado y Gobierno, marchaban al mismo tiempo el primer ministro israelí Benyamin Netanyahu y el presidente palestino Mahmud Abas, separados por sólo cuatro personas: el presidente del Consejo Europeo Donald Tusk, la canciller alemana

Angela Merkel, François Hollande y el presidente de Mali Ibrahim Boubacar Keita. A Benyamin Netanyahu no se le esperaba hasta el martes. Iba a viajar a Francia para reunirse con las personas de confesión judía que habían sido objeto de los atentados, y con sus fa-

LA FOTO DE LA UNIDAD
Netanyahu y Abas coincidieron en la marcha junto a Merkel, Renzi o Cameron, entre otros

milias. La embajada de Israel en París indicó que no se daban las medidas de seguridad para que su primer ministro pudiera participar en la manifestación, pero finalmente, allí estaba.

En el cortejo figuraban también el presidente ucraniano, Petro Porochenko, y el jefe de la diplo-

macia rusa, Serguei Lavrov. También era inusual la imagen de François Hollande en la marcha. En 25 años ningún presidente de la República había bajado a la calle para participar en una manifestación. La vez anterior, en 1990, François Mitterrand quiso mostrar así su apoyo a la comunidad judía tras la profanación de sepulturas judías en Carpentras. Los principales líderes de los países europeos fueron los primeros en anunciar que acompañarían a Hollande en este día, y allí estaba. Además de Merkel, desfilaron el jefe del Gobierno español, Mariano Rajoy; el primer ministro británico, David Cameron; el primer ministro italiano, Matteo Renzi y el presidente de Hungría, Viktor Orban. Y junto a ellos, el presidente de la Comisión Euro-

contra el terrorismo yihadista

Una gran pancarta recordaba a uno de los caricaturistas

TODOS SOMOS «CHARLIE HEBDO»

MITTERRAND, PRIMERO EN MANIFESTARSE

En la historia de la V República sólo hasta ahora un presidente francés se había puesto delante de una manifestación. Fue el también dirigente socialista Mitterrand, en 1990, quien junto a su ministro de Exteriores Hubert Védrine, salió a la

Varios agentes de la Policía Nacional vigilan la

calle en señal de protesta por la profanación del cementerio judío de Carpentras, si bien aquella marcha no congregó a tantos ciudadanos como la de ayer en París. Desde el Elíseo se expresó ayer que ha sido una protesta del pueblo francés. Ha sido la manifestación más numerosa celebrada en Francia desde el final de la Segunda Guerra Mundial.

del terrorista de Montrouge y el supermercado Hypercacher haya pasado por Madrid unos días antes de los atentados.

Las nuevas amenazas terroristas hicieron necesario tomar medidas draconianas para velar por la seguridad de todos los manifestantes. El responsable de todo el dispositivo, el ministro del Interior, Bernard Cazeneuve, celebró por la mañana una reunión internacional sobre el terrorismo con sus homólogos europeos, el comisario europeo, Dimitris Avramopoulos, y el fiscal general de Estados Unidos, Eric Holder.

Además del éxito de la presencia internacional, François Hollande pudo respirar a nivel nacional. La marcha por la unidad frente al terrorismo fue un hecho. «Somos un pueblo». La marea humana que atravesó Francia —más de 3,5 millones de manifestantes por todo el territorio— supuso una exaltación de la cohesión nacional inédita. Y la única voz discordante de estos días, la de Marine Le Pen, líder del Frente Nacional, fue ayer inaudible. Lo que sí se vio fue al antiguo presidente de Francia, Nicolas Sarkozy, y actual presidente del principal partido de la oposición, cerca del actual presidente de la República, y a los antiguos primeros ministros, como François Fillon, Lionel Jospin, Alain Juppé y Michel Rocard, que previamente también habían sido recibidos con el resto de personalidades en el Palacio del Elíseo.

La conmoción por el atentado contra el semanario satírico «Charlie Hebdo» y el asalto al supermercado judío parecen haber reconciliado a los franceses con su presidente. La contundencia de Hollande a la hora de ordenar el fin del chantaje terrorista sin haber cedido a la negociación que exigían los hermanos Koucher puede rehabilitar su figura. Ayer fue el día de París unido, pero también del mundo unido contra el terrorismo yihadista que ha dejado diecisiete muertos en una semana.

La marcha terminó, y los franceses se preguntan lo mismo que uno de los manifestantes que esperaba en la plaza de la República la llegada de las autoridades internacionales, y que llevaba una pancarta en la que se leía: «Jefes de Estado, ¿y ahora qué?».

La hipocresía de algunos dirigentes

A favor de la libertad de expresión en Francia, mordaza en sus países

E. S. Sieteiglesias

Ayer fue un día para la unidad, para cerrar filas en torno a las autoridades francesas y sus ciudadanos. Sin embargo, la presencia de un gran número de líderes mundiales que en sus países de origen no hubieran permitido portadas como las de «Charlie Hebdo» ensombreció el acto con un halo de hipocresía. Por un lado se agradeció el respaldo del primer ministro turco, Ahmet Davutoglu, que es musulmán, pero su país tiene el triste récord de 2013 de mayor número de periodistas detenidos (60), y sólo en diciembre pasado estuvo en una gran redada a 23 reporteros contrarios al presidente Recep Tayyip Erdogan. En el informe anual de Reporteros Sin Fronteras (RSF) que detalla la salud de la libertad de expresión en el mundo, de 180 países, Turquía se queda en el puesto 154º.

En la marcha republicana a también participó el ministro de Exteriores egipcio, Sameh Choukri. En la lista, cuatro puestos por detrás de Turquía, se encuentra Egipto, «la mayor cárcel de periodistas» según RSF. En el último año, las autoridades egipcias detuvieron a 46 reporteros y 16 permanecen encarcelados. En este sentido, Christophe Deloire, secretario general de RSF, señaló que «debemos demostrar nuestra solidaridad con «Charlie Hebdo» sin olvidarnos de todos los otros Charlies del mundo».

Si ayer el embajador de Arabia Saudí, Mohammed Ismail Al Sheikh, participaba en la marcha por la unidad, el viernes su reino

castigaba con los primeros 50—de 1.000— latigazos al bloguero Raif Badawi por insultar al islam. Durante las próximas 19 semanas y ante cientos de personas, Badawi será flagelado. También tendrá que permanecer en la cárcel una década.

El presidente de la Autoridad Palestina, Mahmud Abbas, el ministro de Exteriores de Emiratos Árabes Unidos, Abdulá ben Zayed Al Nahyan, su homólogo argelino Ramtan Lamamra, el jeque qatari Jalifa Al Thani o el rey Abdulá de Jordania son otros ejemplos de líderes presentes en la marcha, aunque sus países se encuentren en la cola de la liber-

AHMET DAVUTOGLU
El primer ministro de Turquía, donde se encierran periodistas.

SAMEH CHOUKRI
El ministro de Exteriores egipcio restringe la libertad de expresión.

SERGEI LAVROV
El ex ministro de Rusia, país que ocupa el puesto 148º en libertad de prensa.

tad de Prensa mundial. Porejemplo Bahréin, representado ayer por el titular de Exteriores, Jalid bin Ahmad Al Jalifa, es el segundo país (por población) que más periodistas detiene, sólo superado por Eritrea, según el Comité para la Protección a Periodistas. No sólo mandatarios musulmanes llamaron a la indignación de los medios. Rusia (puesto 148º) envió a París a su ministro de Exteriores, Sergei Lavrov. E incluso dentro de la propia UE: el primer ministro húngaro, Viktor Orban. Su Gobierno impuso una dura tasa a los medios contrarios en junio.

pea, Jean-Claude Juncker, los reyes de Jordania o el polémico primer ministro turco, Ahmet Davutoglu, entre otros.

David Cameron señaló a su llegada a París que había venido para ofrecer su solidaridad con los franceses y porque es importante mostrar que «todos apoyamos los valores de la democracia, la libertad, la libertad de expresión y la tolerancia», y recordó que los británicos «se enfrentan a un peligro muy similar». Para el primer ministro británico quedan todavía «muchos años por delante» para acabar con el terrorismo, pero su homólogo italiano, Renzi, más optimista, está convencido de que «Europa va a ganar el desafío del terrorismo».

Por su parte, el jefe del Gobierno, Mariano Rajoy, afirmó que «ningún país puede luchar solo», como muestra la posibilidad de que Hayat Boumeddiene, la mujer

La entrevista

TZVETAN TODOROV
FILÓSOFO E HISTORIADOR

«Las consecuencias para la civilización son imprevisibles»

«Creo que el atentado de París responde más a la venganza y al resentimiento que a la religión»

Esther S. Sieteiglesias

MADRID- Son días de total consternación en Francia, país que no había sido protagonista de estos ataques tan sangrientos y con tantos fallecidos desde hace medio siglo. El atentado contra el semanario «Charlie Hebdo», en el que dos hermanos acabaron con la vida de doce personas, y las 48 horas siguientes de violencia inaudita en París han sido rechazados por toda la sociedad francesa, que ayer salió a las calles de manera masiva para alzar su voz. Pero no sólo el terrorismo, también la religión ha sido otro de los grandes debates de una semana tristemente inolvidable. Tzvetan Todorov (Sofía, 1939), el pensador francés de origen búlgaro, autor de «El miedo a los bárbaros» y muy crítico con los actuales estados democráticos, atiende a las preguntas de LA RAZÓN sobre estos asuntos que han creado una alarma internacional.

—Usted ha mencionado en diversas entrevistas que «uno no debería identificar el comportamiento de cientos de millones de personas con su religión». Después de los actos atroces perpetrados por los hermanos Kouachi, que aseguraron estar «vengando al profeta», ¿qué va a pensar la sociedad europea al respecto?

—Sin duda, a ojos de los asesinos, se iba a «vengar al profeta», al que se había ofendido en las caricaturas. Por otro lado, es probable que nosotros lo aso-

ciemos con el islam. Pero ¿este acto deriva necesariamente de la doctrina religiosa musulmana? Evidentemente no. A mi parecer, el crimen cometido responde más al resentimiento y la venganza (son las mismas palabras que emplearon en el momento de la ejecución) que a su religión; una reflexión que llevamos viendo desde la Antigüedad, también conocida como la Ley del talión. Sin embargo, no sabría decir si, en estos momentos de conmoción, podemos ser capaces de distinguir esos dos planos.

—Islam y terrorismo van tris-

«Las autoridades musulmanas están obligadas a realizar esfuerzos en la educación»

«El Ejército francés interviene en países de población musulmana, y eso también genera víctimas»

mente de la mano en muchas ocasiones. ¿Cómo pueden trabajar los líderes musulmanes para que su religión resulte menos fundamentalista?

—Los dos aparecen asociados y, sin embargo, el terrorismo no procede del islam, ni siquiera del islam fundamentalista. En este sentido, las autoridades musulmanas están obligadas a realizar esfuerzos en materia de educación. Asimismo, las autoridades civiles de los países que cuentan con población musulmana (en este caso Francia) deben tratar de ayudar a los jóvenes a encontrar su lugar en la sociedad francesa.

—La mayoría de medios de comunicación han destacado que los hermanos Kouachi, autores

Gonzalo Pérez

TODOS SOMOS «CHARLIE HEBDO»

¿Una libertad de expresión limitada?

Muy crítico con el pensamiento conservador de las democracias occidentales, Todorov ha manifestado, tanto públicamente como en sus obras, su escepticismo hacia el concepto de «libertad de expresión», al menos como se entiende hoy en día. Un debate que, tras el ataque a «Charlie Hebdo» —y la publicación de las viñetas que lo motivaron—, ha vuelto a ponerse sobre la mesa. Así, el filósofo e historiador considera que la libertad de prensa es un pilar fundamental de la democracia, mientras que «la libertad de expresión es muy valiosa como contrapoder, pero como poder debe limitarse». Por ello, considera que, a su vez, los medios de comunicación deben tener también un contrapeso.

del atentado contra el semanario, tenían raíces argelinas. ¿Es esto destacable en un país como Francia?

—Un gran número de franceses son de origen (al menos parcialmente) extranjero. Argelia formó parte de Francia hasta 1962, por lo que no es de extrañar que haya franceses que cuenten con ascendencia argelina. Sin embargo, no debemos confundir la identidad privada, familiar o religiosa con la ciudadanía, que es la misma para todos. Eso es justo lo que les ha ocurrido a estos asesinos.

—¿Qué amenaza supone para imanes o países que apoyan el wahabismo el hecho de que los musulmanes se integren en sociedades distintas? Uno de los policías, Ahmed Merabat, que fue rematado en la acera, estaba totalmente integrado en París...

—Ahmed Merabat fue asesinado porque era policía, no porque fuese de origen magrebí, ya que los asesinos no le preguntaron sobre sus orígenes. No conozco lo suficiente a los imanes para poder predecir su reacción, pero la base de la sociedad integrada en la que vivimos es la vida deseable para todos.

—¿Ha visto «bárbaros» en las últimas horas? ¿Considera que se van a poder imponer las «altas tradiciones europeas» que usted menciona en su obra en el futuro cercano?

—Prefiero no emplear términos como «bárbaros» o «monstruos» para mostrar nuestra indignación. En este mismo momento, el Ejército francés está interviniendo en muchos países donde la población es mayoritariamente musulmana, y esas intervenciones también generan víctimas. Y, esas acciones. ¿Son más o son menos bárbaras? Hay muchas tradiciones europeas, pero si las entendemos como un trabajo paciente en materia de educación, de negociación, de conversación... Creo que no hay que renunciar a ello.

—¿Cómo describe los ataques? ¿Considera que pueden tener consecuencias para la civilización?

—Veo los ataques de París como un suceso enmarcado en la guerra asimétrica generada entre algunos países occidentales y la población de ciertos países musulmanes. De momento, las consecuencias son imprevisibles: pueden conducir a una de las mejores ententes entre las comunidades en el seno de un país o, por el contrario, a la intensificación de sus conflictos.

SELECCIÓ DE PORTADES ► La revista, als quioscos entre el 1972 i el 1987, no anava amb subtíleses a les seves portades.

‘SOR ANGUSTIAS DE LA CRUZ’, IRREVERENT SÈRIE DE JA, PROTAGONITZA EL PRIMER VOLUM

‘El Pàpus’, els aprenents de ‘Charlie Hebdo’

► Una col·lecció recupera historietes del mític setmanari de la transició

► Les dues primeres tires d'una història de Sor Angustias de la Cruz, de Ja.

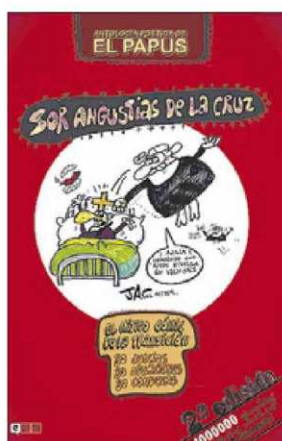
ANNA ABELLA
BARCELONA

Revista «satírica i neurastènica», s'autodefinia *El Pàpus*. El primer número del mític setmanari va sortir el 20 d'octubre de 1973, encara amb Franco, i durant l'Espanya de la transició, fins al 1987, va desenvolupar un humor «ferotge, directe, corrosiu i salvatge». I les seves ànimes fundadores –dibuixants com Ja, Ivà i Óscar, el director Xavier de Echarr i el gerent Carlos Navarro– es van inspirar en l'esperit i la filosofia irreverent, càustica i contestatària de les franceses *Charlie Hebdo* i *Hara-Kiri*, constata l'expert en còmic Antoni Guiral, que coordina la col·lecció *Antologia poética de El Pàpus* (ECC Ediciones), que arrenca amb una selecció de les historietes de *Sor Angustias de la Cruz*, creades per Jordi Amorós, Ja

(Barcelona, 1945).

«Érem fills de *Charlie Hebdo*, sí. No saltres érem els seus aprenents», recorda Ja, en una setmana tenyida de dol després dels 12 morts de l'atemptat islamista de dimecres contra el setmanari, que a ell li genera, confessa, «mala llet», i sent «molt pròxim», ja que també va viure un sagnant atac a la llibertat d'expressió amb el paquet bomba de l'extrema dreta a *El Pàpus*, el 1977, a la redacció de Barcelona, que va matar el porter i va ferir 17 persones més. «Wolinski [un dels assassinats a París] era el meu pare espiritual, el meu referent, l'admirava. He repassat el seu llibre de memòries, és dels 70 i és absolutament vigent», destaca el dibuixant, que va treballar a *El Jueves* i avui col·labora a *Mongolia*.

En aquest primer títol de la col·lecció d'*El Pàpus* (sortirà un volum

► Primera portada de la col·lecció 'Antologia poética de El Pàpus'.

cada tres mesos i promet dos sucusos exemplars dedicats a la censura viscuda), Guiral inclou una reveladora i contextualitzadora introducció en què recorda que encara que l'AAA (Aliança Apostòlica Anticomunista) va ser l'autora de l'atemptat, no es va reconèixer mai com a acte terrorista i ningú va ser condemnat. Més sagnant encara: la mort del porter va ser considerada «accident laboral». «No teníem por, érem una mic inconscients», assumeix Ja, mentre relata com després de l'atac, ell i Ivà –«que portava unes quantes porres sota la gavadina per si pel camí ens pegaven»– es van anar a manifestar i a demanar explicacions sobre els assassinats al governador civil.

El Pàpus, amb un títol que, a proposta d'Ivà, ve del plural del Papu, l'home del Sac en alguns pobles catalans, era molt popular. «Venien uns

150.000 exemplars [alguns números van arribar als 400.000] i era progressista, amb cert esperit llibertari i, sobretot per Ja i Ivà, va trencar motllos. Però políticament no es va decantar cap a cap color, eren uns torracollons per a tothom –opina Guiral–. Només cal veure que en democràcia i amb el PSOE van seguir rebent denúncies».

MÉS D'UN CENTENAR DE JUDICIS // La seva fins llavors insòlita i provocadora i políticament incorrecta llibertat d'expressió, que llançava dards sense complexos contra l'Església catòlica, l'extrema dreta, la dictadura, el capitalisme salvatge però també contra l'esquerra, va condemnar *El Pàpus* a un rècord d'expedients administratius, judicis de faltes per escàndol públic (157 només fins al 1978), segrestos d'exemplars, suspensions i tres consells de guerra, que acabaven en substancials multes que van anar minant l'empresa, que era qui les pagava. Qui se'n va endur més va ser Ja, amb 80 denúncies i els mateixos judicis i apel·lacions, especialment a causa de *Sor Angustias de la Cruz* per «escarni de la religió». «Dia sí, dia també, era als jutjats. Era divertit, després els jutges et demanaven dibuixos per als seus fills –evoca l'historietista–. Fins i tot em van condemnar a tres anys de presó, però em va salvar l'amnistia general».

UNA MONJA SENSE ESCRÚPOLS // Per *Sor Angustias*, on, a més de monges i capellans, de la mofa no se salven ni paral·lètics ni malalts terminals, Ja es va inspirar en sor Benita, a qui va conèixer a l'hospital militar de Lleida, on va fer la mili. «La realitat superava tota fantasia. Com que els comandants metges estaven borratxos operava ella de fimosis els soldats, de deu en deu... i després a resar el rosari».

Dibuixants com Gin, Ferreres, Joma, Alfonso López, Fer, Carlos Giménez, Ventura i Nieto i Andreu Martín van nodrir els 569 números d'*El Pàpus*. «A més a més de la sátira, feien periodisme, amb una part més social i política, amb coses que la resta de la premsa no deia i amb la idea de provocar perquè la gent del carrer es despertés –apunta Guiral–. No teníem por, érem una mic inconscients», assumeix Ja, mentre relata com després de l'atac, ell i Ivà –«que portava unes quantes porres sota la gavadina per si pel camí ens pegaven»– es van anar a manifestar i a demanar explicacions sobre els assassinats al governador civil.

XAVIER PLA, filòleg i professor de la UdG, edita 'La vida lenta' de Josep Pla (Ed. Destino)

“Pla duia una vida desequilibrada i les notes l’ajudaven a ordenar-se”

PLA DES DE LA UNIVERSITAT

Xavier Pla (Girona, 1966) dóna per superada aquella època en què la universitat no investigava ni explicava Josep Pla. Una prova n'és creació l'any 2011 a la Universitat de Girona de la càtedra de l'escriptor, que ell mateix dirigeix i que van impulsar la Fundació Josep Pla i Grup 62. Des d'aquí s'estudia i es divulga l'obra planiana. És el cas de *La vida lenta. Notes per tres diaris 1956, 1957, 1964* (Ed. Destino), dietaris inèdits que ara han sortit a la llum. Xavier Pla, filòleg i crític literari, ja havia publicat l'any 1997 l'estudi *Josep Pla: ficció autobiogràfica i veritat literària*. És també l'autor de *Simenon i la connexió catalana* (2007).

Vic

Jordi Vilarrodà
Estem davant d'unes anotacions telegràfiques, unes impressions que Pla escrivia al final de cada jornada. Amb quin objectiu?

Són unes agendes personals que els hereus de Pla van trobar fa un parell d'anys i que tenien molta semblança amb unes altres agendes que l'editor Josep Vergés va publicar. Aquestes són anteriors, de 1956, part de 1957 i 1964. No sabem exactament quina funció tenien aquestes notes en la vida de Pla, i tampoc sabem si en va escriure en altres anys. En tot cas, són notes per a un diari—no és un diari—, uns esborranys per ajudar la memòria quan, en el futur, decidís escriure un diari literari.

O sigui, que ell pensava a poder-ho elaborar...

Evidentment. Com a bon periodista sempre porta una llibreta a la butxaca i va anotant. Quan fa el viatge a Itàlia i Grècia l'any 1956 és claríssim, per exemple, que són per recordar amb més precisió on ha anat, què ha visitat, amb qui ha parlat... És més enigmàtic que ho escrigui quan viu a casa, en la vida rutinària. Sembla que necessiti passar en net allò que ha fet, el temps, el que ha menjat, el que llegeix... penso que hi ha una voluntat d'ordre, d'ordenar la seva

vida, una catarsi quotidiana.

No és estrany. A través dels diaris veiem que Pla duia una vida prou desordenada...

Sí. No és cap judici moral, però certament duia una vida desequilibrada. Aquestes notes podien ajudar-lo a trobar un cert equilibri.

Els dietaris no tenen un interès literari. Potser qui no coneix Pla no hi trobarà cap gràcia, però qui ja en sigui lector, sí?

Estic d'acord amb vostè. Qui no coneix res de Pla, crec que faria mal fet de començar a llegir-lo per aquest llibre. Per entrar en l'obra de Pla s'ha de començar amb *El quadern gris*, *El carrer estret* o els *Homenots*, títols que ja són clàssic. Ara bé, qui ja coneix Pla pot trobar molts elements d'interès: biogràfics, literaris o històrics, de l'època en què es parla. Crec que aquestes notes, potser de manera involuntària, configuren un autoretrat moral de l'escriptor. El lector pot veure com treballa un escriptor, un creador, un artista... quins són els estímuls de la vida quotidiana que el porten a l'escriptura. És veritat que això necessita un lector que ja tingui un coixí.

La quotidianitat, de fet, era molt important per a Josep Pla com a matèria literària...

Sí, ja des d'*El quadern gris*.

I tots els dietaris amb notes sobre les persones, els paisatges... Pla ens ajuda a mirar la vida quotidiana i trobar-li un sentit.

Però aquí ens sobta veure un Pla que a vegades està cansat d'escriure. Si més no de la manera en què es veu obligat a fer-ho per guanyar-se la vida...

Ben vist. Potser en aquest autoretrat moral de què parlàvem el que sobta més els lectors és aquest to general de desànim, d'insatisfacció de la vida i la feina que fa. D'una part, de la vida: entre l'alcoholisme, l'insomni, el desordre... I des del punt de vista literari també: diu que està "amarrat" al periodisme "com un presidiari". L'obligació de fer l'article setmanal li provoca moltes insatisfaccions i no el deixa dedicar-se a la literatura com voldria.

Veiem un Pla desencanyat, solitari, que ens diu "torno a casa a la matinada, saturat d'alcohol dolent i de cafè tronat", o que l'envaeix "una gran depressió".

Hem d'acceptar que Pla

estava alcoholitzat, i que portava aquesta vida. A les notes es veu un desig constant de canviar de vida. És conscient que no hauria de beure tant ni fumar tant ni xerrar tant, i arriba a dir que potser hauria d'emigrar a un altre país. Un dilema de no acceptar la vida que porta però tampoc de prendre cap decisió per canviar-la.

Quan parla d'emigrar és quan també es refereix a l'opressió de la censura. En general, trobem un Pla molt crític amb el franquisme i Franco, de qui diu que li fa "fàstic físic". No era tan franquista com s'ha dit?

Hem d'entendre totes les complexitats ideològiques de Josep Pla. No és el mateix els anys 20 i 30, durant la guerra o els anys 50. A mi em sembla que aquests dietaris no desmenteixen sinó que enriqueixen la complexitat ideològica de Josep Pla. En aquest dietari, en concret, hi trobem un Pla catalanista de pedra picada i antifranquista. Això no vol dir que l'any 1939 no hagués tingut altres opinions més favorables al franquisme.

Hi ha també informacions sobre el que llegia. La lectura l'apassionava... als estudiosos de Pla us ha proporcionat informació útil.

Evidentment. D'una banda, el que llegia resseguia l'actualitat política. Sorpren veure

que llegia diaris anglesos, suïssos o francesos, estava subscrit al *New Yorker*... és a dir, és un home que intenta trobar sempre vies d'escapament al món tancat del franquisme. Literàriament, no hi ha grans sorpreses però sí la confirmació d'alguns autors que per a ell són fonamentals: Stendhal, Montaigne, Molière... grans clàssics de la literatura europea que llegeix i rellegeix.

Per tant, no era un home aïllat al seu mas?

No, contràriament a la imatge que en podem tenir, no estava gens aïllat del món exterior. No ha perdut l'esperit del periodista, la curiositat per la vida.

El mas Pla, però, és el seu punt de referència, a vegades expressa la seva satisfacció quan torna a casa...

Sí, però també és un dilema, al cap de tres dies ja en voldria marxar. Però en el pròleg ja ho dic, el mas Pla juga un paper molt important en la seva vida: primer de tot, és com un observatori de la realitat. Ell es mira el món des del mas, però alhora és com un sísmograf: tot allò que passa a l'exterior té repercussions dins del mas.

Podem sortir més dietaris com aquest o ja és difícil trobar res que no es coneixi de Pla?

No ho sé. Això va arribar a l'editorial després de pactar-ho amb els hereus de Pla.

PRESENTACIÓ A VIC

Xavier Pla va presentar *La vida lenta* a Vic, en entrevistes a EL 9 NOU i EL 9 TV. Mentre presenta el llibre, treballa en una web que recollirà tots els articles de Josep Pla.

L'amenaça gihadista

Jo no sóc Charlie

ANÀLISI

Xavier Mas de Xaxàs

Ser Charlie és gairebé impossible. Primer per la por, després per la moderació. Els mitjans de comunicació en les societats occidentals procuren no molestar, refuten el conflicte, busquen la tranquil·litat del punt mitjà, s'abonen a la correcció política. Podríem dir, fins i tot, que s'auto-censuren igual que fan els intel·lectuals i els comedians, un pas enrere que demostra la fragilitat de la llibertat d'expressió que tant s'ha corejat aquesta setmana.

Jyllands-Posten, el diari danès que el 2005 va encarregar a dotze dibuixants vinyetes de Mahoma, s'ha negat ara a reproduir-les en homenatge als caricaturistes assassinats a París. Ha dit que es doblega a la por i les amenaces. Afegeix que no té alternativa si vol protegir els seus redactors. Kurt Westergaard, un dels il·lustradors -va dibuixar un barbut amb una bomba al turbant- encara viu amb protecció policial. Un somali va assaltar casa seva fa quatre anys. Anava armat amb una destrat i un ganivet, i va ser abatut pels guardaespalles.

Diversos periodistes han publicat aquests dies articles amb el mateix títol, reconeixent que no són Chéreau. David Brooks, a *The New York Times*, deia, per exemple, que podria haver-ho estat en la seva joventut però que, com molts altres col·legues, ha evolucionat "cap a punts de vista més complicats de la realitat i cap a actituds més comprensives dels altres".

Brooks també reconeix que, des de fa 20 anys, una publicació satírica com *Charlie Hebdo* no té cap opció de ser publicada en un campus universitari nord-americà. "No duraria ni 30 segons". De seguida seria acusada d'incitar a l'odi.

De tant en tant sorgeix un mitjà marginal, com la revista *Charlie Hebdo*, l'adolescent que diu a la cara el que molts adults pen-

sen i callen. En tot cas, no és tan difícil fer-ho a Europa occidental. Tot és qüestió d'acceptar la marginalitat i viure amb el posat. *Charlie Hebdo* amb prou feines tirava 35.000 exemplars i no tenia publicitat.

Els *Charlie* de debò treballen en règims totalitaris. Són gent com el saudita Raef Badawi, condemnat a deu anys de presó i mil fuetades per iniciar al seu web un debat sobre l'evolució social al seu país. Divendres, davant la mesquita Al-Jafari de Jiddah, va rebre la primera tanda de 50 fuetades i va contestar cada cop amb el nom d'un partidari. Cada divendres, durant vint setma-

nes, rebrà el mateix càstig.

Altres periodistes i escriptors saudites pateixen penes de presó superiors als deu anys, tot per defensar la democràcia i els drets humans o per denunciar la corrupció.

Turquia acaba de denunciar 70 periodistes per investigar la corrupció en l'entorn del president Recep Tayyip Erdogan. Rússia n'ha matat 56 des del 1992. L'assassinat de la reportera Anna Politkóvskaja, perpetrat a l'ascensor de casa seva pel fet d'escriure la història de la repressió russa a Txetxènia, continua sense haver-se aclarit vuit anys després.

Tampoc no han trobat encara l'assassí del dibuixant palestí Naji al-Ali, potser el primer *Charlie*, assassinat a Londres el juliol del 1987. Molt crític amb els polítics àrabs, també amb Iassir Arafat, s'havia exiliat, primer a Kuwait i després a la capital britànica, on va continuar treballant per al diari *Al-Qabas*.

El protagonista de les vinyetes d'Al-Ali és un nen pobre d'un camp de refugiats, dibuixat sempre d'esquena, testimoni mut de l'absurditat, la injustícia i la violència. Es diu Handala, té deu anys i encara és el símbol de la identitat i la resistència palestina.

Un altre símbol de resistència

és el dibuixant sirí Ali Ferzat, potser el més destacat de l'Orient Mitjà, avui exiliat a Kuwait. Partidaris del raïs Baixar al-Asad li van trencar la cara i les dues mans fa tres anys en un carter de Damasc, poc després que esclatés la tragèdia que sembla no tenir final. "Si no estic disposat a córrer riscos no puc considerar-me un artista", va dir després, quan va rebre el premi Sàkharov i la revista *Time* el va incloure entre les cent persones més influents del món.

Doaa el-Adl, caricaturista egípcia, va arriscar la seva vida durant el règim dels Germans Musulmans. Les vinyetes políti-

Assassinat a Londres el juliol del 1987, el dibuixant palestí Naji al-Ali potser va ser el primer 'Charlie'

ques que feia li van causar molts problemes, com quan va dibuixar la barba llarguíssima d'un integrista tapant la boca d'una dona. "La veu de la dona és una revolució", va escriure El-Adl sobre la il·lustració. Els seus dibuixos encara apareixen a *Al-Masri al-Ium*, un dels principals diaris independents d'Egipte.

La religió i la intransigència van perseguir durant anys l'escriptor Salman Rushdie, un altre *Charlie* de primera hora, amenaçat de mort per l'aiatol·là Khomeini de Iran. Una fàtua animava tots els musulmans a caçar-lo. Havia ofès el Profeta a la seva novel·la *Els versos satànics*, publicada el 1988.

Aquesta setmana Rushdie ha comentat que "la religió, una forma medieval de deliri, quan es combina amb les armes modernes, es converteix en una veritable amenaça per a les nostres llibertats. Aquest totalitarisme religiós ha causat una mutació mortífera al cor de l'islam, les tràgiques conseqüències de la qual hem vist ara a París".●

ANÓNIMO

Al cor de l'horror. Una dona d'Alep (Síria) amaga el seu rostre al darrere d'un cartell a favor de *Charlie Hebdo*. Ella i l'autor mantenen l'anonimat per seguretat

Són francesos

He mirat de no escriure ni una ratlla sobre l'atemptat de París. No volia col·laborar en el festival a què aspiren els terroristes i els que hi donen suport. Tot el que en puguem dir és sobre, perquè una atrocitat és el que és, vingui d'on vingui. M'és molt difícil, però, no fer-ho, encara que sigui tan sols per uns instants, per uns pocs mots; encara que només sigui per assenyalar el que em sembla més impressionant de tot el que ens està passant: aquests nois que van disparar contra els periodistes són francesos.

M'aturo aquí. No vull dir pràcticament res més sobre la qüestió. Sobre el que vull escriure, sobre el que vull reflexionar avui amb vosaltres és sobre aquesta darrera asseveració: són francesos. La pregunta que fa hores que em faig és: i què vol dir ser francès? Igualment, què vol dir ser català, o ser anglès, o ser alemany, avui dia? Perquè en el fons de la reacció de perplexitat davant d'aquest atemptat hi ha aquesta pregunta fonamental: què vol dir ser europeu avui dia, i quin valor té aquest ser català, ser anglès o ser francès, per damunt de ser d'un altre lloc, de pertànyer a una altra comunitat humana? El president Hollande va acabar la seva allocució davant dels francesos amb un "Vive la République, vive la France". En aclamar la República, el president francès aclamava uns valors que hi van associats i que tots sabem de cor: llibertat, igualtat i fraternitat. El primer ministre britànic i la can-

cellera alemanya van parlar de la necessitat de preservar els valors occidentals, els de la democràcia representativa, l'imperi de la llei, la llibertat d'expressió, la laïcitat i la separació de poders.

Molt bé... Ara bé, ¿tot això explica la nostra *europèïtat*? Jo voldria pensar que sí. Vull dir que per ser veritablement catalans, francesos, anglesos i alemanys, hem d'estar segurs que els valors republicans arriben a tothom. Que els valors republicans no són relativitzats en la praxi política. Que ser europeu ha d'anar necessàriament lligat a un imperatiu ètic i a un imperatiu moral que condemni d'entrada tot relativisme en aquest camp. I som nosaltres els europeus els que, malgrat comptar amb la graella de valors comunitaris més consolidada de totes les societats del món,

ANTONI VIVES

POLÍTIC I ESCRIPTOR

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

som nosaltres, deia, els que a l'hora de la veritat som més febles defensant-los en la pràctica.

Ho hem vist en els processos grec, italià i, molt possiblement, ho veurem en el procés espanyol. Confiant la recuperació econòmica gairebé exclusivament en polítiques de caràcter fiscal i monetari,

hem renegat del que ens ha fet grans com a societats i com a continent: no res més que la nostra aposta per la generació de riquesa industrial, i la redistribució equitativa de les plusvàlues per tot el cos social a partir de polítiques públiques actives. Si que calen bones polítiques fiscals i monetàries, esclar, però a Frankfurt no hi ha totes les solucions.

L'aposta d'Europa, que vol dir l'aposta de França, de Catalunya, d'Anglaterra, d'Alemanya, ha de

ser l'aposta de l'escola; l'aposta de la protecció i de la potenciació de la família, en totes les seves formes, que vol dir la potenciació dels espais d'afecte i d'estabilitat que tots necessitem. Europa ha d'apostar per les polítiques de proximitat, les que només poden oferir les nostres ciutats i les nostres viles. Politiques que facin retornar la capacitat productiva i el valor del treball al cor de les nostres places i dels nostres carrers. Una societat sense feina, ni sense perspectives de generar-ne, esdevé una societat desesperada.

Europa necessita gestionar de manera diferent la identitat. Hem de fugir de la por, hem de saber obrir-nos un altre cop, ens hem d'acceptar tal com som, empetats d'aquí i d'allà, donant, això sí, la màxima importància a les nostres identitats arrelades, però evolucionades.

Europa ha de saber-se acollir i ha de reaprendre a acollir. Hem exportat massa dolor per no fer-nos-en càrrec. Els famosos moviments socials, tan mal explicats per alguns acadèmics que, aparentant enyorar les postals del París del 68, només enyoren la joventut, haurien de refer-se en el gust pel treball, redescobrint que les persones, el poble al qual tant apel·len, és un actiu a desenvolupar, i no un passiu, una mena de problema, una *malaise* que cal administrar.

Ser francès, igual que ser català, hauria de voler dir ser-ho de qual-sevol manera donant importància al més important que compartim: la llibertat, el fet de sentir-nos tots part imprescindible d'un projecte compartit, que necessàriament ha de voler dir que tots hi som comptats de bon començament, i que tots participem de les mateixes oportunitats, dels mateixos ascensors i de les mateixes xarxes. Ser europeu ha de valdre la pena.

ANTHONY GARNER

Per ser catalans, francesos, anglesos i alemanys, hem d'estar segurs que els valors republicans arriben a tothom

Rubén Gómez del Barrio

BERLÍN- El periódico alemán «Hamburger Morgenpost», que reprodujo las caricaturas de Mahoma del periódico satírico francés «Charlie Hebdo», fue objeto de un ataque de madrugada. Según la policía, unos desconocidos lanzaron piedras y un artefacto incendiario al archivo del diario desde un patio trasero. El acto provocó un pequeño incendio que destruyó algunas actas, pero que fue sofocado con rapidez por los bomberos. No hubo ningún herido. La Policía de Hamburgo no descarta ninguna vía de investigación y considera abiertas todas las posibilidades. De hecho, en el lugar de los hechos no se encontró ninguna reivindicación o pista que pudiera apuntar a una autoría concreta. Poco después, y tras una persecución de la Policía, dos sospechosos de 35 y 39 años fueron detenidos, aunque hasta ahora se desconoce si hay un nexo entre este ataque y los dibujos en apoyo de las víctimas de la publicación francesa.

El «Hamburger Morgenpost» está entre los diarios germanos que al día siguiente del atentado de París publicaron algunas de las caricaturas de Mahoma que habían ocupado las portadas de «Charlie Hebdo». Una tendencia que fue seguida por la mayoría de la prensa germana y que, según informó ayer el diario «Bild», que alude a comunicaciones de los líderes islámicos interceptados por la agencia de inteligencia estadounidense, podría ser el comienzo de una ola de ataques en toda Europa.

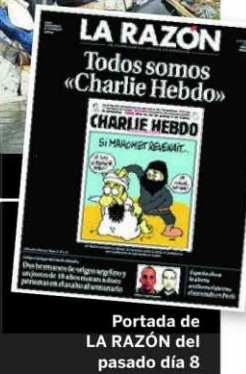
El redactor jefe del diario hamburgués, Frank Niggemeier, declaró que las medidas de seguridad

Ataque contra un diario alemán que publicó las viñetas

Un artefacto incendiario provoca mínimos desperfectos. El diario «Le soir» belga sufrió una falsa amenaza de bomba

TODOS SOMOS «CHARLIE HEBDO»**Sin pánico ni histeria**

«Un ataque de este tipo no deja a nadie indiferente. Sin embargo, no vamos a caer ni en el pánico ni en la histeria», aseguró tras el ataque el redactor jefe del «Hamburger Morgenpost», que publicó las viñetas. «Se trataba de demostrar solidaridad con los compañeros asesinados».

Portada de LA RAZÓN del pasado día 8

del periódico se habían fortalecido tras el ataque y que existe cierta preocupación entre los trabajadores de este periódico, «pero no pánico». «Es tremendamente

alarmante que algo así pueda pasar en una ciudad tan liberal y abierta como es Hamburgo», dijo Niggemeier, que aseguró no arrepentirse de haber publicado el

jueves en portada las caricaturas y recordó que aún debe probarse si este acto contra el diario tiene algo que ver con ello. El alcalde de Hamburgo, Olaf Scholz, y el sena-

dor responsable de Interior, Michael Neumann, mostraron su apoyo a la plantilla del diario con una visita a las instalaciones para informarse de lo ocurrido. El ministro alemán de Interior, Thomas de Maizière, condenó el ataque a ese medio, aunque recalzó que hay que esperar a las investigaciones policiales antes de sacar conclusiones.

Por otro lado, la redacción en Bruselas del diario belga «Le Soir» fue evacuada ayer por una amenaza de bomba realizada por un individuo «de extrema izquierda» que, según este periódico, denunció que la cobertura de la marcha de ayer en París contra los atentados yihadistas «está alimentando a la extrema derecha».

La redacción del diario, así como todas las personas del edificio, donde también se encuentra la sede de las revistas «La Capital» y «Soir Magazine», fueron completamente evacuadas por la llamada. Tras los registros, la Policía no halló ningún tipo de artefacto explosivo.

Además, dos adolescentes de 16 y 17 años de edad fueron detenidas el sábado en Salzburgo y Alta Austria tras haber sido deportadas de Rumanía, donde fueron interceptadas en diciembre en su camino hacia Siria, destino al que reconocieron dirigirse para unirse al Estado Islámico (EI). Según algunas fuentes, que citan a un portavoz de la Fiscalía de Salzburgo, encargada del caso, las jóvenes se iban a convertir en esposas de combatientes. Otras dos adolescentes de 15 años, residentes en Viena e hijas de refugiados bosnios, se encuentran en paradero desconocido desde que desaparecieron en abril diciendo que querían viajar a Siria.

LA CRISI GIHADISTA

La Cerdanya francesa i la catalana s'uneixen en un clam per la llibertat d'expressió

► La Guingueta d'Ix acull la marxa més nombrosa que es recorda ► Va finalitzar a Puigcerdà

Crònica

ABEL GALLARDO SOTO | BOURG-MADAME

No es recorda a l'Alta Cerdanya una marxa popular tan multitudinària com la que va acollir ahir al vespre la Guingueta d'Ix. Era la constatació que la commoció per la massacre ha arribat a tots els racons de França i d'Europa. Més de 2.500 persones, segons càlculs de la gendarmeria, van sortir als carrers de la Guingueta en defensa de la llibertat d'expressió i en solidaritat amb els familiars dels ninotaires assassinats de la revista Charlie Hebdo, i dels policies. A l'acte, que també va ser de rebuig al fanatisme i al terrorisme, s'hi van sumar polítics i ciutadans del cantó català de la Cerdanya.

Quan a les televisions tot just s'anunciava que es començava a dissoldre la manifestació que va recórrer el centre de París, habitants de tota l'Alta Cerdanya van voler unir-se en un clam a favor de les llibertats civils sota la frase: «je suis Charlie». Són les paraules que han aixoplugat totes les persones d'arreu que han volgut expressar la seva indignació per l'a-

temptat de dimecres a París. A la plaça de l'Ajuntament de la Guingueta d'Ix no hi cabien més persones. Gairebé la totalitat dels participants a la marxa portaven un paper amb la famosa frase. D'altres portaven cartells on hi havia dibuixat un llapis plorant -l'altra icona que s'ha fet popular els darrers dies- o frases en contra del fanatisme i a favor un dels valors més preuats de la República Francesa: la fraternitat.

La periodista del diari L'Indépendant Frédérique Berlic va ser l'encarregada de llegir dos manifestos. L'elaborat especialment per a la marxa i un altre del col·lectiu de periodistes francesos. Aplaudiments quan Berlic va llegir la defensa fervent de la llibertat d'expressió. També va destacar el fet que tota la Cerdanya, des del cantó català fins al francès, s'unissin sota el mateix clam. De fet, tot i que l'organització ha anat a càrrec de les autoritats polítiques de l'Alta Cerdanya, s'ha buscat la complicitat de les institucions públiques i la ciutadana del cantó català. Es va voler mostrar, precisament, que la defensa dels valors que donen forma a la democràcia i la lluita contra el fanatisme va més enllà del territori francès i implica tot Europa.

Unes 2.500 persones es van concentrar en la marxa de la Guingueta

Ciutadans de totes les edats van anar a la marxa

Persones deixant espelmes a la plaça d'Europa

Els ciutadans van recórrer l'avinguda Porta de França i el pont internacional, que uneix les dues Cerdanyes. Un cop els participants van entrar al terme de Puigcerdà, es van dirigir fins a la plaça d'Europa. «Un emplaçament també simbòlic», destacava l'alcalde de Puigcerdà, Albert Piñeira.

Entre les persones que van congregar la marxa, n'hi havia de totes les edats. Es veien famílies

senceres i grups d'amics. «El que ha succeït és tan colpidor que ha unit tothom en aquesta guerra contra el fanatisme», destacava ahir el president de la Comunitat de Comunes de Pirineus Cerdanya, Georges Armengol. Al final del recorregut, i quan moltes de les autoritats locals ja havien deixat d'encapçalar la marxa, tot de persones van deixar espelmes a la plaça d'Europa i d'altres van cantar es-

pontàniament *La Marseillesa*. «És típic molt content de la resposta ciutadana. Mai havia vist una mobilització aquí com aquesta», afegia l'alcalde de la Guingueta d'Ix, Jean Jacques Fortuny. Per la seva banda, el mandatari local d'Estavar, Laurent Leygue, es mostrava «emocionat» perquè una quantitat molt important de ciutadans van sortir al carrer «per defensar els ideals de la democràcia».

«Ningún país puede luchar solo contra el terrorismo» M. RAJOY (PRESIDENTE ESPAÑOL)

JE SUIS
CHARLIE

MUNDO

Los medios alemanes temen más ataques

La policía refuerza la protección tras el incendio en el 'Hamburger Morgenpost'

ROSALÍA SÁNCHEZ BERLÍN
ESPECIAL PARA EL MUNDO

Tras el ataque en París, varios periódicos alemanes publicaron las viñetas sobre Mahoma que en su día aparecieron en el semanario francés *Charlie Hebdo* como muestra de solidaridad. Uno de esos periódicos, el *Hamburger Morgenpost*, fue atacado durante la madrugada de ayer con dos artefactos incendiarios caseiros arrojados desde el patio interior del edificio que alberga su sede en el centro de Hamburgo.

Las oficinas estaban vacías y no hubo víctimas. Apenas unos archivos resultaron dañados por el incendio. La policía detuvo pocas horas después a dos sospechosos cerca del lugar de los hechos, pero el incidente ha causado gran preocupación en Alemania, donde hay unos 260 islamistas que se consideran peligrosos y dispuestos a atacar.

«Estoy muy preocupado», admitió el ministro alemán de Interior, Thomas de Maizière, tras reconocer que

los servicios de Inteligencia estadounidenses han grabado conversaciones de importantes miembros de Estado Islámico en las que se habla sobre los atentados de París como los primeros de una serie que se llevará a cabo en Europa.

De Maizière hizo además un llamamiento a la población para que esté atenta y denuncie cualquier hecho sospechoso. «Vivimos un proceso de radicalización en Alemania en el que las personas se transforman no sólo por fuera, sino también interiormente modificando hasta sus hábitos alimentarios», afirmó en una entrevista publicada por *Bild am Sonntag*. «Por ello es importante y oportuna la vigilancia de los ciudadanos, de las familias, de los vecinos, de los compañeros de deporte o creyentes de las comunidades de las mezquitas», explicaba.

A pesar de estas advertencias, el Gobierno alemán recomienda «no caer en un estado de desconfianza», después de que las encuestas mos-

Un cámara de televisión, junto a archivos y documentos quemados en el ataque al 'Hamburger Post'. REUTERS

Los servicios de Inteligencia apuntan que el IS seguirá atacando en Europa

trarían que un 74% de los ciudadanos cree probable un atentado en Alemania. La ministra de Defensa alemana, Ursula von der Leyen, reconoció desde Irak que Alemania es objetivo del IS y que «cuanto más tiempo siga siendo fuerte y atractivo ese gru-

po, más grande será la amenaza contra nosotros en casa».

«No vamos a caer ni en el pánico ni en la histeria», aseguraba anoche el redactor jefe del diario de Hamburgo incendiado, Frank Nigge-meier. «Naturalmente, el hecho de que ocurra algo así en una ciudad abierta, liberal y tolerante como Hamburgo, resulta poco tranquilizador, pero la libertad de prensa y de opinión son pilares fundamentales de la democracia y cualquier ataque a esas libertades es un ataque directo a la democracia, por lo que debemos mantenernos firmes».

El portavoz de la Conferencia de Prensa de Hamburgo, Jürgen Heuer, se limitaba a reafirmar que «los periodistas no nos vamos a dejar intimidar, si eso es lo que buscan».

Al igual que el *Hamburger Morgenpost*, otros medios alemanes cuentan desde la pasada noche con dispositivos especiales de seguridad que protegen sus accesos. Ataques parecidos han sufrido también medios de comunicación de Australia, Canadá y Bruselas. En la capital europea, la redacción del diario francófono *Le Soir* hubo de ser evacuada ayer tras una amenaza de bomba.

Els atemptats de París

No va ser un error

L'encert de la publicació de les caricatures de Mahoma ha de defensar-se sense manies i sense peròs

MIGUEL ÀNGEL
Liso

L'atemptat contra la revista satírica francesa *Charlie Hebdo* –seguit d'una reguera sagnant ja coneguda– ha estat un dels més greus registrats en els dos segles de vida de la premsa europea. Aquesta etapa mai va ser plàcida i els mitjans de comunicació han hagut d'aprendre a sobreviure davant la fera totalitària en qualsevol de les seves diferents manifestacions. En aquests moments aguts d'amargura professional com el que vivim, resulta estimulant rellegir el que escrivia en les seves memòries informals als anys 40 del segle passat un col·lega nostre, llavors redactor en cap del diari *Combat*. «Cada vegada –deia **Albert Camus**– que una veu lliure intenta dir, sense pretensiositat, el que pensa, un exèrcit de gossos de presa de tot pelatge i color borda furiosament per tapar el seu ressò». Aquest gran escriptor i periodista francès nascut a Algèria sabia bé de què parlava. La seva experiència diària al diari clandestí de la resistència francesa contra l'ocupant nazi va desenvolupar en ell una consciència aguda davant els enemics de la llibertat d'expressió i les seves estratègies manipuladores.

EL QUE resulta encara més dolorós, si és possible, d'aquest horrible atemptat contra el setmanari satíric francès i les seves terribles conseqüències és que s'hagi comès en

un país que s'ha considerat model d'acollida de l'emigrant i del perseguit polític i religiós. En el cas concret dels musulmans, França acull uns cinc milions de ciutadans de diferents procedències però fonamentalment del Magrib. Més d'un 7% del total de la població.

Els autors de l'atemptat pertanyien a una tercera generació d'immigrants, una evolució demogràfica que en els últims anys també s'ha repetit en altres països com Alemanya, el Regne Unit o la mateixa Espanya, que sumen entre ells uns set milions més de mahometans. Aquesta minoria boja dels terroristes islàmics, que tant perjudica la pacífica comunitat musulmana pel perillós augment de sentiments antiislamistes, manifesten una sèrie de trets similars: dificultats per integrar-se en la vida civil d'un país modern per la via de l'educació o la feina, fet que els porta a sentir-se marginats, i allunyament i menyspreu als valors comuns dels països occidentals.

Les mesquites i els oratoris oberts en molts barris de les ciutats europees semblen estar substituint l'Estat com a vies d'agrupament educatiu per a alguns joves desarrelats que se senten exclosos per la seva condició social i origen. Per a ells, el compliment amb rigor extrem i cec de les normes de l'islam és la seva guia de conducta i font d'una moral desga-

LEONARD BEARD

vellada i perillosa que patim en carn pròpia.

HORES DESPRÉS de l'atemptat vam poder veure, escoltar i llegir als mitjans de comunicació com musulmans de tota condició, sobretot els imams, condemnaven sense pal·liatius l'atemptat de París. Encara que, i el matís és important, pràcticament tots ells asseguraven que caricaturitzar i menysprear el profeta és una línia vermella que ningú ha de traspasar i que va ser un error publicar els dibuixos sobre **Mahoma** amb una bomba com a turbant, entre altres.

Per l'islam i els musulmans, aquesta llibertat creativa, cosa inòcua a Occident sigui qui sigui el burlat, és una blasfèmia, i la blasfèmia és un pecat i un delictes capital. En els països islàmics pots ser executat legalment per riure't del profeta

i, a Occident, pel que hem vist, alguns bojos vénen a assassinar-te al crit de «venjança» per una simple sátira sobre **Mahoma**.

Afortunadament, en la civilització occidental, la separació entre religió i raó es va iniciar a finals del segle XVIII, en l'època coneguda com la Il·lustració, i es va conquerir el 1789 amb la Revolució Francesa. La separació entre Estat i Religió és essencial en el funcionament dels països democràtics, que han de regir-se per lleis fonamentades en la raó i en l'ètica, al marge de qualsevol creença religiosa. Cremar l'heretge ja no s'estila en les societats occidentals, per més que en algunes teocràcies, com la franquista, sense anar més lluny, la blasfèmia era fins no fa gaire un delictes, a més a més d'un pecat o una conducta digna d'abominació. La civilització occidental, amb els seus defectes i la seva hipocresia, amb les seves imperfeccions i un fosc passat, ja ha recorregut el seu camí de Damasc. A altres encara li falta molt.

Davant les envestides criminals dels terroristes islàmics com les que han tingut lloc a França, el món occidental ha de reafirmar-se en una defensa orgullosa dels drets humans, de les llibertats i de la igualtat, sense caure en provocacions totalitàries i intolerants de qualsevol signe. El dret a la crítica, origen de la matança de París, és indiscutible, aquí, ara i sempre. Com deia **Camus**: «La informació no pot prescindir del comentari crític». La publicació de les caricatures del profeta no va ser un error. I això és el que s'ha de defensar sense manies i sense peròs. ■

Director editorial del Grup Zeta.

Aquest diumenge al migdia es va trobar el seu cos sense vida a la zona de Vallter

Commoció a Torelló per la mort del fotògraf Eudald Solà en un accident de muntanya

Torelló

A.D.

Commoció a Torelló per la defunció aquest cap de setmana del fotògraf Eudald Solà Subiranas, de 48 anys, en un accident de muntanya. Apassionat de la fotografia de natura, havia sortit dissabte al matí en solitari a fer una ruta fotogràfica a l'entorn de la font de la Perdiu, Bastiments i el Clot de Bacivers, a la zona de l'estació d'esquí de Vallter 2000. En veure que no tornava i que tampoc se'l localitzava via telefònica, la família va alertar els cossos d'emergència. Davant d'aquesta situació, el mateix dissabte ja es va iniciar un dispositiu de recerca que no va donar resultat i que va continuar aquest diumenge al matí. Malauradament, l'operatiu, en el qual també van col·laborar familiars i amics, va tenir un desenllaç trist: al voltant de 2/4 d'1 del migdia es va localitzar el seu cos sense vida entre la bassa de Vallter i la zona de la font de la Perdiu.

La seva defunció ha estat especialment sentida no només a Torelló, sinó també a la Vall del Ges, on era molt conegut i apreciat. Tot i que professionalment treballava com a enguixador, la seva autèntica passió era la fotografia de natura i la muntanya. Membre actiu del Grup de Naturalistes d'Oso-

na i del Centre Excursionista de Torelló, va ser una de les ànimes de l'Agrupació Fotogràfica de Sant Pere de Torelló. Les seves projeccions d'espectaculars fotografies de flora i fauna han estat especialment recordades.

Aquest dissabte, precisament, havia sortit a fer fotografies. Va deixar el cotxe al pàrquing de Vallter i va iniciar una ruta que no va poder acabar. En veure que passaven les hores i no tornava, es va alertar els cossos d'emergència, fet que va fer que la mateixa tarda de dissabte ja s'iniciés la recerca amb efectius dels GRAE (Grup d'Actuacions Especials), dels Mossos d'Esquadra i el suport de voluntaris. Inicialment, la recerca es va centrar a la zona que formava part de la ruta que tenia prevista: font de la Perdiu-Bastiments-Clot de Bacivers. La recerca, que es va suspendre a les 5 de la matinada, va resultar infructuosa.

Es va reiniciar diumenge al matí. L'helicòpter no hi va poder participar per culpa del vent, però sí que ho van fer quatre dotacions dels Bombers amb efectius dels GRAE, i dues patrulles dels Mossos, que van desplaçar la Unitat d'Intervenció en Muntanya. Amb la col·laboració d'amics i familiars, es va pentinar la zona d'Ull de Ter, el Coll de la Marrana-Coma de Vaca, Comamitjana,

Bacivers i l'entorn de Vallter. El cos d'emergències de França va fer la recerca a la zona francesa. Finalment, al voltant de 2/4 d'1 del migdia d'aquest diumenge es va localitzar entre la bassa de Vallter i la zona de la font de la Perdiu el cos sense vida de Solà. A l'hora de tancar aquesta edició, encara es desconeixia el dia i l'hora del funeral.

Eudald Solà, amb la càmera al coll

**ELS DRETS I LES
LLIBERTATS NI SÓN NI
PODEN SER ABSOLUTS**Montserrat
NebreraProfessora
de dret a la UIC

Jo no sóc 'Charlie'

Aquest és un país sense memòria i amb la llibertat d'expressió sacralitzada per causa del "silenci antic i molt llarg" imposat pel franquisme. Dins d'un tal paradigma la crítica de la barbàrie perpetrada pels fonamentalistes islàmics a París arran de les caricatures publicades al setmanari *Charlie Hebdo* sols té dues perspectives tan òbvies com recurrents: d'una banda, la pugna indestruïble entre seguretat i llibertat a què ens condueix voler a la vegada un món sense risc i conservar garantides llibertats civils encunyades en l'estat de dret, malgrat que els nous temps les esvaeixin de mica en mica; ens hem desposseït de la privacitat i per descomptat a tots aquests que parlen d'"apoderament" de les persones, aquestes en realitat els importen un rave; a cop d'Instagram i altres novetats comunicatives, a tothom sembla importar-nos ben poc el que fa tan poc consideràvem tan preuat, la intimitat.

LA SEGONA CRÍTICA de la massacre es refereix a la violació de la llibertat d'expressió que suposa matar algú pel sol fet de manifestar un punt de vista, assumint doncs que això i sols això, llibertat d'expressió, són els dibuixets de Mahoma cul en pompa en una publicació que sura el més autèntic ADN francès: el laïcisme com una de les belles arts, la negació de la dimensió pública del fet religiós, la convicció que tot és satiritzable i que qualse-

vol idea, si es planteja des d'una perspectiva còmica, és respectable. Com no poden sortir del cercle marcat per la sacralitzada llibertat de premsa (la mateixa que després poden vendre els directius dels mitjans i algunes patums periodístiques al millor postor), es dediquen a dir que "tots som *Charlie*", però no és cert, jo no ho sóc, jo no sóc ni vull ser *Charlie*. Perquè els drets i les llibertats ni són ni poden ser absoluts, no tant pel fet que s'acaben on comencen els dels altres, que no sempre és cert, com pel fet que conviuen amb altres drets i llibertats que poden ser contradictoris. En el cas de la llibertat d'expressió sols posem límit a la sàtira si es tracta del nazisme; sobre això no hi cap broma, i em sembla bé. Però per què sí que es pot fer escarni de Déu? Perquè surt de franc i no hi ha condemnes pel fet de burlar-se del sentit de transcendència, malgrat que per a qui el té és molt més important que la vida, que la propietat, que el dret de vot?

La crítica profunda roman sense fer, perquè afectaria la sacrosanta llibertat d'expressió en un món on l'honor ha desaparegut

PER TOT AIXÒ, QUAN LA BURLA afecta un assassí i aquest diu que mata en nom de Déu, això desencadena la crítica més òbvia, perquè no hi ha excuses que justifiquin matar, ni tan sols ho justifica el fet que aquest Occident que ho critica també mati i de vegades mil cops el nombre de les morts produïdes, com diuen els cíncics "comprensius" a la matança de París. Però la crítica profunda roman sense fer, perquè afectaria la sacrosanta llibertat d'expressió en un món on l'honor ha desaparegut clavegueres avall amb el riure incontinent que deixem anar sobre qualsevol cosa per més sagrada que sigui.

LA LLIBERTAT RELIGIOSA comprèn ateus, creients i agnòstics. Mentre que l'ateisme ha substituït la creença religiosa per la sacralització de realitats quotidianes (ja ho va fer durant la Revolució francesa), la creença religiosa, en concret la cristiana, és sistemàticament violada: en països intolerants perquè en fan màrtirs dels que no abjuren; en els països "tolerants", perquè resulta de bon to burlar-se de les creences religioses, titllades de banalitats arcaïques. Vet aquí el fracàs absolut del laïcisme francès, que no resoldrà Marine Le Pen a cop de criminalització del món musulmà; perquè no és cert que la transcendència sigui una mera qüestió privada; impregna cultures i civilitzacions fins al punt de determinar, com deia Max Weber, l'economia, la política, el món, i serà determinant aquest mil·lenni.

ELS GOVERNANTS NO LLEGEIXEN «CHARLIE HEBDO»

Matías Vallés
PERIODISTA

Perill, estadistes al rescat. **Maria-no Rajoy** creu que encara es publica *La Codorniz*, revista que va deixar de llegir per trobar-la massa atrevida ideològicament. El primer manifestant espanyol a París acaba d'estrenar a Madrid una llei Mordassa que converteix en sospitosos els participants en manifestacions. El president del Govern no aporta contradicció més gran de la massiva convocatòria parisenca dels estadistes caricaturitzats sense pausa per *Charlie Hebdo*. El setmanari tindria problemes per mantenir-se als quioscos de Rússia, Turquia, Algèria, Gabon i altres països els líders dels quals lamenten íntimament que l'Estat Islàmic se'ls hagi avançat a donar a la premsa

crítica el tracte que mereix.

Només un de cada deu manifestants de París pot presumir de ser lector d'una revista ancorada en un tiratge d'unes desenes de milers d'exemplars. Ahir van sortir al carrer els governants que no llegeixen *Charlie Hebdo*. La duplicitat no tanca una paradoxa, sinó una convicció democràtica. En aquests dies en què es commemora l'enèsim intent d'assassinar **Voltaire**, el filòsof recordava la seva oberta discrepància amb les tesis d'**Helvecio**, «però vaig prendre partit a favor seu amb energia quan homes absurds el van condemnar» pels principis que els separaven. D'aquí sorgeix la cita «no comparteixo les seves idees, però em deixaria matar perquè pogués defensar-les», desgraciadament apòcrifa encara digne del pensador el boulevard va ser ahir recorregut pels manifestants. No cal ser *Charlie Hebdo* -**Vargas Llosa**-, no ser-ho -**David Brooks** en el seu celebrat article del *New York Times*-, **Jean-Marie Le Pen** -o dubtar sobre si és o no és. La democràcia resideix en la permanència de la visió àcida o blasfematòria, que a ningú obliga. Al cap i a la fi, el mercat de les idees és més dur que

el seu succedani borsari.

En el seu deliri simètric, els islamistes i els seus tolerants creuen que es propugna la lectura forçosa de *Charlie Hebdo*. Els manifestants realment meritoris van sortir a la carrers de París en defensa d'una revista que no els agrada o que no els interessa, l'essència de la llibertat. La llista venia encapçalada pels destinataris dels dards. Els governants reivindicaven ahir el seu dret a ser caricaturitzats per *Charlie Hebdo*. S'han pronunciat a contracor, una impostura que no anul·la el gest. En el cas concret de **Rajoy**, podria començar reclamant la caricatura del Govern en la seva servil RTVE, més antiga que *La Codorniz*. L'humorista **José Mota** acaba de declarar a *El Periódico* que «tot es pot parodiar, però jo no faria paròdia de tot». Sobretot si aspira a seguir treballant a la televisió del PP.

La imatge de mig centenar d'estadistes a París no només mou a l'optimisme. Ni tan sols respon únicament a l'exaltació xovinista d'**Hollande**, quan es vanta que «París és avui la capital del món». També s'han congregat per espantar els seus representats. Han de generar la por suficient perquè la

inversió econòmica ja decidida en falsa seguretat sembli assumible als seus ciutadans. Europa ha de calibrar quin nivell de pànic pot permetre, i si escau retirar més diners de sanitat i educació per dedicar-lo a la persecució policial dels efectes d'una salut en retrocés i un pitjor ensenyament. Els governants tornen a actuar com emissors solapats dels interessos comercials que els permetran enriquir quan abandonin el càrrec. Sense anar més lluny, examinin els precedents de **Blair**, **Clinton**, **Schröder**, **González** o **Aznar**.

El vincle dels governants europeus amb l'Àrab Saudita o Qatar, espònsors del fonamentalisme, sempre serà més fort que amb la tradició intel·lectual d'Occident. Per tant, cal aprofitar les seqüeles del trauma per tornar cap a un periodisme «agitador i provocador», contra la dictadura dels catequètics de Ciències de la Informació. Els adjectius esmentats no tanquen cap contingut revolucionari. Procedeixen de **Dickens**, i van ser assumits com a propis per **Juan Luis Cebrián** en el seu assaig *La mida de l'elefant*. I encara que s'ha fet avorrit rebatre diàriament als que parlen de bogeria o de terrorisme a seques, oblidant que els assassins reclamen l'autenticitat de l'Islam, buscarem el contraexemple. Si els assassinats haguessin estat a càrrec de l'extrema dreta, atès que *Charlie Hebdo* ha estat més dur amb el Front Nacional que amb l'islamisme, cap comentarista ara conciliador li es-talviaria la culpa sencera a Le Pen.

elradar

A la zona afectada, els veïns que no s'han adaptat perdran canals. PERE TORDERA

El termini per reantenitzar acaba avui a diversos punts de l'Empordà

ARA
BARCELONA

La liberalització del dividend digital s'avançarà fins avui a diversos municipis de l'Empordà. El ministeri d'Indústria va anunciar dissabte aquest canvi, que afecta l'àrea de cobertura del repetidor de Maçanet de Cabrenys i provocarà que els veïns d'aquesta zona que no hagin adaptat l'antena perdin temporalment el senyal d'alguns canals de TDT. En un comunicat, el ministeri explica que aquest avançament del termini respon a "motius de coordinació internacional amb França", ja que en cas contrari es podria interferir el servei de telefonia 4G d'aquest país.

El termini màxim per a l'alliberament del dividend digital -i, en conseqüència, del procés de reantenització- venia inicialment el 31 de desembre, però el dia de Sant Esteve

el consell de ministres va aprovar ajornar-lo fins al 31 de març, davant l'evidència que no hi hauria prou temps per adaptar totes les antenes abans de final d'any. Ara, però, Indústria ha hagut d'anticipar la reordenació de l'espectre radioelèctric a les zones d'Espanya que limiten amb França i Portugal per evitar distorsions en els serveis de telefonia mòbil d'aquests països, que preveuen tenir del tot desplegada la telefonia 4G a finals de març. A més de l'Empordà, entre les zones afectades hi ha punts d'Extremadura, Huelva, Guipúscoa i Cadis.

En concret, a Catalunya hi haurà una vintena de municipis afectats, majoritàriament de l'Alt i el Baix Empordà. Es tracta d'Agullana, Albanyà, Albons, Bàscara, la Bisbal d'Empordà, Biure, Boadella i les Escaules, Capmany, Cistella, Darnius, l'Escala, Foixà, Llers, Maçanet de Cabrenys, Palol de Revardit, Ventalló, Viladamat i Vilopriu, segons l'ACN.

Una redacció incendiada a Hamburg i amenaces a un diari belga

ARA
BARCELONA

La seu del diari alemany *Hamburger Morgenpost*, que com molts altres mitjans europeus havia publicat les caricatures de Mahoma de la revista satírica *Charlie Hebdo*, va ser el blanc ahir d'un atac incendiari que no va causar ferits, però sí danys materials. La policia d'Hamburg va detenir dos sospitosos, de 35 i 39 anys, prop de la redacció, però es mostrava prudent alhora d'establir connexions i no es va confirmar si n'eren els responsables. L'atac es va fer amb un artefacte casolà. La delegació de Berlín de Reporters Sense Fronteres va condemnar l'atac i va recordar que "la llibertat de premsa no és negociable".

Documentació i material d'oficina cremats en l'incendi provocat a la redacció del *Hamburger Morgenpost*. AFP

Ahir va ser detingut a Rin del Nord - Westfàlia un home sospitós de simpatitzar amb l'Estat Islàmic, segons van informar fonts federals que no van establir cap relació amb l'atac al diari. El sospitós, de 24 anys, té nacionalitat alemanya i acabava de tornar de Síria, però s'ha descartat cap vincle amb els autors dels atemptats de París.

Falsa alarma a 'Le Soir'

La redacció a Brussel·les del diari belga *Le Soir* va ser evacuada ahir per una falsa amenaça de bomba feta per un individu per telèfon. L'autor de la trucada es va identificar com "d'extrema esquerra" i va denunciar que la cobertura dels atemptats de París "està alimentant l'extrema dreta", segons va informar el mateix mitjà en la seva web. L'home es va identi-

ficar com a Thierry Carreyn, un treballador d'impremta de 53 anys, que ja havia atemptat contra la seu del partit d'ultradreta flamenc Vlaams Blok, avui Vlaams Belang, el 1999, amb un artefacte casolà fabricat amb un extintor, sense causar víctimes.

L'edifici que ocupa el diari, que acull també la redacció del diari *La Capitale*, va ser desallotjat immediatament i la policia el va escorcollar de dalt a baix fins a comprovar que es tractava d'una falsa alarma. Mentre la policia inspeccionava l'edifici, els periodistes de *Le Soir* van continuar treballant en un hotel proper i van assegurar que l'edició d'avui arribaria puntualment al quiosc. Bèlgica va viure ahir una manifestació multitudinària de suport a la protesta de París. ■

Paris, sempre París: el bressol de la sobirania popular, la Revolució, els drets del ciutadà i de les utopies del 68. «Siguin realistes: demanin l'impossible», deia una de les pintades més cèlebres d'aquella primavera. L'impossible no és la foto d'una quarantena de líders mundials quan alguns d'ells representen depredadors de la llibertat d'expressió. L'impossible seria que **Netanyahu i Abbàs** anessin de bracet pels carrers de París, i pels de Jerusalem, els de Ramallah i els de Gaza.

Una altra de les pintades en aquella eclosió de bogeria, somnis i llibertat, els hereus de les quals serien el 15-M i els moviments d'Occupy Wall Street i altres, deia: «No pot tornar a dormir tranquil aquell que una vegada va obrir els ulls». ¿Els hem oberts? ¿Els van obrir uns líders que més que veure la llum de la llibertat, han vist la llum dels flaixos, com denunciava un tuit dels molts que van inundar les xarxes socials?

Siguem pessimistes: és més segur. Se n'aniran les càmeres, es buidaran els carrers i tornaran a col·locar els

Anàlisi

Ramón Lobo

PERIODISTA

No és la llum, són flaixos

Passaran els dies, veurem què en queda del fervor. L'oblit està ple de dies històrics

interessos on hi hauria d'haver els principis.

Va ser una tarda memorable, plena d'emoció. Molts comparen la matança a *Charlie Hebdo* amb l'11-S a Nova York i Washington i l'11-M de Madrid. Encara que en aquells atacs es van perdre més vides i es va fer més ús de violència, no van generar una mobilització de líders com

#JeSuisCharlie. ¿Què ha passat perquè polítics que odien el que representa *Charlie Hebdo*, que empresonen o maten periodistes, que aproven lleis mordassa, estiguin a primera línia? La diferència està en la globalització de la informació; ells també són víctimes del *trending topic*, el nombre de *followers*, els impactes a Google i en totes aquestes foteses que creiem que venen diaris i guanyen eleccions. Potser està en el fet que aquesta vegada, a més de persones, han atacat valors com la llibertat d'expressió, el pilar de tot sistema democràtic.

Moltes de les persones que es van manifestar ahir a París no combregaven amb la línia provocadora de

Charlie Hebdo, però aquí no està en discussió la qualitat dels dibuixos, la seva oportunitat, el que està en joc és el dret a no tenir por, a no cedir davant els violents, siguin musulmans, catòlics o feixistes. Passaran els dies, veurem què en queda del fervor. L'oblit està ple de dies històrics que havien de canviar el rumb de les coses.

La revista satírica està passant per dificultats financeres. Potser no hauria sobreviscut a l'asfíxia econòmica perquè rebutja la publicitat i les ajudes de l'Estat. Ara, gràcies a l'estupidesa d'uns pistolers fanatitzats, a la publicació li plouen les donacions, la solidaritat.

Una altra de les frases del 68 deia: «La imaginació al poder». Aquestes paraules presidien les parets de la Sorbona, un temple laic. S'hauria de reimprimir en la consciència de cada polític, en cada ciutadà que té la capacitat de canviar governs. ¿No és això també l'essència de la democràcia? Una pintada deia a crits en un mur de Nanterre el 1968: «No és una revolució, majestat, és una mutació». *iln-xaa-Ahà!* ■

SON 25 AÑOS transitando en esa fina línea que marca el conflicto entre blasfemia y libertad de expresión. 25 años desde que el ayatolá **Jomeini** dictó una *fatwa* (orden de muerte) contra el escritor **Salman Rushdie** por su libro *Versos satánicos*.

En medio, ataques masivos indiscriminados, desde el 11-S de Nueva York, el 11-M de Ma-

han inundado las redes sociales. Políticos, muchos de los cuales y por primera vez, salieron ayer en manifestación por las calles de París.

Por la libertad de expresión. Pero de todos. Incluso cuando nos molesta. Por eso sorprende que el PP ataque a Podemos por defender al humorista **Facu Díaz**, de *La Tuerka News*, de la imputación de un posible delito de humi-

so, declarara a Efe que «no se puede apoyar a quien hace escarnio de las víctimas del terrorismo». ¿Escarnio o libertad de expresión?

Una vez más la vara de medir es diferente. No voy a pecar de buenista respecto a la religión musulmana, por mucho que sea la religión de la paz y el amor. Los libros sagrados están reñidos con la modernidad. Pasa también con la Biblia. Su cuestionamiento está a la orden del día. Especialmente con personajes como el Papa **Francisco**, cuyos planteamientos parecen querer abrirse al siglo XXI mientras los católicos conservadores defienden la inmutabilidad de la doctrina. La gran diferencia es que en la Iglesia católica el debate existe, mientras que en el islam la interpretación del Corán se defiende con ataques terroristas.

Gestionar la política en base al Corán, libro que he intentado leer varias veces, sin conseguirlo (la versión traducida y con notas añadidas de **Juan Vernet** de Planeta), resulta perverso al tratarse de un «libro que contiene toda la revelación divina» que Dios hizo llegar a **Mahoma**, «quien la recibió primero en una visión de conjunto, luego en detalle y por en-

tregas (años 612-632 d.C.) mediante la recitación que del mismo le hacía Gabriel». Si a eso le añadimos que «también es mayoritaria la opinión de que Mahoma era analfabeto (*ummi*)», el resultado es un complejo manual religioso-político, difícil de digerir en nuestras latitudes. Y es con esos mimbres que los islamistas han construido un corpus de actuación que choca con las libertades occidentales y también con las de las mismas mujeres musulmanas a las que se les impide desde el acceso a la educación al carné de conducir. Un ser inferior al que se oculta bajos velos, burkas o hiyab, aunque no lo dicte el Corán.

Pero ahí están, paseando por nuestras ciudades, en las que han nacido muchos de esos jóvenes que por razones de exclusión social, por sentirse ciudadanos de segunda a pesar de sus pasaportes europeos, han pasado a engrosar las filas yihadistas en Irak o Siria, junto a rebeldes subvencionados por Qatar o Arabia Saudí. Amistades peligrosas y lucrativas de una Europa que debería revisar su política exterior en la zona en lugar de recortar las libertades de sus ciudadanos.

BULEVAR

NÚRIA
RIBÓ

De Rushdie a 'Charlie Hebdo'

drid o el 7-J de Londres, decapitaciones de periodistas y cooperantes, matanzas contra musulmanes y cristianos en África y en Oriente hasta el ataque selectivo del pasado miércoles contra *Charlie Hebdo*. Un ataque contra la libertad que ha provocado la reacción masiva de políticos y ciudadanos de todo el mundo. Más de cinco millones de tuits de *#JeSuisCharlie*

llación a las víctimas del terrorismo, tras aparecer en un *sketch* satírico en una escenografía parecida a la de ETA. La imputación también ha revolucionado Twitter con la etiqueta *#YoConFacu*. Resulta chocante que en estos momentos, y según recogía este periódico el sábado, **Leopoldo Barreda**, portavoz adjunto del PP en la Comisión de Justicia del Congre-

Mor l'escriptor i periodista Robert Stone als 77 anys

► El novel·lista va guanyar el premi National Book Award el 1975 amb la seva novel·la «Dog Soldiers»

NOVA YORK | EFE/DdC

■ L'escriptor nord-americà Robert Stone, autor, entre altres, de la novel·la *Dog Soldiers*, va morir dissabte als 77 anys al seu domicili de Key West (Florida, EUA), segons va

informar ahir el *The New York Times*.

L'autor novaiorquè, nascut a Brooklyn el 1937, va morir a causa d'una malaltia pulmonar crònica, segons va especificar el seu agent, Neil Olson.

Stone va ser dues vegades finalista del premi Pulitzer i va obtenir el 1975 el National Book Award per la seva segona novel·la, *Dog Soldiers*, en què narra la història d'un periodista que trafica amb heroïna

des del Vietnam, país en el qual l'escriptor va estar com corresponent durant la guerra. *Dog Soldiers* va ser adaptada al cinema amb el títol *Neu que crema*, una cinta protagonitzada per Nick Nolte el 1978.

Criat en un orfenat catòlic

Stone estava considerat un dels escriptors que millor va saber capturar els problemes dels Estats Units en les dècades dels seixanta

L'última novel·la de l'autor nord-americà, titulada «Death of the Black-haired Girl», es va publicar el 2013

i els setanta i entre les seves obres també destaquen *A Flag for Sunrise*, *Outerbridge Reach* i *Damascus Gate*. La seva última novel·la es va publicar el 2013 amb el títol *Death of the Black-haired Girl*.

L'escriptor i periodista es va criar amb la seva mare fins que va ser internada a causa de l'esquizofrènia que patia, quan ell tenia sis anys i després va passar part de la seva infància en un orfenat catòlic.

Durant els seus primers anys de joventut es va allistar a la Marina americana i, segons va relatar en algunes entrevistes, va començar la seva carrera com a escriptor i periodista inspirat per *The Great Gatsby*.

Canal 24 Horas, premio por su apoyo al emprendimiento

El galardón fue recogido en Las Vegas por el director de 'Emprende'

eE MADRID.

Canal 24 Horas ha sido galardonado por su apoyo al emprendimiento en la Feria Internacional de Electrónica de Consumo de Las Vegas. El galardón ha sido concedido por

el Grupo Crambo y entregado por José Manuel Martínez Sierra, director en Boston del Real Colegio Complutense en Harvard. Lo ha recogido Juanma Romero, director y presentador del programa *Emprende*, quien ha destacado la importancia del apoyo que está teniendo el programa *Emprende* en RTVE para difundir la cultura emprendedora y facilitar conocimiento que permitan al emprendedor iniciar su aventura con menos riesgos.

Romero ha confirmado que además de *Emprende*, a partir del viernes 16 de enero Canal 24 Horas emitirá los viernes por la noche *Emprende Express*, un programa de 15 minutos, con un formato y contenidos totalmente diferentes.

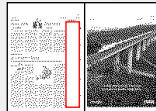
Se trata de un encargo expreso del director de Canal 24 Horas, Sergio Martín, como muestra del apoyo de este canal al emprendimiento, con el fin de ayudar a la creación de empleo y a que los empre-

Foto de la entrega del premio. EE

dores inicien su aventura empresarial pudiendo aplicar los conocimientos que se transmiten.

Así, y con vocación de servicio público, *Emprende* y *Emprende Express* pretenden aportar su grano de arena a la creación de empleo a través del desarrollo de nuevos proyectos empresariales. Durante 2014, el programa ha recibido siete premios como reconocimiento a su labor de difusión y apoyo a emprendedores, autónomos y pymes.

Des del 1977

Som Charlie fins que ens ofenen

És fàcil defensar la llibertat d'expressió quan la broma no t'ofèn. L'Audiència Nacional ha imputat l'humorista **Facu Díaz** per un esquetx del programa *Tuerka News*. El gag, titulat *El PP es dissol*, no té gràcia; no perquè toqui un tema sensible, sinó perquè és molt dolent. Al vídeo, un encaputxat anuncia en nom del Partit Popular que la banda deixa les armes, i reclama l'acostament dels seus presos a Andorra o a un lloc on es mengi bé.

L'organització Dignitat i Justícia va denunciar **Facu Díaz** per humiliar les víctimes del terrorisme, tot i que a l'acudit no s'hi fa cap referència. La sàtira de **Díaz** consisteix a parodiar, amb una escena que recorda ETA, un partit polític que acostuma a comparar els altres amb els nazis sense cap mena d'ironia. I sense que passi res.

Riure's d'alguna cosa significa que li has perdut la por. També el respecte, i això és del que es

El gag de Facu Díaz

indica que tothom és Charlie fins que li toquen els dallonses

tracta. Quan perds el respecte a l'autoritat, et dona una bufetada a la boca amb la *lleï Mordassa*. Fins fa dos dies, no podies esmentar la família Reial, i molt menys burlar-te'n, com ja va quedar clar després d'aquella portada censurada de la revista *El Jueves* que tots vam veure, o aquell *Bestiari Il·lustrat* en el qual **Jair Domínguez** disparava a una caricatura de **Joan Carles I** (i la imputació de la qual va quedar finalment arxivada).

El gamberro mediàtic o periodístic no sempre és graciós, però encara que ofengui, acostuma a ser inofensiu (excepte a vegades per a si mateix). La intel·ligència és insultant per al tanoca. Resulta divertidíssim que el Govern, que exigia llibertat d'expressió després de l'atemptat contra el satíric *Charlie Hebdo*, ara posi límits a l'humor considerant intolerable la broma. Tothom és Charlie fins que li toquen els dallonses. El gag de **Facu Díaz** és una xorrada. I això implicaria condemnar-lo per haver-ho fet, no. ■

CRÍTICA PREMSA

ANTONI
MARIA
PIQUÉ

@AMPIQUE

Ser o no ser 'Charlie'

Es un debat formidable. Es mesura si els mèdia són *Charlie* o no ho són pel fet de publicar-ne les caricatures. Ets més *Charlie* en funció del gruix satíric de les caricatures reproduïdes, la quantitat i qualitat de l'espai i/o el temps que els has dedicat... Podríem fer un rànquing de més a menys *Charlie*. Així, mentre a Europa els mèdia decidien ser molt *Charlie*, a l'altra banda de l'Atlàntic, no tant. The Huffington Post i Buzzfeed les van publicar. En canvi, *The New York Times*, després d'un llarg debat a la redacció –el director Dean Baquet va canviar de parer dos cops en un dia–, no va ser *Charlie*. Baquet: “Hi ha una frontera entre l'insult gratuït i la sàtira. La majoria [d'aquestes vinyetes] són insults gratuïts”. Tampoc no les van publicar Associated Press, CNN, *The Washington Post* (a les pàgines informatives; a les d'opinió en va publicar una) i d'altres. Martin Baron, director del *WaPo*: “No publiquem material que sigui deliberadament o innecessàriament ofensiu per a membres de grups religiosos”. És això falta de solidaritat o manca de principis? Glenn Greenwald, el periodista darrere de les filtracions d'Edward Snowden, pensa que no. Diu en una piulada: “Quan s'ha vist que per defensar el dret a la llibertat d'expressió d'algu calgui publicar i abraçar les seves idees? S'aplica això en tots els casos?” Altres veus als Estats Units insisteixen que les vinyetes són part de la informació –allò que feien els dibuixants assassinats– i publicar-les era obligat. La rèplica: amb la seva descripció ja s'informa prou. Etcètera. No és trist tenir aquestes topades i en aquests termes sobre els nostres valors més preuats? No. És... fabulós! Justament és aquest debat el que els fanàtics volen matar; el fet que el lliure discurs i la confrontació d'idees prevalguin sobre la violència i la imposició. Ho sabia l'Ahmed, el policia musulmà mort al carrer: *Charlie* ridiculitzava la seva fe i la seva cultura, però ell va morir pel dret de la revista a fer-ho. Per això no ens acabaran mai. —

L'APUNT

De la guerra del Golf a 'Charlie Hebdo'

Marc Salgas

Recordo com, de petit, em van impactar les imatges de la guerra del Golf. Diuen que va ser la primera guerra televisada en directe, com anteriorment la Segona Guerra Mundial havia estat la guerra de la ràdio. Més de vint anys després, les imatges que oferia la CNN ja no són res comparades amb la immediatesa que ens proporciona la tecnologia moderna. Els mòbils intel·li-

gents han dut a un altre estadi la retransmissió de qualsevol conflicte. M'hi han fet pensar les imatges gravades amb mòbil dels assaltants a la redacció del setmanari satíric *Charlie Hebdo*. La televisió és substituïda per la immediatesa dels mòbils i la difusió a través de les xarxes socials i els reporters són els usuaris. I tot només amb un petit aparell que cap a la butxaca.

Clamor por la libertad

MARIANO RAJOY

Ayer acudimos a París a solidarizarnos con nuestros vecinos, amigos y aliados franceses, a mostrar nuestra unidad frente al terrorismo, y también a decir que el totalitarismo y la barbarie nunca más tendrán espacio en Europa.

Fue una marcha histórica por los cientos de miles de personas que se echaron a la calle; en ocasiones en medio de un silencio estremecedor y en otras rompiendo a cantar su himno nacional de una forma absolutamente espontánea e igualmente emocionante. También fue una manifestación sin precedentes en cuanto a la presencia de mandatarios de todo el mundo, de las mas diversas opciones políticas y de todas las religiones, compartiendo la solidaridad y el rechazo a la barbarie.

En la fría tarde de ayer en París, a lo largo del boulevard Voltaire y en la Plaza de la Nación, todos pudimos reencontrarnos con Europa, con la auténtica Europa que tantas veces olvidamos en nuestras rutinas diarias. Europa es más que un lugar geográfico, mucho más que un actor económico de primera categoría, más que las instituciones que hemos creado en estos últimos años. Europa es, ante todo, un impulso moral; es la determinación de dejar atrás la barbarie y las guerras que tantas veces nos han desangrado a lo largo de nuestra historia común. Es la vocación de vivir juntos y vivir en paz. Es un modelo de convivencia basado en la tolerancia, la libertad y los derechos de las personas.

Ayer, esa Europa unida y democrática se echó a la calle para mostrar nuestro duelo por las víctimas de los ataques terroristas de París, pero también para decir que estamos decididos a defender juntos lo mejor que tenemos: nuestros derechos. Nuestra identidad es la libertad y no hay amenaza que nos pueda hacer renunciar a ella.

Mariano Rajoy es presidente del Gobierno.

Atentado contra un diario alemán que caricaturizó a Mahoma

L. DONCEL, Berlín

Dos hombres atacaron en la madrugada de ayer la sede del diario *Hamburger Morgenpost*, que la semana pasada había publicado caricaturas de Mahoma editadas previamente en la revista *Charlie Hebdo*. Los asaltantes lanzaron a la redacción desde un patio interior piedras y un artefacto explosivo casero, provocando un incendio en el archivo del periódico que no causó daños personales.

Una portavoz policial afirmó que, por el momento, no hay pruebas que vinculen estos acontecimientos con los atentados islamistas de la semana pasada en Francia. Pero el ataque al tabloide de Hamburgo contribuye a caldear el ambiente justo antes de que el movimiento islamófobo Pegida haya llamado a los ciudadanos a manifestarse hoy con un crespón negro como protesta por los asesinatos de París. El ministro del Interior, el democristiano Thomas de Maizière, dijo al periódico *Bild am Sonntag* que teme por si alguno de los 260 islamistas peligrosos fichados en Alemania pueda tratar de cometer un atentado como los de Francia.

La alarma saltó a las 2.22, momento en el que no había nadie en las oficinas. Los bomberos apagaron el incendio rápidamente. Poco después detuvieron a dos sospechosos, de 35 y 39 años, que se encontraban en las inmediaciones, contra los que la fiscalía ha abierto diligencias.

La canciller alemana, Angela Merkel, que ayer participó con otros líderes europeos en la manifestación contra el terrorismo de París, estuvo el día anterior en Hamburgo. Allí mantuvo una reunión con los miembros de su partido, la Unión Cristianodemócrata (CDU), para preparar las elecciones que se celebrarán en Hamburgo el 15 de febrero.

Y el mundo entero fue Charlie

PEDRO SÁNCHEZ

Esta manifestación es la expresión de la fortaleza de la democracia. En España sabemos bien que al terror se le vence con la determinación, la ley y la unión de todos los demócratas y hoy estamos aquí, franceses y representantes de todos los países europeos, cientos de miles de ciudadanos libres, para decir con una misma voz que jamás van a conseguir doblegarnos.

Los terroristas pretendieron amedrentar a la ciudadanía, y han fracasado. Pretendieron secuestrar la libertad, y han fracasado.

Pretendieron sembrar odio, y han fracasado.

Pueden causar dolor, y eso es lo que sentimos por las víctimas y sus familiares, pero jamás derrotar a un pueblo orgulloso de su libertad y dispuesto a defenderla.

Pedro Sánchez es secretario general del PSOE.

La publicidad móvil crecerá un 60%

La publicidad móvil será el principal motor de crecimiento a nivel global con una inversión por parte de los anunciantes de 64.250 millones de dólares en 2015, un crecimiento de casi el 60 por ciento frente a 2014. En 2018, la cifra alcanzará 158.550 millones de dólares y los anuncios para móviles representarán el 22,3 por ciento de la publicidad en el mundo. Gran parte del rápido crecimiento de la publicidad móvil se debe a la explosión del mercado en China. De acuerdo con *eMarketer*, los vendedores gastarán 6.390 millones de dólares en anuncios móviles en China este año, un 600 por ciento más respecto a 2013. Esta cifra subirá otro 90 por ciento, hasta 12.140 millones de dólares, en 2015, convirtiéndose en el segundo mayor mercado de la publicidad móvil en el mundo.

Anunciarse en la Super Bowl cuesta 4,5 millones

La NBC ya ha vendido el 95 por ciento de la publicidad durante la emisión de la Super Bowl 2015. La cadena no emite el partido desde el 2012, y este año ha vendido el espacio publicitario mucho más rápido que hace tres años, informa *Negocio.com*. Los anunciantes han tenido que desembolsar una cifra récord para tener un spot de 30 segundos en la publicidad de ese gran día: 4,4 ó 4,5 millones de dólares, dependiendo del número de anuncios que la marca requiera. Por otra parte, la venta de anuncios digitales de la Super Bowl se ha duplicado desde 2012, una forma alternativa de conseguir la atención de los aficionados de la NFL.

INTERNET

SELECCIÓN DE LAS NOTICIAS DE SU INTERÉS

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

Fecha	Titular/Medio	Pág.	Docs.
10/01/15	Sindicatos piden participación masiva en homenaje a las víctimas de Charlie Hebdo / Periodistas en Español	65	1
10/01/15	El asegura haber ejecutado a dos periodistas tunecinos / Periodistas en Español	66	1
12/01/15	París: batallones contra el odio / Periodistas en Español	67	2
12/01/15	Charlie-Hebdo: la FIP y la FEP, en primera línea en la manifestación de París / IFJ Global	69	1

Periodisme i Mitjans de comunicació

SELECCIÓN DE LAS NOTICIAS DE SU INTERÉS

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

Sindicatos piden participación masiva en homenaje a las víctimas de Charlie Hebdo

Sábado, 10 de enero de 2015

Los sindicatos de periodistas SNJ, SNJ-CGT, CFDT-Journalistes, miembros de la FEP, y con la Federación Internacional de Periodistas y otras numerosas delegaciones de sindicatos de periodistas de toda Europa, llaman al conjunto de los periodistas para que participen en gran número el domingo, en la marcha de homenaje a los 12 colegas, amigos y policías asesinados a sangre fría el miércoles último en los locales de Charlie Hebdo, así como para honrar a las demás víctimas posteriores relacionadas con ese luctuoso suceso. Este atentado incalificable tenía el objetivo de acabar con la redacción de ese semanario y buscaba acallar a sus periodistas: No lo han logrado. A pesar de la conmoción que alcanza a toda la profesión y a los ciudadanos de este país, podemos alzar la voz y decir CHARLIE VIVIRÁ, ahora es patrimonio universal. Desde el miércoles próximo, un número especial de CHARLIE HEBDO será editado, con una tirada de un millón de ejemplares, por los redactores que se salvaron de las balas de los asesinos. No es la primera vez que los enemigos de la libertad de prensa, los amos del oscurantismo, intentan reducir al silencio a los Wolinski, Charb, Honoré, Cabu, Tignous y a tantos otros periodistas y caricaturistas. Intentan silenciar la obra de sus plumas y sus lápices afilados contra todos los sembradores de odio. Pero más allá de la matanza cometida en Charlie Hebdo, está la libertad de informar, el derecho de los periodistas a criticar, caricaturizar y denunciar. Contra eso apuntaban quienes dispararon, en pleno París, sus balas múltiples y utilizando armas de guerra. Hoy, recordamos lo que decía Albert Londres : Nuestro oficio no es para agradar, tampoco para hacer daño; se trata de poner nuestra pluma en las llagas. Han tratado de asesinar también a la democracia. Han querido reducir al silencio y aniquilar la inteligencia, el humor y la cultura. De modo que el combate que debemos continuar en memoria de nuestros colegas de Charlie, que preparaban un número sobre el racismo, tiene que denunciar a los extremistas que predicán el racismo y el odio. El impulso extraordinario de solidaridad de los ciudadanos, en Francia y en otros muchos países europeos y en otros continentes, se convierte en ánimo extraordinario para los defensores de todas las libertades, en primer lugar la de informar.

El asegura haber ejecutado a dos periodistas tunecinos

Sábado, 10 de enero de 2015

En un comunicado del 9 de enero de 2015, la rama libia de la organización terrorista Estado Islámico (EI) asegura haber ejecutado a Sofiène Chourabi y Nadhir Ktari , periodistas tunecinos desaparecidos desde el pasado 8 de septiembre en Libia y que, según Reporteros sin fronteras, se encontraban haciendo un reportaje para una nueva televisión tunecina. Protestas en Túnez por el secuestro de Sofiène Chourabi y Nadhir Ktari En el comunicado, que incluye imágenes de Sofiène Chourabi et Nadhir Ktari, y ha aparecido en diversos foros yihadistas, EI afirma haber aplicado la ley de Alá. De momento, ninguna fuente oficial ha autenticado la información, firmada por el servicio de comunicación de la provincia de Barqa y en la que se acusa a los dos periodistas de trabajar para un canal por satélite que combate la religión. Las fotografías incluidas muestran a los dos jóvenes reporteros en el momento de lo que asegura fue su detención, junto a otro hombre arnado y con el rostro cubierto. La última de las fotografías, que lleva el pie Aplicación de la ley de Dios en contra de Chourabi y Ktari, no se ve muy bien, según el despacho de la Agencia France-Presse que reproduce la prensa, tanto tunecina como francesa: Se puede adivinar un disparo sobre alguien que parece estar arrodillado, así como la leyenda No hay más dios que Alá y Mahoma es su profeta. Sofiène Chourabi, fue un bloguero muy activo durante la revolución tunecina de la primavera de 2011 y Nadhir Ktari es fotógrafo. Ambos desaparecieron el 8 de septiembre de 2014 en la región de Ajdabiya (este de Libia). Días antes, el 3 de septiembre, habían sido detenido por un grupo armado en Brega, en el noreste de Libia, por trabajar sin autorización en la zona; enseguida quedaron en libertad tras una intervención de la diplomacia tunecina. Según Néji Bghori, presidente del Sindicato Nacional de Periodistas Tunecinos (SNJT), trabajaban para el nuevo canal de televisión por satélite First TV.

París: batallones contra el odio

Lunes, 12 de enero de 2015

Ahora nos toca seguir luchando contra el odio todos los días , nos dice Robert Bandinter, quien fuera histórico ministro de Justicia y principal impulsor de la supresión de la pena de muerte en Francia (en 1981). Se ha parado a hablar con mi grupo de periodistas-manifestantes, que hemos empezado juntos la jornada, hacia el mediodía, entre el Sena y la estación de Austerlitz. Le doy las gracias a Bandinter por su defensa de las libertades, por haber dicho que las víctimas de Charlie Hebdo son héroes de la libertad . Estamos en plena manifestación de París y Bandinter (casi 88 años) se mueve entre los familiares de esas víctimas y los supervivientes, pero tiene un momento para acercarse a la pancarta que llevamos los periodistas de varias organizaciones europeas. En ningún momento se acerca a los jefes de Estado y de gobierno, donde abundan personajes que él conoce bien. Quizá toma hoy distancia, los considera lejos, moralmente muy lejos, de esos héroes abatidos. Entre quienes lo rodeaban un momento antes, hemos visto a Laurent Léger, superviviente de la matanza que tuvo lugar hace cuatro días en la redacción de Charlie. También a Renald Luzier (Luz), superviviente y escéptico: La carga simbólica que nos están haciendo cargar ahora sobre nuestros hombros va contra todo lo que ha significado Charlie: destruir todos los símbolos, derribar todos los tabúes, dejar tiosos los fantasmas. Está bien que la gente nos apoye, pero va contra el sentido de las caricaturas de Charlie . A mi lado, colegas franceses y europeos. Nos han situado entre los familiares y las víctimas, que están a tres metros por delante; y los políticos, que llegan con retraso y a quienes la seguridad sitúa detrás, a unos 25 metros. Algunos no nos importan, a otros preferimos no verlos tan cerca. No quiero acordarme de su nombre. Están lejos de personas como Bandinter, que representa lo mejor de la lucha política por una humanidad más justa. Y sigue ahí, entre las víctimas y quienes puede considerar ser sus portavoces. Al principio, hay casi un silencio total, cuando la manifestación arranca como puede. Como podemos. ¿Somos un millón, como dicen algunos, dos millones, tres, como empiezan a fantasear otros? Gritos de Charlie, Charlie . Después, emoción, muchedumbre conmovida, gentes que aplauden desde sus balcones. Tengo a mi lado a Michelle Stanistreet y Andy, llegados de Londres; a Seamus Dooley, de Irlanda; a Franco Siddi, de Italia; al director del diario Repubblica; a mis colegas belgas Jean-François Dumont y a Gaston; a mis amigos, periodistas franceses, Michel Diard, Mario Guastoni, Patrick Kamenka, Dominique Pradalié; a Ricardo Gutiérrez, de la Federación Europea de Periodistas, y a Anthony Bellanger, de la FIP, que han llegado desde Bruselas. Todos nos sumergimos en esta marea que recorre París, durante varias horas. Con algunos gritos y pocas banderas, sobre todo francesas, claro. Apenas hay otra pancarta que la nuestra (Nous sommes Charlie), sólo carteles personales, muchos escritos a mano. Enarbolamos nuestras identificaciones de periodistas. En unos pocos lugares, veo otras banderas: de Brasil, de Chile, de Sudáfrica, una bandera republicana española en un balcón, con una pancarta improvisada en castellano que reclama la paz. Se rompe el silencio con nuevos gritos de

Charlie, Charlie . La propia carga simbólica, histórica, de París es tan grande que es imposible no pensar que esta manifestación está en la línea de la que siguió a la Liberación (de 1944) o a las tuvieron lugar en mayo de 1968 (incluyendo la que promovió De Gaulle para contrarrestar las que habían precedido, de signo estudiantil, sindical o revolucionario). Ils sont avec nous ! , gritan desde algún lugar. Cantamos de vez en cuando las primeras estrofas de la Marsellesa. Tras horas de marcha, he asistido a gritos, expresiones de rabia, lágrimas, llantos y a una sensación enorme de fraternidad. Sí, sí, fraternidad. Je suis femme, musulmane, et les assassins ne me représentent pas. Je suis Charlie , dice el cartón que levanta una joven con velo islámico. Hay una emoción incontenible, una especie de liberación colectiva del miedo. Cantamos de vez en cuando las primeras estrofas de la Marsellesa. Aux armes, aux armes, citoyens, formez vos bataillons , dicen nuestras voces; pero en los balcones y la calle sólo se pide paz, tolerancia. Y los cafés reabren al final del recorrido, al llegar a Nation, cuando ya se hace de noche. Las panaderías están llenas, los dueños de una brasserie permiten utilizar los baños a una multitud que espera. Las terrazas se llenan de conversaciones sobre esta semana terrible y emocionante. Y cuando hago de cicerone para mis colegas británicos e irlandeses, porque el transporte público no funciona aún con normalidad y ellos no conocen la ciudad, ni el idioma, pero han venido para compartir el momento, una nueva muchedumbre, distinta, quizá absolutamente joven, muy joven incluso, fluye desde el bulevar de Voltaire (otro símbolo). Comparto unas cervezas con Seamus, Andy y Michelle; después ceno con Mario y Franco, en un restaurante en el que todos, jefes, camareros de todos los orígenes, cocineros, atienden portando en sus chalecos unas chapas que han fabricado ellos mismos: Je suis Charlie . Todos son Charlie. Me despido hacia la medianoche y subo solo por el boulevard de Strasbourg , donde sigue habiendo transeúntes. Veo la Gare de l'Est iluminada, como si fuera una perspectiva nueva. Y la idea del magnífico viejo que es Robert Badinter rebota en mi memoria: De nuevo, mañana, nos corresponde seguir peleando contra el odio .

Charlie-Hebdo: la FIP y la FEP, en primera línea en la manifestación de París

Lunes, 12 de enero de 2015

La Federación Internacional de Periodistas (FIP) y la Federación Europea de Periodistas (FEP) han participado hoy domingo 11 de enero en la gran marcha organizada en París en repulsa del ataque terrorista perpetrado contra el semanario satírico francés Charlie Hebdo el pasado miércoles. Este atentado sin precedentes contra un medio de comunicación en territorio francés ha dejado tras de sí un total de doce muertos. Como ya lo hicieran el pasado martes y miércoles, la FIP y la FEP han acompañado hoy a sus sindicatos afiliados franceses SNJ, SNJ-CGT y CFDT en esta gran marcha ciudadana organizada en la capital gala, y que ha congregado a varios cientos de miles de periodistas, políticos y ciudadanos. Los secretarios generales y los representantes de los sindicatos de periodistas ingleses e irlandeses (NUJ), italianos (FNSI), españoles (FAPE y Fesp) y belgas (AJP) han querido participar personalmente en esta gran concentración. Este gesto de solidaridad internacional ha sido especialmente apreciado por los sindicatos afiliados franceses de la FIP. El atentado contra Charlie Hebdo es un ataque contra la prensa y contra la libertad de información, uno de los pilares de la democracia », ha precisado el presidente de la FIP, Jim Boumelha. Es por tanto un ataque contra la democracia. Y como consecuencia no es sólo un problema de un país, de Francia, sino de todos los países democráticos ». «Tras este drama, quisiera volver a plantear la cuestión de la seguridad de los periodistas hoy en día. Interpelamos a todos los jefes de Estado y de los distintos gobiernos presentes hoy en París para que combatan eficazmente la impunidad de la que se benefician los autores de los crímenes ejercidos contra los periodistas. La FIP persigue más que nunca este objetivo para que sean arrestados, juzgados y castigados ». En 2014, un total de 118 periodistas perdieron la vida a causa de su oficio. «A pesar de sentirme herido a título personal tras la desaparición de nuestros colegas, quiero unirme hoy a esta gran movilización en París, pero también en el resto de Francia ayer y en el mundo entero después del pasado miércoles, ha añadido a su vez el secretario general adjunto de la FIP, el francés Anthony Bellanger. Este acto nos hará a los profesionales de la información todavía más fuertes en este momento confuso. Una vez pasada la emoción de la movilización, debemos continuar nuestras acciones para que las libertades de prensa y de información sobrevivan. Se trata esencialmente un compromiso para todos los ciudadanos del mundo. Bruselas, domingo 11 de enero de 2015. Más fotos de las diferentes concentraciones aquí .